

Załącznik do Uchwały nr 79/2018 Zarządu Stowarzyszenia z dnia 15.11.2018 r.

STOWARZYSZENIE PARTNERSTWO
DLA ZIEMI KUJAWSKIEJ
ul. Piaskowa 4, Odolion
87-700 Aleksandrów Kuj.
tel. 54 282 40 97
NIP: 891-156-32-84 Reg. 340170078

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU

Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność

Listopad 2018

Stan prawny na dzień 15 listopada 2018 r.

PREZES
mgr Andrzej Olszewski

SKARBNIK
Ewa Mandau

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CHARAKTERYSTYKA LGD.....	3
1.1. Forma prawna i nazwa stowarzyszenia.....	3
1.2. Obszar.....	4-6
1.3. Potencjał LGD.....	6-24
II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR.....	24-28
III. DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI.....	29-69
IV. ANALIZA SWOT.....	70-74
V. CELE I WSKAŹNIKI.....	74-90
VI. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANWIANIA KRYTERIÓW WYBORU.....	90-93
VII. PLAN DZIAŁANIA.....	94
VIII. BUDŻET LSR.....	94
IX. PLAN KOMUNIKACJI.....	95
X. ZINTEGROWANIE.....	95-97
XI. MONITORING I EWALUACJA.....	97
XII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	97

ZAŁĄCZNIKI:

1. PROCEDUR AKTUALIZACJI LSR
2. PROCEDURY DOKONYWANIA EWALUACJI I MONITORINGU
3. PLAN DZIAŁANIA
4. BUDŻET LSR
5. PLAN KOMUNIKACJI

1. Wstęp

1.1 Informacje ogólne

Inicjatywa Leader, opiera się na partnerstwie lokalnym, które realizuje się poprzez tworzenie Lokalnych Grup Działania (LGD). Lokalne Grupy Działania, w skład których wchodzi najczęściej przedstawiciele władz lokalnych, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, są grupami wprowadzającymi w życie projekty korzystne z punktu widzenia rozwoju obszarów wiejskich.

1. Charakterystyka lokalnej grupy działania (LGD) jako jednostki odpowiedzialnej za realizację lokalnej strategii rozwoju (LSR)

1.1 Forma prawna i nazwa Stowarzyszenia

Stowarzyszenie działa na podstawie przepisów:

- ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach ;
- ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich ;
- rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich .

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi kujawskiej” działa na podstawie wyżej wskazanych przepisów. W tym stowarzyszeniu obok osób fizycznych, członkami zwyczajnymi mogą być także osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw, nadzór nad nim sprawuje marszałek województwa i może ono prowadzić działalność gospodarczą służącą realizacji LSR. Poza tym w takim stowarzyszeniu funkcjonuje rada, która podejmuje decyzje w sprawie wyboru operacji realizowanych w ramach LSR (chyba, że w statucie LGD przewidziano, że zadania te należą do właściwości zarządu).

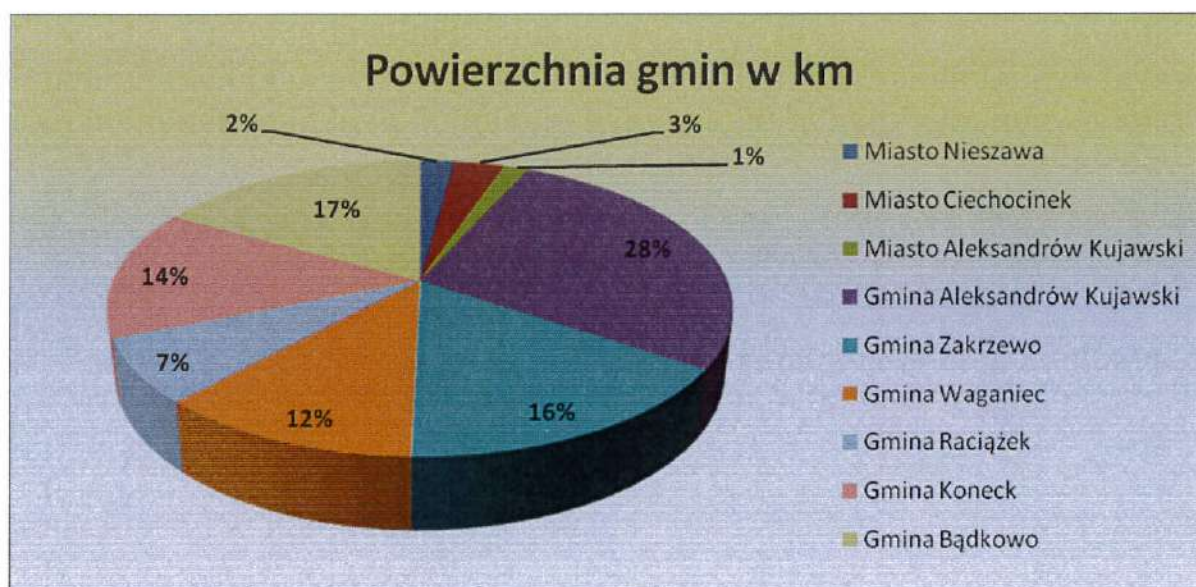
1.2 Obszar

Od momentu powstania Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” w jej skład wchodziło sześć gmin wiejskich i jedna gmina miejska powiatu aleksandrowskiego. Wewnątrz tego terytorium znajdowały się dwa miasta – Aleksandrów Kujawski oraz Ciechocinek. Nie należały one do obszaru tworzącego LGD, a z drugiej strony wywierały znaczny wpływ na jego rozwój gospodarczy czy kulturalny. Miasta te przystąpiły do Lokalnej Grupy Działania w 2014 r. na podstawie uchwał: Miasto Ciechocinek uchwałą nr XL/308/14 z dnia 24 lutego 2014 roku, Miasto Aleksandrów Kujawski uchwałą nr XXXVII/287/14 z dnia 5 marca 2014 roku. Od tego momentu teren objęty Lokalną Strategią Rozwoju tworzy sześć gmin wiejskich oraz trzy gminy miejskie i obejmuje dokładnie cały powiat aleksandrowski.

Nazwa gminy	Rodzaj	Powierzchnia w km ²	Ilość sołectw	Ilość miejscowości
Nieszawa	Miejska	10	-	1
Ciechocinek	Miejska	15	-	1
Aleksandrów Kujawski	Miejska	7	-	1
Aleksandrów Kujawski	Wiejska	131,61	28	42
Zakrzewo	Wiejska	76	17	19
Waganiec	Wiejska	55	23	29
Raciążek	Wiejska	33	8	8
Koneck	Wiejska	68	19	22
Bądkowo	Wiejska	80	24	26
Razem	-	475,61	119	149

Tabela 1: Wykaz gmin tworzących obszar objęty LSR¹

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” wynosi zatem 475,61 km², z czego tereny wiejskie stanowią 93,26% obszaru, a 6,74% to gminy miejskie.

Wykres 1: Powierzchnia gmin powiatu aleksandrowskiego tworzącego LGD Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”²

Reasumując, **pod względem powierzchni** największą część powiatu zajmuje gmina wiejska Aleksandrów Kujawski i stanowi jego 28%. Następną w kolejności jest gmina Bądkowo – 17% obszaru. Nieznacznie mniejsza i trzecia, co do wielkości jest gmina Zakrzewo. Najmniejsza gmina powiatu aleksandrowskiego to miasto Aleksandrów Kujawski, zajmująca jedynie 1% powierzchni powiatu.

¹ Opracowanie własne

² Opracowanie własne

Teren Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” tworzą gminy należące do powiatu aleksandrowskiego, który usytuowany jest w południowej części województwa kujawsko – pomorskiego. Teren ten graniczy z powiatem Lipnowskim, Radziejowskim, Toruńskim, Włocławskim oraz Inowrocławskim. Wielkim **atutem lokalizacyjnym** jest niewielka odległość, jaka dzieli go od dużych aglomeracji, takich jak Toruń, Bydgoszcz, a także Włocławek, będących ośrodkami kulturalnymi, akademickimi i gospodarczymi. Takie położenie to również szansa dla LGD, jako dostawcy produktów, usług oraz terenów rekreacyjno – wypoczynkowych dla mieszkańców tych miast.

Dodatkowo **powiat aleksandrowski charakteryzuje się bardzo korzystnym położeniem komunikacyjnym**, na co składa się między innymi biegnąca przez tereny gmin Aleksandrów Kujawski, Raciążek i Waganiec autostrada A1 z Gdańska do Łodzi. Jej budowa wpłynęła na komfort i bezpieczeństwo jazdy. Dzięki niej, skrócił się także czas potrzebny na dotarcie do celu (prawie dwukrotnie), w porównaniu z czasem, który trzeba poświęcić w przypadku przemierzania tej samej trasy drogą krajową nr 91. Podstawę komunikacji stanowi także sieć dróg wojewódzkich nr:

- 226 (Ciechocinek – Aleksandrów Kujawski – Służewo – Radziejów – Konin),
- 250 (Suchatówka 15 – Służewo 226),
- 252 (Włocławek – Bądkowo – Zakrzewo – Inowrocław),
- 267 (Piotrków Kujawski – Ujma Duża),
- 291 (91 – Stacja PKP Otłoczyn),
- 301 (91 – Bądkowo - Osiecinie).

Ponadto wszystkie ważniejsze miejscowości posiadają wiaty przystankowe obsługiwane przez KPTS Oddział Włocławek i prywatnych przewoźników. Aleksandrów Kujawski posiada połączenia autobusowe z Ciechocinkiem, Włocławkiem Toruniem, Inowrocławiem, Koninem, Radziejowem i innymi miejscowościami. Z kolei do Ciechocinka dojeżdżają autobusy dalekobieżne z różnych województw. Przez teren powiatu przebiegają również dwie łączące się linie kolejowe: dwutorowa Toruń – Kutno oraz jednotorowa Aleksandrów Kujawski – Ciechocinek. Największa i najważniejszą stacją kolejową powiatu jest Aleksandrów Kujawski.

Pod względem **położenia geograficznego**, południową granicę powiatu nakreśla Równina Inowrocławska, która ma charakter równiny morenowej, prawie pozbawionej jezior. Uatrakcyjniona jest bezodpływowymi zagłębieniami i pagórkami. Kraina ma charakter rolniczy, niemalże pozbawiona jest lasów. Na południe od Równiny rozpościera się Pojezierze Kujawskie. Wschodni kraniec powiatu określa Wisła wraz z Niziną Ciechocińską. Na północy regionu mieści się fragment Kotliny Toruńskiej, która nazywana jest również Kotliną Toruńsko - Bydgoską- rozciąga się na północ od Włocławka do Nakła nad Notecią. Na terenie powiatu rozmieszczone są oczka wodne, jeziora, a największym z nich jest Jezioro Ostrowąs (gmina Aleksandrów Kujawski) ³.

Powiat Aleksandrowski utworzono na podstawie reformy administracyjnej w 1999 r., siedzibą władz powiatu jest miasto Aleksandrów Kujawski.

³ Program Ochrony Środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Aleksandrowskiego na lata 2004-2011

Mapa 1: Powiat aleksandrowski na tle podziału administracyjnego województwa kujawsko-pomorskiego ⁴.

Największą obszarowo gminą jest gmina wiejska Aleksandrów Kujawski (131,61 km²), najmniejszą gmina Raciążek (33 km²). Łącznie obszar ten tworzy 118 sołectw, na które składa się 150 miejscowości. W ramach podziału administracyjnego, wyodrębnia się:

Gminy miejskie: Aleksandrów Kujawski, Ciechocinek oraz Nieszawa. **Gminy wiejskie:** Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Koneck, Raciążek, Waganiec, a także Zakrzewo.

Mapa 2: Podział administracyjny powiatu Aleksandrowskiego na gminy ⁵.

⁴ „Powiat aleksandrowski-obraz statystyczny 2012” opracowane przez: Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku.

⁵ „Powiat aleksandrowski-obraz statystyczny 2012” opracowane przez: Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku.

1.3. Potencjał LGD

1. Opis sposobu powstania i doświadczenie LGD.

Jednostką odpowiedzialną za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju jest Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej”, które zostało utworzone zgodnie z wytycznymi określonymi w Uzupełnieniu do Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich na lata 2004-2006”, a następnie dostosowano do wymogów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

20 lutego 2006r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Konecku odbyło się spotkanie założycielskie Stowarzyszenia „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej”. W zebraniu wzięło udział 32 członków założycieli, przedstawiciele sektora społecznego, gospodarczego i publicznego. W dniu 21 lutego 2006r. w Sądzie Gospodarczym w Toruniu przyul. Młodzieżowej zostały złożone dokumenty rejestrowe Lokalnej Grupy Działania.

Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem KRS 0000254260 na mocy postanowienia Sądu Gospodarczego w Toruniu z dnia 19.04.2006r. Proces budowania partnerstwa na terenie działania LGD składa się z następujących etapów:

Przystąpienie Stowarzyszenia Na rzecz Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski wraz ze Związkiem Gmin Ziemi Kujawskiej do realizacji pilotażowego programu LEADER + w ramach realizacji projektu powstały następujące produkty LGD (partnerstwo) oraz ZSRW.

Partnerstwo powstawało w wyniku spotkań podzielonych na następujące etapy:

Etap I – Szkolenie poświęcone wyłonieniu przedstawicieli różnych grup społecznych zainteresowanym aktywnym udziałem w projekcie.

Uczestnikami niniejszego spotkania była tzw. grupa inicjująca w skład której wchodził przedstawiciele ZGZK, organizacje pozarządowe, przedstawiciele gmin odpowiedzialni za rozwój inwestycje, Wójtowie, przedsiębiorcy. Celem niniejszego szkolenia było:

- przedstawienie struktury społeczności lokalnej regionu i ogólny zarys potrzeb poszczególnych grup społecznych.
- przybliżenie narzędzi i metody pomocnych w procesie wyłaniania poszczególnych grup społecznych.
- określenie sposobu informacji społeczeństwa o projekcie.

Etap II – Seminarium poświęcone przybliżeniu społeczeństwu i LGD celów Programu Leader. Uczestnikami niniejszego spotkania byli: sołtysi wsi, przedsiębiorcy, radni, organizacje pozarządowe, bezrobotni, rolnicy, młodzież (potencjalni członkowie LGD)

Celem seminarium było :

- przedstawić zarys polityki UE w zakresie obszarów wiejskich.
- przybliżyć cele Programu Leader.
- przybliżyć cele, zadania, obowiązki i korzyści płynące z utworzenia i funkcjonowania LGD.
- omówić założenia oraz efekt końcowy realizacji projektu.
- dyskusja nad kształtem i wizerunkiem wsi obecnej i w przyszłości.
- „wychwycenie” i zaangażowanie aktywnych uczestników dyskusji cechujących się pomysłowością oraz innowacyjnym podejściem do realizacji projektu.

Etap III – Warsztaty poświęcone analizie partnerów

Uczestnikami niniejszego spotkania byli - potencjalni członkowie LGD – przedstawiciele wszystkich grup społecznych

Charakterystyka warsztatu zakładała dokonanie:

- analiza interakcji wewnątrz grupowych (określić wpływ poszczególnego członka na grupę wynikającą z prestiżu lub roli, jaką odgrywa w społeczności (wywiad kwestionariuszowy; dyskusja)).
- próba oceny wpływu poszczególnych partnerów na działanie i efektywność grupy (promowanie postaw tendencji pozytywnych, eliminacja postaw negatywnych).

Etap IV – Warsztaty mające na celu określenie kształtu LGD prowadzone w ramach grupy celowej. Uczestnikami niniejszego warsztatu byli potencjalni członkowie LGD przedstawiciele wszystkich grup społecznych.

Charakterystyka warsztatu:

- spotkanie dla członków nieformalnej grupy LGD mające na celu uregulowanie, określenie kształtu, struktury roli poszczególnych członków.

- wstępne omówienie propozycji celów, roli i potencjalnych inicjatyw LGD w nawiązaniu do istniejących partnerstw Europy.

Etap V- Warsztaty poświęcone opracowaniu regulaminów i statutu LGD

Uczestnikami warsztatów byli potencjalni członkowie LGD przedstawiciele wszystkich grup społecznych.

Charakterystyka warsztatu:

- cykl spotkań mających na celu wypracowanie regulaminów i statutu LGD.

Etap VI – Debata poświęcona określeniu więzi partnerów lokalnych

Uczestnikami debat byli potencjalni członkowie LGD przedstawiciele wszystkich grup społecznych

Charakterystyka debaty obejmowała:

- określenie więzi gospodarczych, społecznych, kulturalnych, religijnych lub historycznych oraz współzależności pomiędzy poszczególnymi jednostkami terytorialnymi (sołectwa, miejscowości) obszaru objętego projektem ze względu na możliwość wspólnego działania.

Etap VII- przekształcanie stowarzyszenia zgodnie z wymogami PROW

- Dostosowano statutu do wymogów prawnych, powołano radę oraz w oparciu o nowe wytyczne zbudowano LSR

W związku z nowymi wytycznymi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w roku 2015 dokonano wymaganych zmian formalnoprawnych w zakresie funkcjonowania stowarzyszenia, m. in. dokonano zmiany statutu. Organy decyzyjne i zarządcze funkcjonują w niezmiennym składzie.

Inicjatywa stworzenia strategii zrodziła się w wyniku ścisłej współpracy następujących jednostek JST : Gmina Aleksandrów Kujawski, Gmina Bądkowo, Gmina Koneck, Gmina Nieszawa, Gmina Raciążek, Gmina Waganiec, Gmina Zakrzewo, a także osób fizycznych, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców. Realizacja strategii ma na celu pobudzenie społeczeństwa do czynnego udziału w kreowaniu wizerunku obszaru „małej ojczyzny”.

Doświadczenie Lokalnej Grupy Działania

Wdrażanie Lokalnej Strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Nazwa działania	Kwoty z LSR	Zakontraktowano
413 Odnowa i rozwój wsi	2 064 823,20 zł	1 658 778,58 zł
413 Małe projekty	926 267,20 zł	780 157,33 zł
311 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	100 000,00 zł	100 000,00 zł
312 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	663 133,60 zł	168 812,00 zł
4.2 Wdrażanie projektów współpracy	97 092,00 zł	84 640,48 zł

Tabela nr 2: Wykorzystanie środków w ramach wdrażania LSR na lata 2007-2013

Nie tylko PROW.....

Program Operacyjny Kapitał Ludzki – „Dajmy szansę maluchom”

Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” od 1.09.2013 roku jest organem prowadzącym Niepubliczne Przedszkola na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski w miejscowościach:

- o Stawki,
- o Służewo,
- o Otłoczyn,
- o Opoki.

Dzięki realizacji projektu pn. „Dajmy szansę maluchom” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, zapewniamy 245 miejsc przedszkolnych dla dzieci w wieku 2,5 – 5 lat.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – „Sołtys – lider wsi”

Projekt miał charakter edukacyjny. Głównym jego założeniem było przeszkolenie 119 sołtysów z gmin wiejskich powiatu aleksandrowskiego w celu podniesienia wiedzy i umiejętności lokalnych liderów w zakresie: prowadzenia animacji na poziomie sołectwa, partnerskiej współpracy sektora samorządowego oraz budowania podstaw demokracji na terenach wiejskich, poprzez podejmowanie decyzji głosując na zebraniach wiejskich.

- o **Czas realizacji projektu:** od 1.08.2011 r. do 31.12.2011 r.
- o **Otrzymane dofinansowanie:** 24 537,80 zł
- o **Grupa docelowa:** 119 sołtysów powiatu aleksandrowskiego

Program Operacyjny Kapitał Ludzki – „Edukacja dla pokoleń”, „ Od juniora do seniora” – zajęcia komputerowe dla seniorów oraz nauka języka angielskiego dla dzieci.

Projekt pn. "Edukacja dla pokoleń" był kontynuacją wcześniej realizowanego również w ramach Działania 9.5 *Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich* Program Operacyjny Kapitał Ludzki projektu pn. "Od juniora do seniora - edukacja dla pokoleń".

Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Działanie 6.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich) „Rarytasy babci Stasi - aktywizacja zawodowa kobiet”.

o Celem ogólnym projektu było nabycie przez 25 uczestniczek z terenów wiejskich kwalifikacji pozwalających na podjęcie pracy w zawodach pozarolniczych wykorzystaniem zasobów lokalnych tradycji kulinarnych poprzez wdrożenie nowej inicjatywy edukacyjnej.

o **Czas realizacji projektu:** 01.08.2011r. do 31.12.2011r.

o **Otrzymane dofinansowanie:** 28 868,00 zł

o **Grupa docelowa:** była to grupa 25 kobiet pracujących w rolnictwie, bezrobotnych lub też na emeryturze w wieku 26-64 lat, głównie zamieszkujących mniejsze, typowo rolnicze wioski.

"SPIŻARNIA KUJAWSKA" - NOWA SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA W NASZYM WOJEWÓDZTWIE!

o Środki finansowe pozyskano dzięki unijnemu projektowi o nazwie OWIES (Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Ekonomii Społecznej) realizowanemu przez Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych "Tłok" z Torunia. W ramach tego projektu sfinansowano powstanie 4 spółdzielni socjalnych na terenie naszego województwa.

o Panie skupiły się na początku swojej działalności na cateringu. Gmina Aleksandrów Kujawski użyczyła też spółdzielni plażę nad jeziorem Ostrowąs, gdzie w sezonie prowadzony jest bar.

Stowarzyszenie nie zapomniało o wakacyjnym wypoczynku dla dzieci. Pozyskało pieniądze na trzydniowy wyjazd 22 dzieci do "Zielonej Szkoły" na toruńskiej Barbarce. Uczestników typowały szkoły i GOPS-y. Ze wsparcia skorzystały dzieci z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski w 2011 roku oraz dzieci z Gminy Koneckw 2012 roku.

Kolejnym projektem współfinansowanym ze środków Województwa Kujawsko-Pomorskiego był projekt „**Ruch jest zdrowy i dla ciała i dla głowy**” organizowany dla 25 osobowej grupy dzieci i młodzieży w Świetlicy wiejskiej w Wołuszewie w dniach od 1 lipca do 31 lipca 2012 – aerobik oraz inne zajęcia sportowe.

Drugi projekt „**Mój sposób na nudę**” realizowany był w dniach 19-25 sierpnia 2013r. w Świetlicy wiejskiej Plebanca pod opieką wychowawców-wolontariuszy. Półkolonie miały różnorodny harmonogram, każdy dzień

wyglądał inaczej (dzień na sportowo, dzień wiedzy o świecie, dzień z kinem, dzień plastyczny, dzień z filmem, dzień zabawy).

Od września 2013r. do grudnia 2013r. w Brudnowie, Gmina Waganiec realizowany był projekt współfinansowany ze środków Województwa Kujawsko-Pomorskiego pn. "Karate 2013- zajęcia dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym".

2. Reprezentatywność LGD

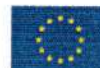
W chwili obecnej w skład stowarzyszenia wchodzi 84członków zwyczajnych i partnerów.

Tabela nr 3. Członkowie Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej.

LP	Członek	Sektor	Reprezentant	Funkcja w LGD
1	Gmina Aleksandrów Kujawski	Publiczny	Wójt Andrzej Olszewski	Prezes Zarządu
2	Gmina Bądkowo	Publiczny	Wójt Ryszard Stępkowski	Członek Zwyczajny
3	Gmina Koneck	Publiczny	Wójt Ryszard Borowski	Członek Zwyczajny
4	Gmina Raciążek	Publiczny	Wójt Wiesława Słowińska	Wiceprezes Zarządu
5	Gmina Waganiec	Publiczny	Wójt Piotr Kosik	Członek Zwyczajny
6	Gmina Zakrzewo	Publiczny	Wójt Artur Nenczak	Członek Zwyczajny
7	Miasto Aleksandrów Kujawski	Publiczny	Burmistrz Andrzej Cieśla	Członek Zwyczajny
8	Miasto Ciechocinek	Publiczny	Burmistrz Leszek Dzierżewicz	Członek Zwyczajny
9	Miasto Nieszawa	Publiczny	Burmistrz Przemysław Jankowski	Członek Zwyczajny
10	Belter Beata	Społeczny	Belter Beata	Członek Rady
11	Betkier Paweł	Społeczny	Betkier Paweł	Członek Komisji Rewizyjnej
12	Brzdęk Marcin	Gospodarczy	Brzdęk Marcin	Przewodniczący Rady
13	Buczko Marek	Społeczny	Buczko Marek	Członek Zwyczajny
14	Cech Rzemiosł Różnych	Społeczny	Barbara Lisiecka	Członek Zwyczajny
15	Ceglewska Agata	Społeczny	Ceglewska Agata	Członek Rady
16	Ceglewski Tomasz	Gospodarczy	Ceglewski Tomasz	Członek Zwyczajny
17	Doligalski Tomasz	Gospodarczy	Doligalski Tomasz	Członek Zwyczajny
18	Drosik Paweł	Gospodarczy	Drosik Paweł	Członek Zwyczajny
19	F.H.U. A'BELL	Gospodarczy	Justyna Poniatońska-Graczyk	Członek Zwyczajny
20	Faligowski Kazimierz	Społeczny	Faligowski Kazimierz	Członek Zwyczajny
21	Fundacja Cecylii Wielgoradesz	Społeczny	Agata Szymańska	Członek Zwyczajny
22	Fundacja Krzywdów i Bieńków	Społeczny	Alicja Wojtanowska	Członek Zwyczajny
23	GOK Raciążek	Publiczny	Agata Ceglewska	Członek Zwyczajny
24	Graczyk Marcin Andrzej	Społeczny	Graczyk Marcin Andrzej	Członek Zwyczajny

25	Grala Ewelina	Spółeczny	Grala Ewelina	Członek Zwyczajny
26	Hołtyn Marta	Spółeczny	Hołtyn Marta	Członek Rady
27	Izydorezyk Michał	Gospodarczy	Izydorezyk Michał	Członek Zwyczajny
28	Jankowski Przemysław	Spółeczny	Jankowski Przemysław	Członek Zarządu
29	Jaskólska Danuta	Spółeczny	Jaskólska Danuta	Członek Zwyczajny
30	Kacprzak Marzena	Spółeczny	Kacprzak Marzena	Członek Zwyczajny
31	Kalota Jarosław	Gospodarczy	Kalota Jarosław	Członek Zwyczajny
32	KGW Jaranowo	Spółeczny	Anna Czajkowska	Członek Zwyczajny
33	Kłonowski Stanisław	Gospodarczy	Kłonowski Stanisław	Członek Zwyczajny
34	Kołuńska Halina	Publiczny	Kołuńska Halina	Członek Rady
35	Kopaczyk Magdalena	Spółeczny	Kopaczyk Magdalena	Członek Komisji Rewizyjnej
36	Kostrzewska Beata	Spółeczny	Kostrzewska Beata	Członek Zwyczajny
37	Kotlewska Renata	Spółeczny	Kotlewska Renata	Członek Zwyczajny
38	Kowalski Jakub	Gospodarczy	Kowalski Jakub	Członek Zwyczajny
39	Kółko Rolnicze w Ujmie Dużej	Spółeczny	Tomala Agnieszka	Członek Zwyczajny
40	Lewandowska-Bedlińska Urszula	Gospodarczy	Lewandowska-Bedlińska Urszula	Członek Zwyczajny
41	Lewandowski Cezary	Spółeczny	Lewandowski Cezary	Członek Zwyczajny
42	Lisiecka Agnieszka	Spółeczny	Lisiecka Agnieszka	Członek Zwyczajny
43	Litka Marta	Spółeczny	Litka Marta	Członek Rady
44	Mandau Arkadiusz	Gospodarczy	Mandau Arkadiusz	Członek Zwyczajny
45	Mandau Ewa	Spółeczny	Mandau Ewa	Skarbnik
46	Nieszawskie Towarzystwo Kulturalne	Spółeczny	Teresa Maksim	Członek Zwyczajny
47	Ogrodowska Anna	Spółeczny	Ogrodowska Anna	Członek Zwyczajny
48	Organiściak Roman	Spółeczny	Organiściak Roman	Członek Zwyczajny
49	OSP Plebanka	Spółeczny	Tadeusz Kaluziński	Członek Zwyczajny
50	OSP Straszewo	Spółeczny	Osiński Tomasz	Członek Zwyczajny
51	Ośrodek Sportów Konnych	Spółeczny	Zbigniew Bedliński	Członek Zwyczajny
52	Piekarnia POLKORN s.j	Gospodarczy	Jarosław Zieliński	Członek Zwyczajny
53	Przybylska Daniela	Spółeczny	Przybylska Daniela	Członek Rady
54	Raciążski Klub Sportowy "Wzgórze"	Spółeczny	Janusz Ceglewski	Członek Zwyczajny
55	Rakusiewicz Halina	Spółeczny	Rakusiewicz Halina	Członek Zwyczajny
56	Rogiewicz Walerian	Spółeczny	Rogiewicz Walerian	Przewodniczący Komisji Rewizyjnej
57	Ruciński Artur	Spółeczny	Ruciński Artur	Członek Zwyczajny
58	Rzymskokatolicka Parafia św. Jakuba Ap.		ks. Tomasz Bartkowiak	Członek Zwyczajny
59	Serkowski Kamil	Gospodarczy	Serkowski Kamil	Członek Zwyczajny

60	Sicińska-Podobieńska Monika	Społeczny	Sicińska- Podobieńska Monika	Członek Rady
61	Sikorski Rafał	Społeczny	Sikorski Rafał	Członek Zwyczajny
62	Skierkowski Dariusz	Społeczny	Skierkowski Dariusz	Członek Rady
63	Słowińska Agnieszka "KEMPARÓWKA"	Gospodarczy	Słowińska Agnieszka	Członek Zwyczajny
64	Stolarska-Oczki Magdalena	Społeczny	Stolarska-Oczki Magdalena	Członek Zwyczajny
65	Stolarski Gerard	Gospodarczy	Stolarski Gerard	Członek Rady
66	Stowarzyszenie "Wspólnie Dla Ośna Drugiego"	Społeczny	Monika Drosik	Członek Zwyczajny
67	Stowarzyszenie Kulturalne "Serpentyna"	Społeczny	Agata Ceglewska	Członek Zwyczajny
68	Stowarzyszenie Przyjaciół Łazieńca "Cudne Manowce"	Społeczny	Krystyna Mrozińska	Członek Zwyczajny
69	Strych marcin	Społeczny	Strych Marcin	Członek Zwyczajny
70	Studzińska Danuta	Społeczny	Studzińska Danuta	Członek Zwyczajny
71	Szulc Jan "WUZETKA"	Gospodarczy	Szulc Jan	Członek Zwyczajny
72	Szynkowski Leon	Społeczny	Szynkowski Leon	Członek Zwyczajny
73	Śmieszny Paweł	Społeczny	Śmieszny Paweł	Członek Zwyczajny
74	Świątkowski Arkadiusz	Społeczny	Świątkowski Arkadiusz	Członek Zwyczajny
75	Świeczkowska Maria	Społeczny	Świeczkowska Maria	Członek Komisji Rewizyjnej
76	Usługi rekreacyjno- sportowe "Rancho pod olszyną"	Gospodarczy	Zbigniew Bedliński	Członek Zwyczajny
77	Woźniak Zbigniew	Społeczny	Woźniak Zbigniew	Członek Zwyczajny
78	Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku	Publiczny		Członek Zwyczajny
79	Nawrocki Andrzej	Społeczny	Nawrocki Andrzej	Członek Zwyczajny
80	Ceglewski Janusz	Społeczny	Ceglewski Janusz	Członek Zwyczajny
81	Urbańska Barbara	Społeczny	Urbańska Barbara	Członek zwyczajny
82	Szynkowska Lilla	Społeczny	Szynkowska Lilla	Członek Zwyczajny
83	Bon Anna	Społeczny	Bon Anna	Członek Rady
84	Smykowska Agata	Społeczny	Smykowska Agata	Członek Rady
	Razem 84 Członków w tym:	Sektor społeczny	Sektor publiczny	Sektor gospodarczy
	liczba	55	11	18

Przynależność do stowarzyszenia może być dwojakiego rodzaju:

- członek zwyczajny
- członek wspierający

Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia (§9statutu) może być osoba fizyczna, która:

- spełnia warunki określone w ustawie - Prawo o stowarzyszeniach,
- działa na rzecz rozwoju obszarów powiatu aleksandrowskiego i przedstawi rekomendację (wskazanie) udzieloną przez jeden z niżej wymienionych podmiotów działających na obszarze gmin powiatu aleksandrowskiego:

- a) partnera społecznego
- b) partnera gospodarczego,
- c) samorząd gminny,
- d) samorząd powiatowy,
- e) związek międzygminny,
- f) inną osobę prawną, której działalność obejmuje realizację celu Stowarzyszenia

przy czym rolnicy i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z powiatu aleksandrowskiego są zwolnione z obowiązku uzyskania powyższej rekomendacji

- zobowiązuje się do zaangażowania w realizację celów Stowarzyszenia,
- złoży deklarację członkowską przystąpienia do Stowarzyszenia i określi swoją przynależność do jednego z trzech sektorów:

społeczny – organizacje pozarządowe, w tym fundacje i stowarzyszenia oraz podmioty prowadzące Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Aktywizacji Zawodowej, kościoły i związki wyznaniowe, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, także związki zawodowe i organizacje pracodawców, organizacje społeczno - zawodowe rolników oraz inne dobrowolne zrzeszenia i ruchy obywatelskie;

gospodarczego – podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w tym przedsiębiorstwa społeczne, rolnicy i rybacy;

publicznego – gminy i powiaty oraz uczelnie publiczne, jednostki badawczo – rozwojowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, państwowe lub samorządowe instytucje kultury oraz państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych przepisów w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorców;

mieszkańcy – członek LGD będący przedstawicielem mieszkańców może jednocześnie reprezentować w niej jeden z ww. sektorów.

Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia może być osoba prawna, w tym jednostka samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województwa która:

- jest położona, zarejestrowana lub prowadzi działalność na obszarze powiatu aleksandrowskiego,
- zobowiązuje się do zaangażowania w realizację celów Stowarzyszenia,
- złoży deklarację członkowską przystąpienia do Stowarzyszenia,
- wskaże osobę ją reprezentującą w Stowarzyszeniu.

Członkostwo w Stowarzyszeniu ma charakter deklaracyjny.

Członkiem wspierającym Stowarzyszenia (§14statutu) mogą być osoby prawne i osoby fizyczne po złożeniu wniosku do Zarządu Stowarzyszenia i pisemnym ustaleniu z Zarządem zasad wspierania Stowarzyszenia.

Dostęp do Stowarzyszenia jest otwarty i każdy, który spełnia wymogi określone w statucie może stać się jego członkiem bez względu jaki z sektorów reprezentuje.

Nabór deklaracji i stosownych rekomendacji osób, podmiotów chcących przystąpić do stowarzyszenia prowadzi Zarząd Stowarzyszenia, który ostatecznie wpisuje daną osobę, podmiot na listę członków Stowarzyszenia.

3. Struktura Rady - organ decyzyjny

Organ decyzyjny – poziom decyzyjny, o którym mowa w art. 32 ust. 2 li. B rozporządzenia 1303/2013

Zgodnie ze statutem:

1. Rada składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego oraz 8 członków wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków.
2. Członkiem Rady nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie.
3. Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji zgodnie z art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów

Wiejskich, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR).

4. Wybór operacji dokonywany jest w formie uchwały Rady, podjętej zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.

5. Od uchwały, o której mowa w pkt. 4 przysługuje wnioskodawcy złożenie sprzeciwu do Rady.

5a. Rada działa na podstawie obowiązujących procedur oceny i naboru wniosków.

6. Członkowie Rady będący osobami fizycznymi uczestniczą w jej pracach, w tym biorą udział w głosowaniu nad jej uchwałami, osobiście, a członkowie będący osobami prawnymi-przez organ uprawniony do reprezentowania tej osoby prawnej albo pełnomocnika umocowanego w pracach Rady. Udzielenie dalszego pełnomocnictwa jest niedopuszczalne.

W razie zmniejszenia się składu Rady w czasie trwania ich kadencji Zarząd zwołuje Walne Zebranie Członków w celu uzupełnienia składu organów.

Osobowo w skład 10 osobowej rady wchodzi:

- **Marcin Brzdęk – Przewodniczący** (przedstawiciel sektora gospodarczego i Gminy Aleksandrów Kujawski)
- **Agata Ceglewska – Wiceprzewodnicząca** (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Raciążek)
- **Agata Smykowska** (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Miejskiej Nieszawa)
- **Daniela Przybylska** (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Aleksandrów Kujawski)
- **Dariusz Skierkowski** (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Bądkowo)
- **Gerard Stolarski** (przedstawiciel sektora gospodarczego i Gminy Aleksandrów Kujawski)
- **Monika Sicińska-Podobieńska** (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Zakrzewo)
- **Marta Litka** (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Koneck)
- **Anna Bon** (przedstawiciel sektora społecznego i Gminy Waganiec)
- **Halina Kołtuńska** (przedstawiciel sektora publicznego i Gminy Raciążek)

Reprezentacyjność sektorów w Radzie:

Sektor społeczny – 70% (siedmiu członków)

Sektor publiczny – 10% (jeden członek)

Sektor gospodarczy – 20 % (dwóch członków)

Władza publiczna ani żadna pojedyncza grupa interesów, nie mogą mieć więcej niż 49% praw głosów podejmowaniu decyzji przez organ decyzyjny.

Tabela nr 4- Kwalifikacje Członków Rady

Lp.	Imię i nazwisko osoby wskazanej	Podmiot delegujący	Okres działania w strukturach podmiotu delegującego	Adres zamieszkania, telefon, e-mail	zakres odpowiedzialności w LGD	Wykształcenie	Doświadczenie
RADA							
1	Marcin Brzdęk	Działalność gospodarcza Kancelaria Radcy Prawnego o Marcin Brzdęk	Od 2006 r.	Ul. Włocławska 109a 87-100 Toruń tel.604926404 e-mail: marcinbrzdek@wp.pl	Przewodniczący Rady	Wykształcenie: - 1997 – 2002 Uniwersytet Mikołaja Kopernika - Wydział Prawa i Administracji Prawo - studia pięcioletnie magisterskie - 2004 – 2008 Okręgowa Izba Radców Prawnych - Aplikacja radcowska – zawód radcy prawnego. Doświadczenie: - Październik 2002 – Sierpień 2006 - Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego - Sierpień 2006 – Sierpień 2008 - Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Aleksandrów Kujawski - zarządzający projektem „Nowe możliwości” - Marzec 2007 – Maj 2008 - Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej” - koordynator projektu „Partnerstwo Na Ziemi Kujawskiej” - Szansą Na Wspólny Sukces - Promocja Obszaru Droga do Poprawy Życia Mieszkańców LGD” - Wrzesień 2008 – nadal - Urząd Gminy Aleksandrów Kujawski - radca prawny.	1) Dyplom ukończenia szkolenia zorganizowanego w ramach Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich - komponent C "Realizacja projektów infrastrukturalnych w gminach wiejskich " w dniach 18-20 listopada 2002 r. ; 2) Dokument potwierdzający ukończenie szkolenia nt. "Podstaw instytucjonalnych dla rozwoju obszarów wiejskich w zakresie programowania i monitorowania działań horyzontalnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji dla Rolnictwa (FEOGA) w dniach 20-23 maja 2003 r. , 9-10 czerwca 2003 ; 3) Certyfikat uczestnictwa w seminarium : "Finansowanie rozwoju obszarów wiejskich z funduszy strukturalnych " nr 15512/2005 w dniach 23-24 czerwca 2005 r. ; 4) Zaświadczenie uczestnictwa w szkoleniu dotyczącym funkcjonowania Lokalnych Grup Działania o możliwości finansowania zadań objętych Lokalną Strategią Rozwoju ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich n a lata 2007-2013 w dniach

2	Monika Sicińska-Podobińska	UG Zakrze wo	2008 r.	ul. Osiedlowa 32 87-707 Zakrzewo 606 685 502	członek rady	<p>Wykształcenie: 2000-2005 Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu- Wydział Humanistyczny Pedagogika ogólna –studia pięcioletnie magisterskie 2007- 2008 Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna Socjoterapia- studia podyplomowe 2015 Studium Kształcenia Kadr Pedagogika Przeszkolna i Wczesnoszkolna- studia podyplomowe Doświadczenie: 2005-2006 Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Toruń 2007 Dom Pomocy Społecznej Zakrzewo 2008- do dziś Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zakrzewo - pedagog o specjalności edukacja ustawiczna, - socjoterapeuta, - mediator rodzinny, - pedagog edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna</p>	<p>28-29 września 2007 r. ; 5) Zaświadczenie nr 226/EIC/2007 uczestnictwa w szkoleniu :„ Jak skutecznie pozyskać dotacje na inwestycje z funduszy unijnych na lata 2007-2013” - praca w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Toruniu, - Gminny Koordynator Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, - diagnoza i analiza potrzeb społecznych, - umiejętność organizacji imprez dla społeczności, - współpraca NGO z administracją, praca z dziećmi i młodzieżą,</p>
3	Agata Ceglowska	UG Raciąże k	Od 1990 r.	ul. Pole 33, 87-721 Raciążek tel.. 692117285 e – mail agataceglowska @wp.pl	członek rady	<p>Wykształcenie: 2008-2009- Wyższa Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna we Włocławku, Wydział Pedagogiki i Nauki o Zdrowiu- wyższe studia magisterskie – pedagogika opiekuńczo-wychowawcza - 2004 – 2007 – Studia Licencyjne w Wyższej Szkole Humanistyczno – Ekonomicznej we Włocławku kierunek pedagogika, specjalność: pedagogika opiekuńczo – wychowawcza, tytuł</p>	<p>ertyfikat udziału w Ogólnopolskiej Konferencji „Finansowanie i organizacja działalności kulturalnej w gminie, powiecie i województwie samorządowym w aspekcie wejścia Polski do Unii Europejskiej – Zakopane 5-7 kwietnia 2001r. zaświadczenie ukończenia kursu obsługi komputera z podstawami prowadzenia rachunkowości –4-26 kwietnia 2001r.</p>

	licencjata	<p>Doświadczenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1986 – 1987 – Przedsiębiorstwo Państwowe Uzdrawisko – Ciechocinek- instruktor KO - 1987 – 1990 – Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku - instruktor - 1990 – nada - Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku – dyrektor - 2003- nadal Międzyzakładowy Związek Zawodowy Pracowników Kultury Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej w Raciążku – przewodnicząca, -2006- nadal Stowarzyszenie Środowisk Twórczych i Animatorów Kultury Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej w Izby Kujawskiej – skarbnik, 2012-214- Stowarzyszenie Kulturalne Serpentyna w Raciążku – prezes 2014- Stowarzyszenie Kulturalne Serpentyna – członek 2014- radna Powiatu Aleksandrowskiego, 2015- Sejmik Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko- Pomorskiego -zastępca delegata powiatu aleksandrowskiego, 2015- Starostwo Powiatowe w Aleksandrowie Kujawskim – członek Rady Pożytku Publicznego 	<p>świadczenie nr 17/ZPORR/09/2004 ukończenia szkolenia „Jak dofinansowywać obiekty dziedzictwa kulturalnego i infrastrukturę związaną z kulturą z Funduszy Strukturalnych UE- 9 września 2004r</p> <p>ertyfikat nr 45/2005 ukończenia Akademii Liderów Lokalnych</p> <p>Przysiek 19-21 września 2005r</p> <p>świadczenie uczestnictwa w szkoleniu „Zasady organizowania, finansowania i prowadzenia rachunkowości samorządowych instytucji kultury Poznań 23 marca 2007</p> <p>świadczenie nr 7/6.3 PO KL/Aleksandrów Kuj uczestnictwa w spotkaniach warsztatowych zespołu ds. reorientacji w ramach projektu pn Pierwszy krok do reorientacji zawodowej rolników gmin wiejskich powiatu aleksandrowskiego i członków ich rodzin marzec - czerwiec 2009r</p> <p>świadczenie uczestnictwa w szkoleniu dotyczącym podejścia LEADER oraz roli i zadań organów decyzyjnych w Lokalnych Grupach Działania w ramach Osi 4 LEADER PROW na lata 2007-2013 Górzno 13 maja 2009r.</p> <p>ertyfikat nr 39/03/2010 uczestnictwa w szkoleniu Kompendium Wiedzy nt. Zatrudnienia i wynagradzania pracowników Instytucji Kultury</p> <p>Specyfika Prawa Pracy w zarządzaniu i finansowaniu działalności kulturalnej. Czas pracy oraz dopuszczalne warunki zatrudniania i wynagradzania pracowników Toruń 26 marca 2010r</p>
--	------------	---	---

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

4	Agata Smykowska	Spółdzielnia	Pracownik Urzędu	ul. Drzewna 1b/12	członek rady	Wykształcenie: - średnie	<p>wiadectwo nr 2011-03/22 ukończenia szkolenia „Zmiany w PO KL- nowe wytyczne i wnioski o dofinansowanie Grudniadz 9. marca 2011r</p> <p>Świadectwo nr 2011-04/21 ukończenia szkolenia „Realizacja i rozliczenia projektów w PO KL w dniach 19-20 kwietnia 2011r</p> <p>Świadectwo nr 2011-07/04 ukończenia szkolenia „Rozliczanie i prawidłowa realizacja projektów z Działania 9.5 w dniach 20-21 lipca 2011r</p> <p>Certyfikat ukończenia szkolenia „Jak skutecznie wdrożyć i realizować kontrolę zarządczą 28 października 2011r</p> <p>Certyfikat ukończenia szkolenia Instytucje Kultury XXI wieku PO KL 8.1.1 28 stycznia 2012r</p> <p>Certyfikat nr 5/03/2012/7.2.2 PO KL Uczestnictwa w szkoleniu „Finanse w organizacjach” 15- 16 marca 2012r</p> <p>Zaświadczenie o uczestnictwie w szkoleniu pt „Zarządzanie organizacją pozarządową typu partnerstwo trójsektorowe w okresie przejściowym – zarządzanie zmianą” 19 czerwca 2012r</p> <p>Zaświadczenie nr 24/KK/RCES/ 2012 ukończenia kursu na poziomie podstawowym „Księgowość w NGO” grudzień 2012r</p> <p>Zaświadczenie nr 162/5.2.1/ KZ ukończenia szkolenia w zakresie „Kontroli Zarządczej” 15-16 lipca 2013r.</p> <p>- szkolenie w zakresie działania KPA w świetle nowych przepisów Narodowy</p>
---	-----------------	--------------	------------------	-------------------	--------------	-----------------------------	---

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

ka	Socjalna „Niesza wskie Smaki	Miasta w Nieszawie od dnia 25.03.2016 r. do teraz	Nieszawa aga.smy@wp.pl	Liceum Ogólnokształcące im. H. Laskowskiego w Nieszawie	<p>Program Zdrowia priorytety dla profilaktyki i promocji zdrowia; kontrola oświadczeń o rocznej wartości sprzedaży alkoholu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkolenie w zakresie prawa pracy w 2018 roku; - szkolenie w zakresie ochrony danych osobowych w systemie pomocy społecznej oraz jednostkach samorządu terytorialnego po wejściu w życie RODO; - umiejętności organizacji imprez dla społeczności, dzieci i młodzieży; - współpraca z JST oraz organizacjami pozarządowymi.
5	Dariusz Skierkowski	Prowadzący działalność rolniczą	Od 1980 r.	członek rady	<p>- 1981 – 1983 Policealne Studium Rolnicze w Wymyślinie</p> <p>- 1983 – 1984 Studium Pedagogiczne w Bydgoszczy</p>
6	Daniela Przybylska	Chorągiew Kujawsko-Pomorska ZHP Hufiec Aleksandrów Kujawski	Od 1990 r.	członek rady	<p>Wykształcenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1959 – 1964 – Liceum Pedagogiczne w Toruniu - 1964-Studium Pracy Kulturalno-Oświatowej w zakresie Zasad Organizacji, Metod i Form Działalności Kulturalno – Oświatowej. - 1966 – 1969 – Studium Nauczycielskie w Bydgoszczy – filologia polska - 1973 – 1977 – Wydział Humanistyczny w zakresie filologii polskiej – studia magisterskie – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

						ki				<p>- Dokument potwierdzający ukończenie kursu instruktorów odpowiedzialnych za program w hufcu.</p> <p>-2008- Dokument potwierdzający ukończenie kursu instruktorskiego dla kandydatów na kierowników placówek wypoczynku dzieci i młodzieży</p>
7	Gerard Stolarski	PUP Ekoskła d Sp. z o.o.	Od 2013 r.	Broniszewo 14a 87-700 Aleksandrów Kujawski						<p>-1979-80-Studium Podypłomowe z zakresu Organizacji Pracy i kierowania Szkołą WSP w Bydgoszczy</p> <p>-1979-81 –Podypłomowe Studium Przedmiotowo –Metodyczne z zakresu nauczania początkowego. IKNiBO w Bydgoszczy</p> <p>1988- Drugi stopień specjalizacji zawodowej w zakresie organizacji i zarządzania oświatą</p> <p>Doświadczenie:</p> <p>- 1964 –1966 – SP w Straszewie – nauczyciel języka polskiego</p> <p>- 1966 – 1973 - SP w Służewie – nauczyciel języka polskiego i zastępca kierownika Szkoły</p> <p>- 1973 – 2002 – SP w Wolszewie – Dyrektor Szkoły i nauczyciel języka polskiego oraz nauczania początkowego</p> <p>- 1981 – 1984 – Zastępca Gminnego Dyrektora Szkół w Stawkach</p> <p>- 2000 – 2003 – Członek Komendy Kujawsko – Pomorskiej Chorągwi ZHP w Bydgoszczy</p> <p>- 2000 – 2008 – Członek Komendy Hufca im. Ziemi Kujawskiej w Aleksandrowie</p> <p>Wykształcenie;</p> <p>- wyższe – Wyższa Szkoła Humanistyczno Ekonomiczna we Włocławku, specjalizacja: administracja</p>
8	Marta Litka	UG Koneck	Od 2008 r.	Chromowola 28 87-702 Koneck						<p>-2002 r.-2013 r. – pracownik Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski</p> <p>-2013 r. – do teraz- Prezes PUP Ekoskład Sp. z o.o.</p> <p>- Gminny Koordynator Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,</p> <p>- Znajomość języka migowego – ukończony kurs I-ego stopnia,</p> <p>- Ukończone specjalistyczne szkolenie w zakresie ochrony informacji niejawnych w systemach teleinformatycznych przeprowadzone przez Agencję Bezpieczeństwa</p>

9	Anna Bon	UG Waganiec	Od 01.12.2016	ul. Drzewna 1b/2 87-731 Waganiec	członek rady	<p>Doświadczenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2004 – 2007 - praca w P.H.P Tentor”; - 2007 – do nadal – praca w Urzędzie Gminy w Konecku. 	<p>Wewnętrzne,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ukończone kursy i szkolenia w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • instrukcji kancelaryjnej • kontroli zarządczej, • ochrony danych osobowych, dostępu do informacji publicznej, • kodeks postępowania administracyjnego, • ustawy Prawo Zamówień Publicznych, • funduszy europejskich dla gmin, • wystąpień publicznych i prezentacji, • nowoczesnych technik informatycznych dla kadr pracowniczych województwa kujawsko-pomorskiego, • wiedza w zakresie pozyskiwania środków pozabudżetowych w tym unii europejskiej.
10	Halina Koftunsk	UG Raciażek	11.1991 r.	ul. Zamkowa 10D, Raciażek, tel. 87-721 508495034, e-mail: bibliotekaraciazek@poczta.onet.pl	członek rady	<p>Wykształcenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1984-1985 - Studia na ATR im. Śniadeckich w Bydgoszczy - 1987-1989 - Studium Bibliotekarskie w Toruniu - 1999-2001 - Studia licencjackie - Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku, <p>kierunek: pedagogika, specjalizacja: pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna oraz bibliotekoznawstwo,</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2001-2003 - Studia magisterskie - Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku, <p>kierunek: pedagogika, specjalizacja: pedagogika</p>	<p>01.12.2016 - 30.09.2018r. Zespół Szkół w Brudnowie</p> <p>Stanowisko: sekretarka</p> <p>01.10.2018r. – nadal „Dzienny Dom Pobytu w Wagancu”</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2003 - Kurs „Informacja Europejska w polskich bibliotekach, - 2005 – Certyfikat ukończenia Akademii Liderów Lokalnych w Przysieku, - 2007 – szkolenie – Program Operacyjny Kapitał Ludzki oraz Regionalny Program Operacyjny dla województwa kujawsko –pomorskiego 2007 – 2013, - 2008 – szkolenie - pisanie projektów.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

					<p>wczesnoszkolna i przedszkolna oraz bibliotekoznawstwo, 2009-2010 Studia podyplomowe - Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku w zakresie: resocjalizacja i profilaktyka społeczna oraz bibliotekoznawstwo z informacją naukową i edukacja czytelniczo – medialna.</p> <p><u>Doświadczenie:</u> 1985-1991 – Bibliotekarz w Gminnej Bibliotece Publicznej w Nieszawie, 1991-1992 – instruktor w GOK w Raciążku, 1992- 2009- Kierownik Gminnej Biblioteki Publicznej w Raciążku, 2009 do dziś – Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Raciążku.</p>				

4. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego

Lokalna Grupa Działania jest rodzajem partnerstwa między sektorem publicznym, gospodarczym, społecznymi mieszkańcami. Zgodnie z wymogami prawnymi w skład wchodzi partnerzy gospodarczy i społeczni muszą mieć nie mniej niż 49 % głosów w ciele decyzyjnym LGD. Wymóg ten został spełniony przez niniejsze partnerstwo. Partnerzy gospodarczy i społeczni posiadają odpowiednią liczbę głosów w radzie i zarządzie.

Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej spełniło również kryterium zrównoważonego udziału mężczyzn i kobiet w organach Stowarzyszenia, w tym w organie decyzyjnym LGD. Kwalifikacje i doświadczenie osób odpowiedzialnych za zarządzanie projektem stanowiącym przedmiot wniosku o dofinansowanie realizacji projektu przedstawia się następująco:

W tabeli poniżej przedstawiono informacje dotyczące osób wchodzących w skład zarządu stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”. Informacje te obejmują okres 5 ostatnich lat i zostały przedstawione jedynie w zarysie.

Na uwagę zasługuje fakt, że oprócz rady i zarządu w procesie powstawania strategii aktywnie uczestniczyli także pozostali członkowie LGD, a co za tym idzie osoby te doskonale znają problemy oczekiwania mieszkańców LGD. Dzięki temu nie tylko rada i zarząd będzie odpowiadał za właściwe wdrożenie dokumentu. Dodatkowo pracę rady i zarządu wspomagać będą pracownicy biura stowarzyszenia, przy rekrutacji których požądane będą odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie, które zostały określone w regulaminach i stanowią one załącznik do niniejszego dokumentu.

Tabela nr 5: Podstawowe dokumenty wewnętrzne regulujące zasady działania LGD

Lp.	Rodzaj dokumentu	Regulowane kwestie
1	Statut LGD	<ul style="list-style-type: none"> - cele działalności Stowarzyszenia - zakres wykonywanych zadań - określa podstawy prawny na podstawie, których Stowarzyszenie funkcjonuje - członkostwo - organy Stowarzyszenia – kompetencje, podejmowanie uchwał - majątek Stowarzyszenia
2	Regulamin organu decyzyjnego	<ul style="list-style-type: none"> - członkostwo w Radzie - tryb działania Rady - kompetencje Przewodniczącego Rady - dodatkowe kompetencje Rady
3	Regulamin zarządu LGD	<ul style="list-style-type: none"> - zadania Zarządu - organizacja pracy Zarządu
4	Regulamin biura LGD	<ul style="list-style-type: none"> - struktura biura Stowarzyszenia - zakresy obowiązków - wymagane kwalifikacje - odpowiedzialność służbową pracowników biura - procedurę naboru pracowników

II. Partycypacyjny charakter LSR

Istotą podejścia LEADER jest oddolne partnerstwo. W praktyce oznacza to, że społeczności lokalne zamieszkujące obszary wiejskie aktywizują się, by razem, we współpracy, wyznaczać cele i priorytety rozwoju swojego obszaru, a także, aktywnie je realizować. Lokalna Grupa Działania stanowi właśnie takie partnerstwo działając jako stowarzyszenie przedstawicieli owych społeczności.

Podstawową zaletą partnerstw międzysektorowych jest zróżnicowanie perspektyw i doświadczeń członków przy założeniu zdolności uczenia się organizacji. Temu ma służyć właśnie partycypacja społeczna – a więc uczestnictwo

różnych grup społecznych, także tych wykluczonych, zarówno w określeniu celów i kierunków rozwoju, jak i realizacji podporządkowanych im działań.

Zaangażowanie społeczności lokalnej już w proces planowania strategicznego pozwala osiągnąć szereg korzyści, przede wszystkim jednak pozwala wypracować diagnozę i rozwiązania lepiej dopasowane do społecznych oczekiwań, co zwiększa akceptację wypracowanych rozwiązań i w konsekwencji zaangażowanie w ich wdrażanie.

Wśród metod budowy strategii rozwoju lokalnego wyróżnić można trzy: ekspercką, partnerską i ekspercko-partnerską. Przy tworzeniu naszej LSR wybraliśmy metodę ekspercko-partnerską, gdzie w procesie budowy strategii uczestniczą zarówno liderzy społeczności lokalnej odgrywający znaczącą rolę i eksperci, których rola ogranicza się do pomocy od strony metodycznej. Udział eksperta miał znaczący wpływ przy obiektywnym diagnozowaniu obszaru, tworzeniu ram dokumentu, przy wykorzystaniu m.in. ankiet. Ta metoda wydaje się więc najlepsza, gdzie liderzy społeczności lokalnej wspomagani są przez ekspertów zewnętrznych mogą zbudować strategię rozwoju odpowiadającą zarówno ich potrzebom i możliwości, dzięki czemu strategia ta ma większe szanse realizacji. W związku z tym został utworzony zespół partycypacyjny składający się z :

A) Zespołu mieszkańców, liderów lokalnej społeczności, w tym przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli rady jednostek samorządu terytorialnego i urzędów miast/gmin, a także wielu innych interesariuszy (lokalny biznes, przedstawiciele nieformalnych grup społecznych, grupy defaworyzowane itp.); Tu należało dokonać diagnozy sytuacji wyjściowej: służył temu audyt komunikacyjny pozwalający ustalić, jakie doświadczenia, kompetencje i zasoby komunikacyjne mają poszczególni partnerzy, jakie mają potrzeby, gdzie występowały lub występują komunikacyjne bariery i problemy. Trzeba było stworzyć listę wszystkich grup, które w jakikolwiek sposób mogą być z naszą strategią związane.

B) Animatora, czyli organizatora prac zespołu partycypacyjnego oraz redaktora dokumentu. Osoba zaangażowana we wdrażanie uchwalonego dokumentu planistycznego oraz odpowiedzialna za zespół monitorujący; Animator pełnił funkcję moderatora, który pomagał grupie w efektywnym wypracowaniu zamierzonych celów. Miał za zadanie przedyskutowanie określonych kwestii, uzyskanie odpowiedzi na zdefiniowane pytania czy ustalenie punktów stycznych i rozbieżności, podczas warsztatów było to wypracowanie planu, rozwiązania, analiza SWOT, formułowanie celów.

C) Doradcy - zewnętrznego eksperta, którego główną rolą było wspieranie animatora podczas wszystkich prac zespołu partycypacyjnego, wspomagał merytorycznie cały proces;

Uczestnicy zespołu zostali wyłonieni podczas rozmów z lokalnymi władzami samorządów, którzy to wskazali nam osoby aktywne, lokalnych liderów, przedstawicieli organizacji społecznych, grup defaworyzowanych oraz przedsiębiorców do prac nad strategią. Komunikując się w ramach partnerstwa, lub informując na zewnątrz o jego działaniach, pilnowaliśmy tego, żeby uwzględnić wszystkich interesariuszy, zwłaszcza tych z grup wykluczonych, aby nie faworyzować tych najbardziej kompetentnych i dostępnych.

Przedstawiciele LGD w takiej sytuacji musieli podjąć trud, często długoterminowy, zachęcenia i aktywizowania obywateli do współdziałania. Pierwszym krokiem było informowanie i zainteresowanie ludzi zrealizowanymi już do tej pory projektami, zapraszając ich na konferencję podsumowującą poprzedni okres programowania i przedstawienia im tego co udało się zrealizować. Kolejnym krokiem dopiero było angażowanie – przekonanie ich do tego, że uczestnictwo przyniesie im korzyści i leży w ich interesie.

Etap przygotowawczy rekrutacji pokrywa się z działaniami podjętymi w ramach promocji działań. Najistotniejszym elementem bezpośrednio wpływającym na efektywność rekrutacji jest ustalenie właściwych kanałów dotarcia do potencjalnych uczestników warsztatów, bądź w późniejszym etapie-konsultacji. Właściwie przygotowana informacja (przede wszystkim napisana językiem zrozumiałym dla potencjalnych uczestników) powinna zostać umieszczona w miejscach, w których najczęściej osoby te przebywają lub w mediach, które do nich docierają. Dla przykładu, aby dotrzeć z informacją o projekcie do osób o niskich kwalifikacjach z terenów wiejskich nieefektywne będzie zamieszczenie ogłoszenia w „Gazecie Wyborczej”, natomiast bardziej dostępny dla tej grupy jest lokalny dziennik lub darmowa gazeta reklamowa).

Zespół partycypacyjny spotykał się na warsztatach i jak już zostało wspomniane, miał swojego lidera-animatora, który inicjował kolejne spotkania i je prowadził. Na pierwszych warsztatach zespół dokonał oceny obszaru LSR i zastanowił się nad jego przyszłością (metody - analiza ankiet, praca metodami przydatnymi podczas pracy z zespołem partycypacyjnym – forma szkatułkowa, określenie wizji społeczności za 3-5 lat, dyskusje, wzajemne inspiracje, różne punkty widzenia, bariery, recepty – jak przezwyciężyć bariery, plan działania – podział obowiązków i zadań; dzielenie się dobrymi praktykami pomiędzy uczestnikami; sesje pytań i odpowiedzi).

Kolejne prace sprowadzały się do stworzenia analizy SWOT - zebrane zostały informacje o potrzebach i oczekiwaniach społeczności lokalnej związanej z rozwojem lokalnym, co pozwoliło określić nam jakie są najważniejsze problemy obszaru oraz w jakim kierunku powinien rozwijać się obszar (metody - Word Cafe, praca „ze ścianą”). Zespół partycypacyjny pracował na podstawie badania obszaru sporządzonego w celu zdobycia wiedzy na temat stanu rozwoju obszaru gmin wchodzących w skład LGD. Założeniem badania było określenie rozwoju potencjału społeczno-gospodarczego, intelektualnego oraz inwentaryzacja zasobów ludzkich obszaru LGD w latach 2009-2015. Badania i analizy obszaru pozwalają na znacznie skuteczniejsze działania podejmowane przez LGD oraz ciągłe doskonalenia tego obszaru. Na podstawie kwestionariuszy ankietowych przeprowadzono analizę obszaru pod kątem potrzeb i oczekiwań mieszkańców LGD w świetle funkcjonowania LGD i realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju. Lokalni liderzy zgromadzili wiedzę o potrzebach i oczekiwaniach lokalnych społeczności i wykonali analizę SWOT obszaru oceniając możliwości jego rozwoju w zgodzie z potrzebami mieszkańców. Na tym etapie również zaczęliśmy włączać szersze grono społeczności lokalnej, a mianowicie odbywały się spotkania w każdej gminie na zasadzie konsultacji społecznych (ilość spotkań w ramach potrzeb, min. 1 spotkanie w każdej gminie) celem weryfikacji priorytetów i ustalenia ich hierarchii ważności. Konsultowanie jednak nie zaczyna się i nie kończy na spotkaniu z mieszkańcami i wysłuchaniu ich opinii, ale wymaga precyzyjnego zaplanowania uwzględniającego cele i tematy konsultacji, miejsce i czas, grupy docelowe, sposoby ich poinformowania, przygotowanie koniecznych materiałów i raportowania.

Tabela nr 6: HARMONOGRAM KONSULTACJI

L.p.	Gmina wiejska/miejska	Data	Miejsce	Godzina
1	Koneck	29.09.2015r.	GOK Koneck	10:00
2	Raciążek	30.09.2015r.	GOK Raciążek	10:00
3	Waganiec	01.10.2015r.	„Orlik” Zbrachlin	10:00
4	Zakrzewo	05.10.2015r.	Dom Kultury w Zakrzewie	10:00
5	Nieszawa	06.10.2015r.	UM Nieszawa	10:00
6	Ciechocinek	07.10.2015r.	UM Ciechocinek	10:00
7	Bądkowo	08.10.2015r.	GOK Bądkowo	10:00
8	Aleksandrów Kujawski (gmina wiejska)	09.10.2015r.	Świetlica wiejska Wołuszewo	10:00
9	Aleksandrów Kujawski (gmina wiejska)	12.10.2015r.	Świetlica wiejska Rożno	10:00
10	Aleksandrów Kujawski (miasto)	16.10.2015r.	UM Aleksandrów Kujawski	12:00

PROJEKTY PROPONOWANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW

Gmina Waganiec

- Budowa ścieżek rowerowych
- Budowa boisk wielofunkcyjnych
- Budowa świetlic wiejskich
- Budowa placów zabaw

Miasto Nieszawa

- Przebudowa nadbrzeża Wisły z budową sceny na wodzie
- Utworzenie inkubatora przemysłowo – spożywczo – owocowego
- Rewitalizacja centrum miasta

Gmina Koneck

- Budowa/modernizacja dróg
- Budowa/modernizacja sieci wodociągowej
- Oświetlenie drogowe

- Parking w Konecku

Gmina Bądkowo

- Budowa placów zabaw i siłowni zewnętrznych
- Modernizacja świetlic wiejskich
- Rewitalizacja stawów

Gmina Zakrzewo

- Budowa świetlic wiejskich
- Zakup sceny zewnętrznej
- Budowa boiska wielofunkcyjnego
- Budowa ścieżek rowerowych

Gmina Raciążek

- Budowa placów zabaw
- Budowa ścieżek rowerowych
- Budowa boisk wielofunkcyjnych

Gmina Aleksandrów Kujawski

- Budowa ścieżek rowerowych, konnych i pieszych
- utworzenie inkubatora przedsiębiorczości
- infrastruktura turystyczno-rekreacyjna
- przedsięwzięcia animacyjno-aktywizujące

Miasto Aleksandrów Kujawski

- Dom dziennego pobytu
- Świetlica dla młodzieży
- poprawa oferty kulturalnej
- Stacja rowerowa
- Kino letnie
- Remont sali widowiskowej MCK
- Rozwój spółdzielni socjalnej

Z uwagi na to iż w mieście Ciechocinek konsultacje nie odbyły się z uwagi na brak osób zainteresowanych nie posiadaliśmy propozycji mieszkańców co do zakresu przedsięwzięć.

Kolejnym etapem było opracowanie wniosków wynikających z analizy SWOT, a także opracowanie zebranych informacji związanych z potrzebami i oczekiwaniami rozwoju - określenie celów priorytetowych. Identyfikowaliśmy problemy i budowaliśmy drzewo problemów. W kontekście grup defaworyzowanych i w oparciu o wnioski z diagnozy określiliśmy główne problemy, na które napotykają grupy docelowe w rozwijaniu własnej aktywności. Dla zobrazowania relacji przyczynowo - skutkowych pomiędzy problemami opracowaliśmy diagram, nazywany drzewem problemowym, co również umożliwiło nam wyznaczenie problemu głównego. Drzewo problemów to obraz negatywny stanu na naszym obszarze i odwracając ten obraz otrzymujemy stan po zmianie jako pozytywną sytuację obszaru. Metoda ta pozwala na wskazanie głównego celu strategii oraz celów szczegółowych.

Podczas konsultacji społecznych również zostały określone zadania, jakie w ramach każdego z celów powinny być wykonane (metody – makieta projektowa, praca „ze ścianą”).

Kolejnym etapem tworzenia strategii komunikacyjnej było określenie wskaźników, ich wartość początkową końcową. Grupa partycypacyjna określiła według jakich wskaźników będziemy oceniać realizację strategii oraz według jakich wartości będziemy oceniać stopień osiągnięcia wskaźników. Wskaźniki wyznaczone zostały w oparciu o wyniki badań, które mówiły nam o stopniu zainteresowania grup docelowych realizacją określonego rodzaju projektów. Wartość początkową wskaźnika określiliśmy po przeprowadzeniu ewaluacji ex-ante, a wartość docelową poprzez „wyobrażenie” wielkości zmian jakie nastąpią w wyniku realizacji strategii. Najlepszym sposobem, aby

potem określić stopień osiągnięcia celów strategicznych i wskaźników oddziaływania, będzie badanie ilościowe, za pomocą kwestionariusza ankietowego, przeprowadzone na reprezentatywnej grupie mieszkańców poszczególnych gmin tworzących LGD. Ankietowani poproszeni zostaną odpowiedzi na pytania, które wcześniej zostaną precyzyjnie zaplanowane. Zaproponowane podejście jest zgodne z metodyką badań socjologicznych, ponieważ indywidualne i subiektywne opinie są najbardziej przydatne do obiektywnego oglądu zjawisk i procesów społecznych.

W przypadku badania poziomu osiągnięcia wskaźników rezultatu i produktu, zostaną wzięte pod uwagę tylko przedsięwzięcia zrealizowane i zakończone, w celu przejrzystości i wiarygodności wyników. W przypadku niektórych wskaźników rezultatu, których nie da się jasno zweryfikować z zakończonego zadania wprowadzimy oświadczenie beneficjenta określające poziom osiągniętego wskaźnika rezultatu.

W kolejnych etapach tworzone zostały zasady wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru, które polegało na wykorzystaniu metody tabeli ewaluacji kryteriów i symulacji oceny przykładowego wniosku oraz zaproponowanych projektów zgłaszanych na konsultacjach. Kryteria wyznaczają zakres obszaru decyzji i stanowią podstawę dążenia do zobiektywizowania oceny.

Ostatnim procesem z wykorzystaniem metod partycypacyjnych jest proces monitoringu i ewaluacji, który opisany został w rozdziale XII "Monitoring i ewaluacja".

Każdy dokument strategiczny powinien zostać - w tym momencie skonsultowany możliwie szeroko, w celu wprowadzenia ewentualnych zmian oraz wniosków. Wykorzystaliśmy w tym celu lokalne fora publiczne- strona internetowa, spotkania promocyjne dla mieszkańców. Ostatecznym etapem było opracowanie całości dokumentu i przedstawienie go do zatwierdzenia przez odpowiednie gremium. Wszystkie działania będą współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

III. Diagnoza – opis obszaru i ludności

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania (LGD) „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” funkcjonuje, jako organizacja pozarządowa wspierająca rozwój obszarów wiejskich, położonych na południu województwa Kujawsko - Pomorskiego, w powiecie aleksandrowskim.

Lokalna Grupa Działania, w ramach swojej działalności, podejmuje inicjatywy stymulujące rozwój gmin obszaru, zarówno w płaszczyźnie rozwoju gospodarczego, społecznego jak i kulturalnego. Dotyczy to również rozwoju turystyki oraz przedsiębiorczości.

Założeniem niniejszego badania jest określenie rozwoju potencjału społeczno- gospodarczego, intelektualnego oraz inwentaryzacja zasobów ludzkich obszaru LGD w latach 2009-2015. Realizacja Strategii to nie tylko osiąganie poszczególnych wskaźników i wydatkowanie środków finansowych na operacje, ale przede wszystkim wpływ działań realizowanych przez Lokalną Grupę Działania na rozwój całego obszaru. Badania i analizy obszaru pozwalają na znacznie skuteczniejsze działania podejmowane przez LGD oraz ciągłe doskonalenia tego obszaru.

Badanie zostało podzielone na dwie części. W pierwszej części dokonano analizy sytuacji społecznej, gospodarczej oraz demograficznej obszaru w okresie od 2006 do końca 2013 roku. Druga część opracowania obejmuje wyniki badań ilościowych przeprowadzonych wśród mieszkańców omawianych gmin. Na podstawie zebranych kwestionariuszy ankietowych przeprowadzono analizę obszaru pod kątem potrzeb i oczekiwań mieszkańców LGD w świetle funkcjonowania LGD i realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Analiza i badanie obszaru, którego zakres obejmuje:

I. Analiza potencjału gospodarczego, społecznego i intelektualnego obszaru LGD wraz ze wskazaniem trendów rozwojowych

- ❖ Ocena sytuacji gospodarczej, charakterystyka branż i rynku pracy.
- ❖ Ocena kapitału społecznego, wskazanie problemów społecznych, skali wykluczenia społecznego.
- ❖ Analiza potencjału intelektualnego i inwentaryzacja zasobów ludzkich obszaru LGD.

II. Analiza obszaru pod kątem potrzeb i oczekiwań mieszkańców LGD w świetle funkcjonowania LGD i realizacji LSR

- ❖ Poziom zadowolenia z życia na obszarach wiejskich, diagnoza głównych problemów.
- ❖ Badanie poziomu zainteresowania sprawami lokalnymi i aktywności społecznej.
- ❖ Badanie potrzeb i oczekiwań w zakresie: oferty kulturalnej, oferty spędzania wolnego czasu, potrzebnych inwestycji, zapotrzebowania na działania o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, integracyjnym, opieki zdrowotnej, bezpieczeństwa publicznego, itp.

Metodologiczna koncepcja badania oparta została na zasadzie triangulacji źródeł danych oraz metod badawczych. Triangulacja metodologiczna stosowana jest. Polega ona na stosowaniu w ramach badania różnorodnych metod i technik badawczych. Przedmiotowe badanie zostało przeprowadzone w oparciu o:

- ✚ triangulację źródeł danych – oznacza to, iż analizą zostały objęte zarówno dane zastane (analiza desk research) jak i dane wywołane, czyli uzyskane bezpośrednio w toku realizacji badania;
- ✚ triangulację metod badawczych – oznaczającą połączenie w ramach jednego badania różnych metod badawczych. W trakcie realizacji przedmiotowego badania zastosowano bowiem metody badań ilościowych (badanie ankietowe) jak i jakościowych (wywiady, analiza desk research).

METODOLOGIA DOBORU PRÓBY W BADANIACH ANKIETOWYCH

Oczywiste jest, iż nie ma możliwości technicznych, aby badaniu ankietowemu poddać wszystkich mieszkańców danego terenu, w tym przypadku obszaru LGD Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”. Zgodnie z zasadami statystyki przyjmuje się, że wystarczy uwzględnić część mieszkańców (tzw. reprezentatywną próbę), aby móc sformułować wnioski dotyczące wszystkich mieszkańców (tzw. populacji) z wysokim prawdopodobieństwem tego, że wnioski te są prawidłowe. Należy jednak pamiętać, że aby próba owa mogła zostać uznana za reprezentatywną musi spełnić dwa podstawowe kryteria. Po pierwsze musi być odpowiednio liczna, a po drugie istotny jest sposób doboru respondentów.

Liczebność próby ustalono na podstawie liczby mieszkańców poszczególnych gmin tworzących obszar LGD, zgodnie z danymi pozyskanymi z Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2013 roku. Od ogólnej liczby mieszkańców gminy odjęto osoby w wieku przedprodukcyjnym, czyli niepełnoletnich do 18 roku życia. Liczbę mieszkańców objętych próbą przedstawia poniższa tabela:

Nawa gminy	Ludność ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Niepełnoletni, do 18 roku życia
Nieszawa	1 975	1 019	956	340
Ciechocinek	10 791	5 910	4 881	1 553
Aleksandrów Kujawski (m)	12 515	6 554	5 961	2 267
Aleksandrów Kujawski (w)	11 621	5 858	5 763	2 430
Zakrzewo	3 597	1 804	1 793	667
Waganiec	4 562	2 277	2 285	914
Raciążek	3 154	1 549	1 605	545
Koneck	3 259	1 630	1 629	623
Bądkowo	4 445	2 219	2 226	891
OGÓLEM	55 919	28 820	27 099	10 230

Tabela nr 7: Liczba mieszkańców objętych próbą.⁶

W zależności od zakładanego poziomu ufności, wysokości błędu oraz dokładności oceny liczebność próby można określić w jednym z trzech wariantów, w których minimalna liczebność próby kształtuje się na poziomie 381 respondentów, maksymalna natomiast obejmuje 1045 osób. W literaturze przedmiotu wskazuje się, iż do badań ankietowych w zupełności wystarczające jest przyjęcie wariantu pierwszego.⁷

	Wariant I	Wariant II	Wariant III
Liczebność próby	381	657	1045
Wysokość błędu	0,05	0,05	0,03
Poziom ufności	95%	99%	95%
Dokładność oceny	wystarczająca	wysoka	Bardzo wysoka

Tabela nr 8: Liczebność próby

Zawsze należy przyjąć próbę nieco większą niż minimalna, ponieważ może zdarzyć się sytuacja, iż nie wszyscy ankietowani odpowiedzą na wszystkie pytania. Na etapie opracowywania planu badania ustalono zatem próbę ok. 400 osób, z którymi ankierzy mieliby przeprowadzić wywiady.

⁶ opracowanie własne, na podstawie danych pozyskanych z GUS, www.stat.gov.pl

⁷ P. Rogala, *Zaprojektowanie i przetestowanie systemu mierzenia jakości życia w gminach*, Jelenia Góra-Poznań, 2009 r.

Aby próba była reprezentatywna istotna jest nie tylko jej liczebność ale także sposób doboru respondentów. Ze względu na ograniczenia wynikające z braku dostępu do bazy PESEL oraz adresów mieszkańców gminy (z powodu ochrony danych osobowych) zrezygnowano z metody doboru losowego, która to metoda zapewnia najbardziej dokładną i reprezentatywną próbę. Sposób doboru ankietowanych oparto na tzw. metodzie doboru kwotowego, w której grupy (kwoty jednostek) dobrano proporcjonalnie do pełnoletnich mieszkańców danej gminy z podziałem na płeć. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących poszczególne gminy LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” cechuje się równomiernym rozkładem. W związku z powyższym liczbę respondentów z podziałem na płeć na etapie opracowywania planu badania określono w następujący sposób:

Nazwa gminy	Liczba pełnoletnich mieszkańców ogółem	Liczba respondentów	W tym kobiety	W tym mężczyźni
Nieszawa	1 635	20	10	10
Ciechocinek	9 238	70	35	35
Aleksandrów Kujawski (m)	10 248	70	35	35
Aleksandrów Kujawski (w)	9 191	70	35	35
Zakrzewo	2 930	30	15	15
Waganiec	3 648	40	20	20
Raciążek	2 609	30	15	15
Koneck	2 636	30	15	15
Bądkowo	3 554	40	20	20
Ogółem	45 689	400	200	200

Tabela nr 9: Liczba respondentów z podziałem na płeć.

ZAŁĄCZNIKIEM DO LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU JEST ANALIZA OBSZARU POD KĄTEM POTRZEB I OCZEKIWAŃ MIESZKAŃCÓW LGD W ŚWIETLE FUNKCJONOWANIA LGD I REALIZACJI LSR

OGÓLA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO BADANIEM

Klimat:

Warunki klimatyczne związane są w dużym stopniu z położeniem geograficznym, to właśnie z niego wynika swoistość regionu. W zależności od umiejscowienia regionu kształtują się uwarunkowania przyrodnicze, a także klimatyczne obszaru. Wysokie wzniesienia nad poziom morza, przy znacznych wysokościach względnych, dodatkowo wyodrębniona rzeźba terenu decydują o różnorodności zjawisk klimatycznych.

Klimat panujący na omawianym obszarze jest niezwykle istotny z punktu widzenia miejscowości uzdrowiskowych zlokalizowanych na terenie powiatu. Klimat nizinny, łagodnie odczuwany jest przez organizm człowieka, przebywanie w takich warunkach zaleca się osobom tkliwym na silniejsze bodźce klimatyczne.

Zasoby wodne:

Wisła jest rzeką stanowiącą ogromne znaczenie pod względem przyrodniczym, gospodarczym i hydrograficznym dla powiatu (stanowi jego wschodnią granicę). Do Wisły uchodzi większość znaczących rzek regionu. W jej obrębie rozwinęły się zakłady przemysłowe, stanowiące zagrożenie punktu widzenia zanieczyszczeń. Na podstawie badań przeprowadzonych nad jakością wód, Wisła na odcinku od Nieszawy do Chełmna nie odpowiada normom, przez wzgląd na zanieczyszczenia azotem azotynowym. Pozostałe odcinki rzeki na trasie Włocławek – Nieszawa oraz powyżej Chełmna do granic województwa (94,3 km) zakwalifikowano do klasy III ze względu na przewodnictwo elektrolityczne oraz azot azotynowy, pozostałe analizowane parametry mieściły się w I i II klasie czystości. W zakresie bakteriologicznym przekroczenie akceptowalnych norm zanotowano w obszarach Nieszawy. W drugiej połowie roku wzrastał poziom zanieczyszczenia Wisły, powodem był nietypowo niski stan wód. Wzrosło stężenie substancji rozpuszczonych mineralnych, a zwłaszcza chlorków.

Lewobrzeżny dopływ Wisły, stanowi rzeka **Tążyna** (łącząca się z Wisłą na terenie gminy Aleksandrów Kujawski). Wypływa z mokradeł zwanych Błotami Ostrowskimi. Do Tążyny wpadają drobne ciekły o dość głęboko wciętych dolinach i o uregulowanych korytach. Głównym źródłem zanieczyszczeń rzeki są ścieki z Aleksandrowa

Kujawskiego, na jakość wód wpływają także spływ okolicznych pól i łąk. Fragment ciekę powyżej Aleksandrowa Kujawskiego zakwalifikowano do III klasy czystości rzek, skażenie bakteriologiczne stwierdzono poniżej Aleksandrowa Kujawskiego.

W południowej części obszaru przebiega **kanal Bachorze**, który uchodzi do jeziora Gopło w Kruszewicy. Zlewnia kanału jest intensywnie wykorzystywana rolniczo.

Mała liczebność **jezior** na terenie skutkuje niewielkim urozmaiceniem rzeźby terenu. Jeden z większych zbiorników tego typu usytuowany jest w Ostrowąsie (południowo-wschodnia część gm. Aleksandrów Kujawski), mniejszy z kolei w Służewie, powierzchniowo zajmujący 4,7 ha.

Sztuczne zbiorniki wodne (stawy) w wielu przypadkach wysychają – z uwagi na niewłaściwie przeprowadzone prace melioracyjne i odwodnienie terenu. Niewielka ilość opadów związana jest również z wpływem tamy na Wiśle (we Włocławku) oraz znajdującego się w jej sąsiedztwie zalewu, w okolicach którego skupia się większość opadów⁸.

Odnawialne źródła energii:

Słońce, wiatr, wody płynące, ciepło geotermalne i biomasa to rodzaje odnawialnych źródeł energii. W powiecie aleksandrowskim nie korzysta się z tego typu źródeł.

W 2020 roku na rzece Wiśle w okolicach Nieszawy, planowane jest rozpoczęcie budowy zapory i zbiornika wodnego, dając tym samym możliwość wykorzystania energii wody płynącej. Realizacja tego celu z pewnością wpłynie na rozwój regionu.

Mapa nr 3: Potencjalne lokalizacje stopnia wodnego na Wiśle poniżej Włocławka⁹.

Struktura lasów

⁸ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bądkowo
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Aleksandrów Kujawski

⁹ Źródło: http://www.miastociechocinek.com/pl,news2,tama_dopiero_w_2020r,1460.html

Wykres 2: Struktura użytkowania gruntu ¹⁰.

Na podstawie przedstawionej powyżej struktury użytkowania gruntu, możemy zaobserwować, iż w strukturze dominują użytki rolne i stanowią 82% powierzchni powiatu. Zdecydowana większość gmin wiejskich powiatu aleksandrowskiego charakteryzuje się niską lesistością (na poziomie kilku procent powierzchni). Najwyższy udział użytków rolnych (96%) i jednocześnie najniższy poziom użytków leśnych (1%) zanotowano w Gminie Bądkowo. W gminie miejskiej Aleksandrów Kujawski z kolei zarejestrowano największy obszar użytków leśnych. W składzie gatunkowym lasów dominuje sosna; zdecydowanie rzadziej występuje modrzew, świerk oraz drzewostany liściaste. Zważywszy na niską lesistość, istotne znaczenie przyrodnicze pełnią parki wiejskie (np. Służewo, Koneck) – stanowiące ostoję ptactwa i wielu gatunków zwierząt.

Ochrona przyrody

Podstawę prawną ochrony obszarów i obiektów cennych przyrodniczo i krajobrazowo stanowi ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dziennik Ustaw Nr 92 z 2004 r., poz. 880). Zgodnie z ustawą – ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, w szczególności: dziko występujących roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunkowo chronionych roślin lub zwierząt, przyrody nieożywionej, krajobrazu oraz zieleni.

Przez obejmowanie zasobów przyrody i jej składników różnymi formami ochrony, realizowane są cele ochrony przyrody. W myśl ustawy formami ochrony są: parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, tworząc krajowy system obszarów chronionych. Tworzenie form ochrony przyrody sprzyja rozwojowi fauny i flory.

Na terenie powiatu aleksandrowskiego udokumentowano następujące formy ochrony przyrody:

¹⁰ Opracowanie własne

POMNIKI PRZYRODY			
Gmina	Lokalizacja	Liczba	Przedmiot ochrony
Aleksandrów Kujawski gmina wiejska	Służewo	6 szt.	Lipa
		2 szt.	Dąb
Aleksandrów Kujawski gmina miejska	Park Zespołu Szkół ogrodnich w Aleksandrowie Kuj.	11 szt.	Dąb
		1 szt.	Lipa
Ciechocinek gmina miejska	Przy korcie tenisowym w parku zdrojowym	1 szt.	dąb szypułkowy
Koneck gmina wiejska	Chromowola	1 szt.	Dąb
	Zapustek	1 szt.	Dąb
Raciążek gmina wiejska	Podole	1 szt.	dąb szypułkowy
Waganiec gmina wiejska	Sierzchowo	1 szt.	platan klonolistny
Zakrzewo gmina wiejska	Sędzin – park wiejski	2 szt.	platan klonolistny

Tabela 10: Pomniki przyrody w powiecie aleksandrowskim¹¹

Obszar chronionego krajobrazu - „Nizina Ciechocińska”

Obszar od prawego brzegu Wisły o powierzchni całkowitej 36 814 ha. Zatwierdzony uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku Nr XX/92/83 z dnia 15 czerwca 1983 roku (Dz. Urz. Woj. Włocławskiego Nr 3 poz. 22).Teren ten objęty został ochroną w celu zachowania nadwiślańskiego krajobrazu posiadającego cechy zbliżone do naturalnych oraz niepowtarzalnych walorów mikroklimatycznych Ciechocinka i jego najbliższych okolic.

Użytki ekologiczne

W celu ochrony kompleksów łąkowo-bagiennych nad rzeką Tażyną, tereny te o powierzchni 13 ha, uznane zostały za użytki ekologiczne. Stanowią również bardzo wartościowy przyrodniczo element przyrody, godny ochrony również, jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy, usytuowany w Gminie Aleksandrów Kujawski.

L.p.	Lokalizacja wg ewid. pow., obręb, działka ewid.	Lokalizacja wg ewid. pow., obręb, działka ewid.	Pow. /ha/	Kategoria gruntów	
1.	Pieczenia	425 d	Rożno - Parcele	1,43	PsV- Pastwisko
2.	Pieczenia	426 k	Rożno - Parcele	0,14	ŁV - Łąka
3.	Pieczenia	426 l	Rożno - Parcele	0,79	ŁV - Łąka
4.	Pieczenia	427 f	Rożno - Parcele	0,64	ŁV - Łąka
5.	Pieczenia	427 d	Rożno - Parcele	0,10	ŁV - Łąka
6.	Pieczenia	428 g	Rożno - Parcele	1,02	ŁV - Łąka
7.	Pieczenia	428 d	Rożno - Parcele	0,56	PsV- Pastwisko
8.	Pieczenia	429 f	Rożno - Parcele	4,24	PsV- Pastwisko
9.	Popioły	430 c	Rożno - Parcele	0,20	Bagno
10.	Popioły	430 f	Rożno - Parcele	0,61	ŁV - Łąka
11.	Popioły	430 g	Rożno - Parcele	1,02	ŁV - Łąka
12.	Popioły	485 i	Grabie	2,24	Bagno
			Ogółem:	12,99	

Tabela 11: Użytki ekologiczne w Gminie Aleksandrów Kujawski¹²

¹¹ Opracowanie własne, na podstawie: „Program Ochrony Środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Aleksandrowskiego na lata 2004-2011” oraz „Program Ochrony Środowiska gmina Raciążek 2014-2021”

¹² Źródło: Program Ochrony Środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Aleksandrowskiego na lata 2004-2011

Rezerwat florystyczny „Ciechocinek”

Rezerwat częściowy o powierzchni 1,88 ha, zakładający możliwość prowadzenia zabiegów w celu zachowania gatunków chronionych. Celem jego utworzenia była ochrona słonorośli - wyodrębniono 10 gatunków: soliród zielny, aster solny, świbka morska, sit Gerarda, sit żabi, solanka kolczysta, muchotrzew solniskowy, komonica skrzydlatostrąkowa. Rezerwat uruchomiony został, na skutek bezpośredniego i pośredniego wpływu człowieka, po unieruchomieniu basenu solankowego nastąpiła jego utrata zdolności do utrzymania roślin¹³.

Ekologia

Wzrasta znaczenie postaw proekologicznych dla procesów wytwórczych i zachowań obywateli, które powoduje narastające oczekiwania konsumentów, co do tego, że produkcja nie będzie szkodziła przyrodzie, a produkty nie niszczą środowiska. Brane są pod uwagę następujące czynniki: rodzaj użytych surowców z uwagi na ich oddziaływanie i możliwość wtórnego przerobu, ograniczenia prawne dla procesów produkcji przemysłowej, przetwórstwa rolnego, rolnictwa; postulat zrównoważonego rozwoju.

Ludność obszaru

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” zamieszkuje, według danych dostępnych na dzień 31.12.2013 r., 55 919 osób. Warto zauważyć, iż od momentu przystąpienia do terenu objętego LSR miasta Ciechocinek oraz Aleksandrów Kujawski liczba ludności zamieszkująca tereny miejskie i wiejskie charakteryzuje się dosyć równomiernym rozkładem. Spośród ogólnej liczby mieszkańców 54,79% to mieszkańcy gmin wiejskich, a 45,21% - gmin miejskich. Dane zamieszczone w tabeli nr 2 wskazują, iż po przejściowym wzroście liczby mieszkańców który wystąpił w 2010 roku, w roku 2013 nastąpił ponowny spadek liczby osób zamieszkujących analizowany obszar. Wyjątkiem jest tu gmina wiejska Aleksandrów Kujawski, w której liczba mieszkańców systematycznie wzrasta. Jest to zapewne związane ze zjawiskiem suburbanizacji, czyli rozwoju stref podmiejskich.

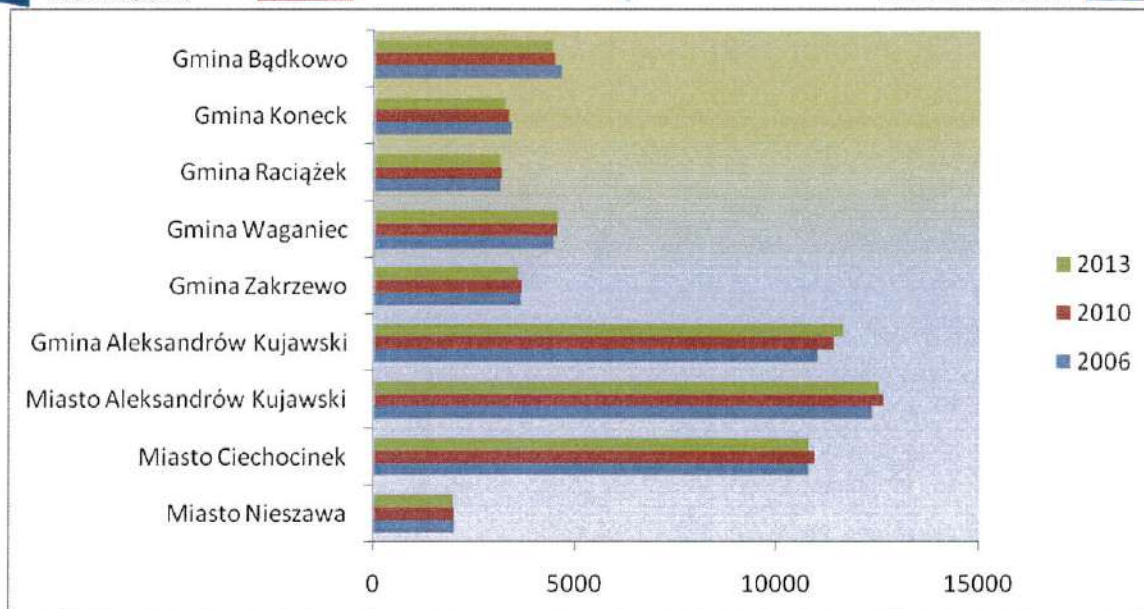
Nazwa gminy	2006	2010	2013
Nieszawa	2 021	2 024	1 975
Ciechocinek	10 792	10 944	10 791
Aleksandrów Kujawski	12 343	12 652	12 515
Razem gminy miejskie	25 156	25 620	25 281
Aleksandrów Kujawski	11 021	11 411	11 621
Zakrzewo	3 658	3 689	3 597
Waganiec	4 457	4 556	4 562
Raciążek	3 129	3 180	3 154
Koneck	3 428	3 373	3 259
Bądkowo	4 650	4 512	4 445
Razem gminy wiejskie	30 343	30 721	30 638
Razem obszar objęty LSR	55 499	56 341	55 919

Tabela 12: Liczba ludności zamieszkująca obszar objęty LSR¹⁴

Na poniżej zamieszczonym wykresie przedstawiono zmiany liczby mieszkańców w poszczególnych gminach w latach 2006-2013.

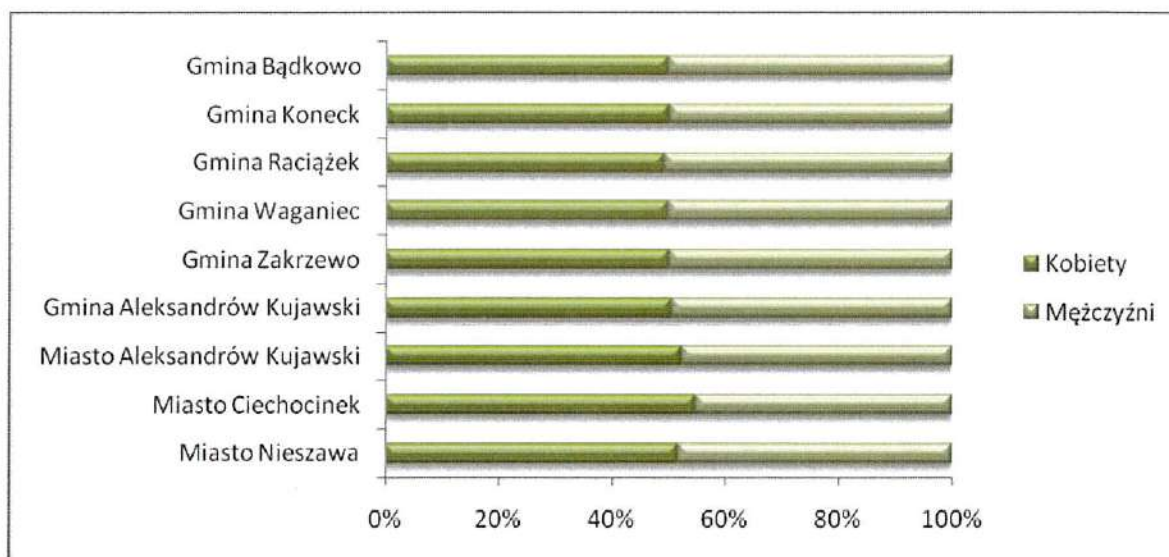
¹³ Program Ochrony Środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Aleksandrowskiego na lata 2004-2011
Program Ochrony Środowiska dla Miasta Ciechocinka na lata 2007 - 2013

¹⁴ opracowanie własne

Wykres 3: Ludność w poszczególnych gminach tworzących obszar LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”¹⁵

Podział ludności zamieszkującej badany obszar ze względu na płeć charakteryzuje się bardzo równomiernym rozkładem i przedstawia się w sposób zaprezentowany na poniższym wykresie.

Wykres 4: Podział ludności ze względu na płeć według stanu na 31.12.2013 r.¹⁶

Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju według danych dostępnych na ostatni dzień 2013 roku zamieszkuje 28 820 kobiet (51,54%) oraz 27 099 mężczyzn (48,46%). Ten równomierny rozkład ze względu na płeć zostaje zachowany zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich. Szczegółowe dane dotyczące liczby kobiet i mężczyzn zamieszkujących poszczególne gminy zamieszczono w tabeli nr 3.

¹⁵ opracowanie własne

¹⁶ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

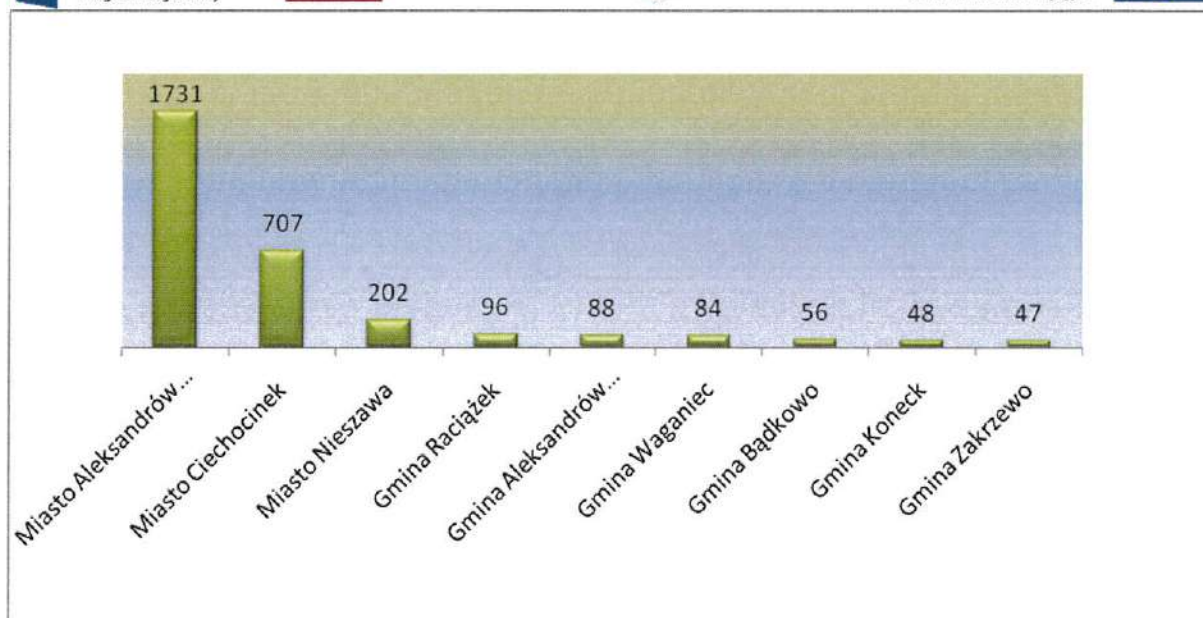
Nazwa gminy	Kobiety	%	Mężczyźni	%
Nieszawa	1 019	51,59	956	48,41
Ciechocinek	5 910	54,77	4 881	45,23
Aleksandrów Kujawski	6 554	52,37	5 961	47,63
Razem gminy miejskie	13 483	53,33	11 798	46,67
Aleksandrów Kujawski	5 858	50,41	5 763	49,59
Zakrzewo	1 804	50,15	1 793	49,85
Waganiec	2 277	49,91	2 285	50,09
Raciążek	1 549	49,11	1 605	50,89
Koneck	1 630	50,02	1 629	49,98
Bądkowo	2 219	49,92	2 226	50,08
Razem gminy wiejskie	15 337	50,06	15 301	49,94
Razem obszar objęty LSR	28 820	51,54	27 099	48,46

Tabela 13: Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących poszczególne gminy LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”.¹⁷

Obszar LSR cechuje się bardzo zróżnicowaną gęstością zaludnienia. Wskaźnik ludności na 1 km² kształtuje się bowiem w szerokim przedziale od 47 do 1731 osób/km², przy gęstości zaludnienia dla województwa kujawsko-pomorskiego wynoszącego 117 osób/km². Na takie znaczące zróżnicowanie zasadniczy wpływ wywarło przyłączenie się do LGD gminy miejskiej Aleksandrów Kujawski oraz Ciechocinka. Przedtem wskaźnik gęstości zaludnienia wahał się w granicach ok. 50 – 200 osób/km². Najgęściej zaludnione jest miasto Aleksandrów Kujawski oraz Ciechocinek, a najmniej gmina Koneck i Zakrzewo.

Szczegółowe dane dotyczące gęstości zaludnienia w poszczególnych gminach zamieszczono na wykresie nr 5.

¹⁷ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Wykres 5: Ludność na 1 km² w poszczególnych gminach według danych na dzień 31.12.2013 r.¹⁸

Obok liczby ludności i gęstości zaludnienia duże znaczenie dla danego obszaru ma struktura wiekowa według ekonomicznych grup wiekowych. Według metodologii Głównego Urzędu Statystycznego wyróżnia się trzy takie grupy:

1. Ludność w wieku przedprodukcyjnym – obejmuje osoby od 0 do 17 lat bez względu na płeć;
2. Ludność w wieku produkcyjnym – obejmuje mężczyzn w wieku od 18 do 64 lat oraz kobiety w przedziale wiekowym 18 – 59 lat;
3. Ludność w wieku poprodukcyjnym – należą tu mężczyźni powyżej 65 roku życia oraz kobiety w wieku 60 i więcej lat.

Wiek jest jednym z elementów wpływającym na przebieg procesów demograficznych. Z tego względu podział ludności na określone grupy wiekowe odgrywa pierwszoplanową rolę przy prowadzeniu wszelkich analiz demograficznych

Nazwa gminy	Ludność w wieku przedprodukcyjnym				Ludność w wieku produkcyjnym				Ludność w wieku poprodukcyjnym			
	2008	%	2013	%	2008	%	2013	%	2008	%	2013	%
Nieszawa	367	18,33	340	17,22	1298	64,84	1280	64,81	337	16,83	355	17,97
Ciechocinek	1649	15,16	1553	14,39	6636	61,03	6354	58,88	2589	23,81	2884	26,73
Aleksandrów Kujawski	2337	19,03	2267	18,11	8091	65,90	7995	63,88	1850	15,07	2253	18,00
Razem gminy miejskie	4353	17,31	4160	16,45	16025	63,71	15629	61,82	4776	18,98	5492	21,73
Aleksandrów Kujawski	2622	23,35	2430	20,91	7199	64,11	7535	64,84	1409	12,55	1656	14,25
Zakrzewo	729	20,33	667	18,54	2225	62,05	2271	63,14	632	17,62	659	18,32
Waganiec	946	21,70	914	20,04	2850	65,37	2971	65,12	564	12,94	677	14,84
Raciążek	600	19,10	545	17,28	2056	65,46	2046	64,87	485	15,44	563	17,85
Koneck	748	22,16	623	19,12	2026	60,01	2027	62,20	602	17,83	609	18,69

¹⁸ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

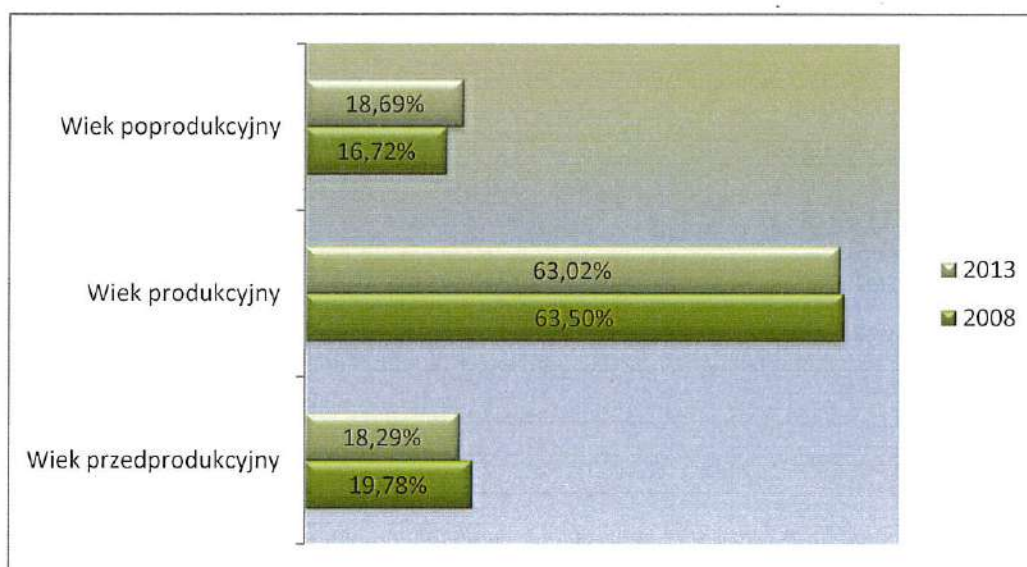

Bądkowo	957	21,14	891	20,04	2783	61,49	2756	62,00	786	17,37	798	17,95
Razem gminy wiejskie	6602	21,85	6070	19,81	19139	63,33	19606	63,99	4478	14,82	4962	16,20
Razem obszar objęty LSR	10955	19,78	10230	18,29	35164	63,50	35235	63,02	9254	16,72	10454	18,69

Tabela 14: Szczegółowe dane dotyczące ekonomicznych grup wiekowych w poszczególnych gminach¹⁹

Przeglądając się danym zamieszczonym w tabeli numer 14 widać wyraźnie, iż trend ogólny na całym obszarze objętym LSR charakteryzuje się spadkiem liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, a wzrostem liczby osób w wieku określanym jako poprodukcyjny. Jest to zjawisko wysoce niepokojące, ponieważ świadczy o procesie starzenia się społeczeństwa oraz zapowiadające trudności na rynku pracy i ubezpieczeń społecznych. Zauważyć można, że nieco lepsza sytuacja występuje na terenach wiejskich. W tym przypadku bowiem, podobnie jak w przypadku obszarów miejskich, stwierdzono w latach 2008 – 2013 spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Należy jednak zauważyć, iż w przypadku gmin wiejskich wystąpił także wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym, co jest pozytywnym zjawiskiem demograficznym. Sytuacja taka nastąpiła w gminie Zakrzewo, Koneck i Bądkowo. Generalną tendencję dla całego obszaru objętego LSR przedstawiono graficznie na poniższym wykresie.

Patrząc na strukturę wieku mieszkańców powiatu aleksandrowskiego zaobserwować można stopniowy wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym, kosztem spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym. Obserwowany do 2010 roku wzrost liczby oraz odsetka osób w wieku produkcyjnym uwarunkowany był zasileniem tej grupy wieku na początku analizowanego okresu przez wyż demograficzny z połowy lat 80. i początku 90. XX wieku oraz pozostawianiem w niej osób urodzonych w trakcie dwóch wcześniejszych wyżów demograficznych – powojennego oraz jego echa (lata 70. XX wieku). Od 2010 roku zarówno liczba, jak i udział osób w tej grupie wieku spada. Według prognoz GUS, opisane powyżej trendy utrzymają się co najmniej do 2035 roku – przy wzroście odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, spadać będzie udział ludności w wieku przed- i produkcyjnym. Oznacza to proces starzenia się społeczeństwa w powiecie aleksandrowskim.

Wykres 6: Zmiany liczby ludności w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych dla całego obszaru objętego LSR.²⁰

¹⁹ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

²⁰ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Struktura rynku pracy

Analizując dane dotyczące liczby osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych należy pamiętać, iż do ludności w wieku produkcyjnym zalicza się nie tylko osoby wykonujące pracę przynoszącą dochód, **ale również bezrobotnych**. Zmiany liczby ludności w tej grupie ekonomicznej mają zatem odzwierciedlenie w sytuacji na rynku pracy. Na obszarze powiatu aleksandrowskiego, czyli na terenie objętym LSR, występuje bardzo niekorzystne zjawisko demograficzne polegające na spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób bezrobotnych. W tabeli zamieszczonej poniżej przedstawiono dane dotyczące zarejestrowanych bezrobotnych z podziałem na płeć w poszczególnych gminach tworzących LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”.

Nazwa gminy	Bezrobotni zarejestrowani 2008 r. (osoba)			Bezrobotni zarejestrowani 2013 r. (osoba)			Zmiana (osoba)
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	
Nieszawa	91	94	185	117	136	253	+68
Ciechocinek	277	299	576	346	387	733	+157
Aleksandrów Kujawski	549	453	1002	611	585	1196	+194
Razem gminy miejskie	917	846	1763	1074	1108	2182	+419
Aleksandrów Kujawski	472	363	835	574	583	1157	+322
Zakrzewo	112	108	220	153	156	309	+89
Waganiec	167	137	304	235	243	478	+174
Raciążek	94	88	182	118	154	272	+90
Koneck	102	102	204	160	164	324	+120
Bądkowo	146	80	226	175	152	327	+101
Razem gminy wiejskie	1093	878	1971	1415	1452	2867	+896
Razem obszar objęty LSR	2010	1724	3734	2489	2560	5049	+1315

Tabela 15: Zmiana liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2008 roku w porównaniu do roku 2013.²¹

Liczba osób bezrobotnych w 2013r. wyniosła 5 049, z czego 49% to kobiety. W grupie mieszkańców pozostających bez pracy przeważały osoby pozostające bez pracy przez okres poniżej roku. Długotrwale bezrobotni stanowili 43% ludności obszaru pozostającej bez zatrudnienia. 65% wszystkich bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym. Najwięcej osób pozostających bez pracy to osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata. Szczegółowe zestawienie obrazuje Tabela nr 16.

²¹ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

GMINA	Liczba osób bezrobotnych			Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy		Bezrobotni wg wykształcenia					Bezrobotni wg wieku				
	ogółem	mężczyźni	kobiety	Do roku	Pow. roku	wyższe	Policealne i śr. zawodowe	Srednie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej	18-24	25-34	35-44	45-54	Pow. 55
Aleksandrów Kujawski – miasto	1196	585	611	694	502	87	201	153	403	352	197	339	268	216	176
Aleksandrów Kujawski – gm. wiejska	1157	583	574	665	492	55	204	109	404	385	234	358	238	218	109
Bądkowo	327	152	175	184	143	34	74	37	106	76	74	114	68	44	27
Ciechocinek	733	387	346	426	307	68	132	80	222	231	98	191	156	150	138
Koneck	324	164	160	186	138	18	60	33	116	97	81	82	70	55	36
Nieszawa	253	136	117	132	121	13	24	36	94	86	32	66	62	55	38
Raciążek	272	154	118	154	118	22	47	28	90	85	72	74	63	42	21
Waganiec	478	243	235	274	204	18	72	49	175	164	11570	132	99	82	50
Zakrzewo	309	156	153	173	136	20	66	24	110	89	70	104	61	48	26
RAZEM LGD	5049	2 560	2 489	2 888	2 161	335	880	549	1 720	1 565	973	1 460	1 085	910	621
KUJAWSK O-POMORSKI E	150 145	69 143	81 002	90 189	59 956	11 777	29 079	14 703	46 478	48 108	29 139	42 248	31 876	28 280	18 602
POLSKA	2 157 883	1 058 427	1 099 456	1 330 803	827 080	258 815	476 074	228 802	605 664	588 528	401 037	613 563	435 364	403 014	304 905

Tabela 16: Liczba osób bezrobotnych wg płci, wieku, wykształcenia i czasu pozostawania bez pracy w 2013 r.²²

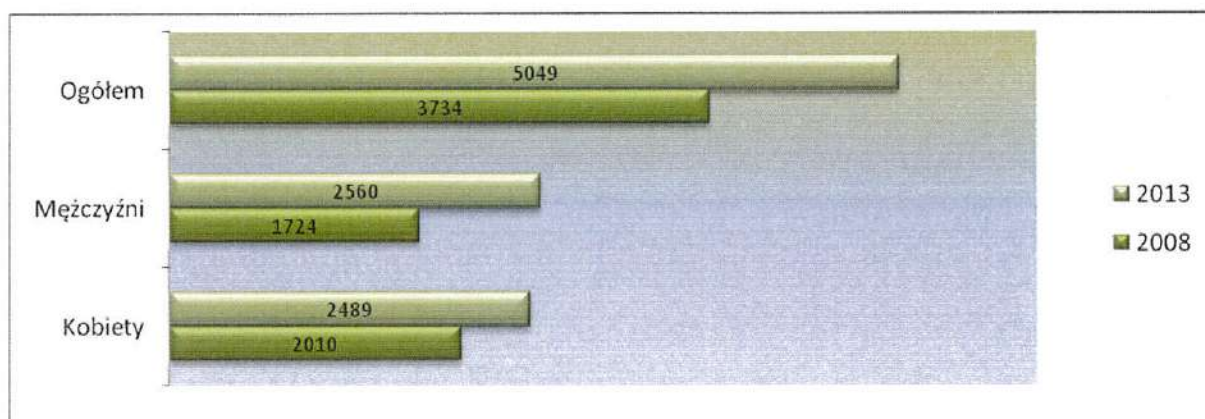
²² Opracowanie na podstawie danych WUP oraz projektu Strategii ORSG

Wykluczenie zawodowe wiąże się z nierównymi szansami na rynku pracy określonych grup ludności, które potencjalnie napotykać na większe bariery przy znajdowaniu zatrudnienia i utrzymaniu go. Wykluczenie zawodowe dotyka przede wszystkim osób w określonych grupach wieku (młodych, bez doświadczenia zawodowego lub po 50 roku życia, mniej skłonnych do zmiany kwalifikacji), osób, które przez dłuższy czas pozostają bez pracy (np. kobiety po urlopiach macierzyńskich i wychowawczych), niepełnosprawnych, czy też o niskim poziomie wykształcenia.

W roku 2013 długotrwale bezrobotni stanowili ponad 42 % , a bezrobotni do 34 roku życia aż 48 % ogółu osób bezrobotnych.

Wzrost liczby osób bezrobotnych w roku 2013 w stosunku do roku 2008 stwierdzono we wszystkich gminach zarówno miejskich, jak i wiejskich. Nie stwierdzono również znaczących różnic ze względu na płeć.

Zarówno bowiem wśród kobiet jak i wśród mężczyzn wzrósł poziom bezrobocia w badanym okresie, co zaprezentowano graficznie na wykresie nr 7.

Wykres 7: Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2008-2013 z uwzględnieniem płci.²³

Stopa bezrobocia na terenie działania LGD w roku 2013 wynosiła **24,2%**. Była ona znacznie wyższa od stopy bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim (18,1%) oraz w kraju (13,4%). Należy zauważyć, że w latach 2004-2013 najniższą stopę bezrobocia odnotowano w roku 2008 (16,8%). Był to czas stosunkowo dobrej koniunktury gospodarczej, tworzenia nowych stanowisk pracy zarówno w Polsce, jak i na świecie. Niestety kryzys globalny, zarówno w Polsce, jak i na świecie spowodował ogólne pogorszenie sytuacji ekonomicznej.

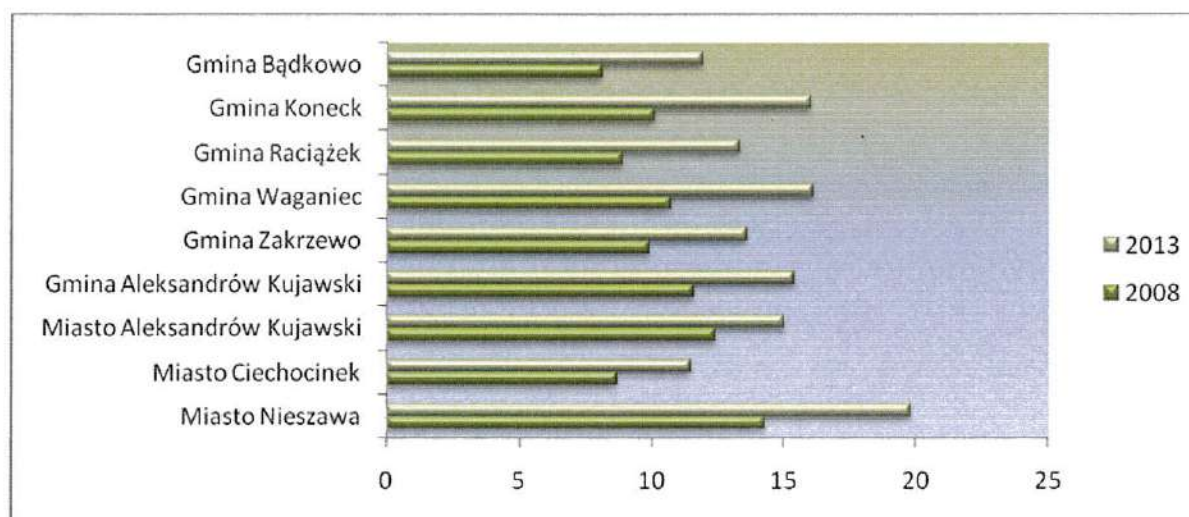
Jak już wspomniano we wcześniejszej części niniejszego opracowania do ekonomicznej grupy wiekowej określanej jako „produkcyjna” zalicza się nie tylko osoby czynne zawodowo, ale również pozostające bez pracy. W celu poprawnej oceny zjawisk demograficznych zachodzących na danym obszarze należy zatem wziąć pod uwagę udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym, czyli wśród kobiet w wieku 18 – 59 lat oraz wśród mężczyzn w przedziale wiekowym 18 – 64 lata. Dane takie dla obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” zamieszczono w tabeli nr 7.

²³ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Nazwa gminy	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2008 r. (%)			Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2013 r. (%)			Zmiana (punkt procentowy)
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	
Nieszawa	14,6	13,9	14,3	19,6	19,9	19,8	+5,5
Ciechocinek	8,2	9,2	8,7	11,0	12,1	11,5	+2,8
Aleksandrów Kujawski	13,7	11,1	12,4	15,8	14,1	15,0	+2,6
Aleksandrów Kujawski	13,8	9,6	11,6	16,3	14,5	15,4	+3,8
Zakrzewo	10,9	9,0	9,9	15,2	12,4	13,6	+3,7
Waganiec	12,5	9,0	10,7	17,4	15,0	16,1	+5,4
Raciążek	9,9	7,9	8,9	13,1	13,5	13,3	+4,4
Koneck	11,6	8,9	10,1	17,5	14,7	16,0	+5,9
Bądkowo	11,5	5,3	8,1	14,3	9,9	11,9	+3,8

Tabela 17: Zmiana udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w roku 2013 w stosunku do roku 2008 z uwzględnieniem podziału na płeć.²⁴

We wszystkich gminach tworzących obszar objęty LSR nastąpił wyraźny wzrost liczby osób pozostających bez pracy. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2013 roku wzrósł w stosunku do roku 2008 na całym analizowanym terenie. Największy wzrost stwierdzono w gminie Koneck, bo aż o prawie 6 punktów procentowych, a w gminie Nieszawa oraz Waganiec – o ponad 5 punktów procentowych. Najlepsza sytuacja występuje natomiast na terenie gminy miasta Ciechocinek oraz Aleksandrów Kujawski, gdzie omawiany parametr wzrósł w badanym okresie o nieco ponad 2,5 punktu procentowego. Zmianę udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym a latach 2008-2013 we wszystkich gminach tworzących obszar LGD przedstawiono na poniższym wykresie.

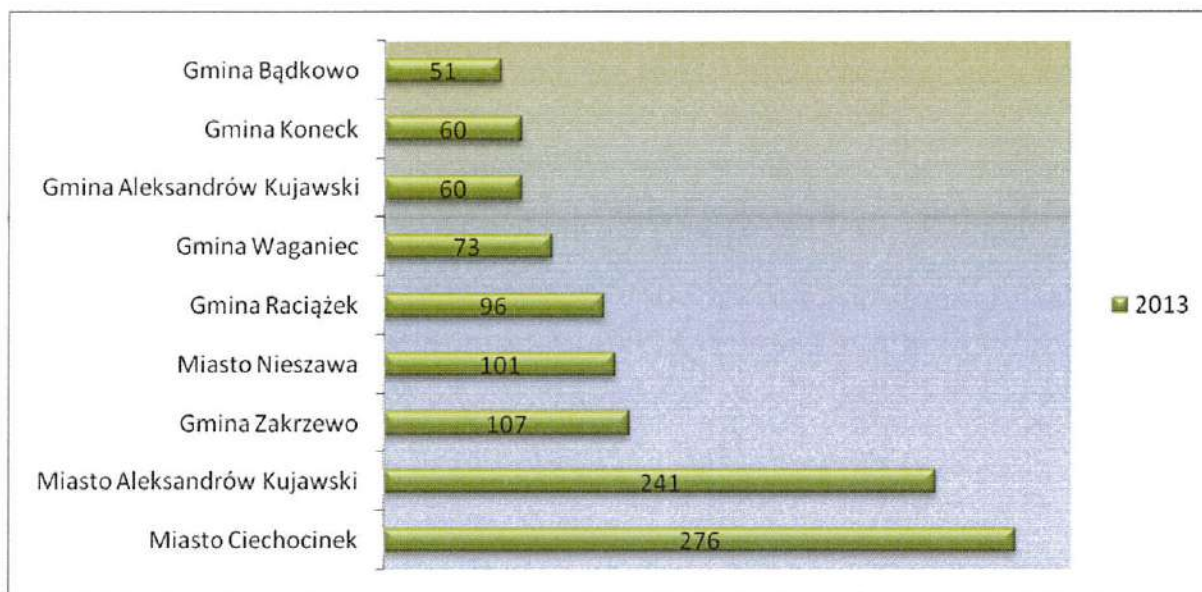
Wykres 8: Porównanie udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w latach 2008-2013.²⁵

Bardzo dobrym wskaźnikiem określającym poziom zatrudnienia, jest wskaźnik zatrudnienia. Wskaźnik ten określa, jaki odsetek ludności w wieku od 15. do 64. roku życia pracuje zawodowo. W Polsce wynosił on w 2013 roku 50,20 %, podczas gdy średnia w całej Unii Europejskiej wyniosła 64,2%. Zgodnie z Europejską Strategią Zatrudnienia, do 2020 wskaźnik zatrudnienia w UE powinien wynieść 75%.

²⁴ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

²⁵ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Na badanym obszarze najwyższą wartość wskaźnika zatrudnienia, osiągnięto w gminie miejskiej Ciechocinek oraz Aleksandrów Kujawski, a najniższy w gminie wiejskiej Aleksandrów Kujawski, Koneck oraz Bądkowo. Wskaźnik zatrudnienia mierzony za pomocą liczby pracujących na 1000 ludności przedstawiono poniżej.

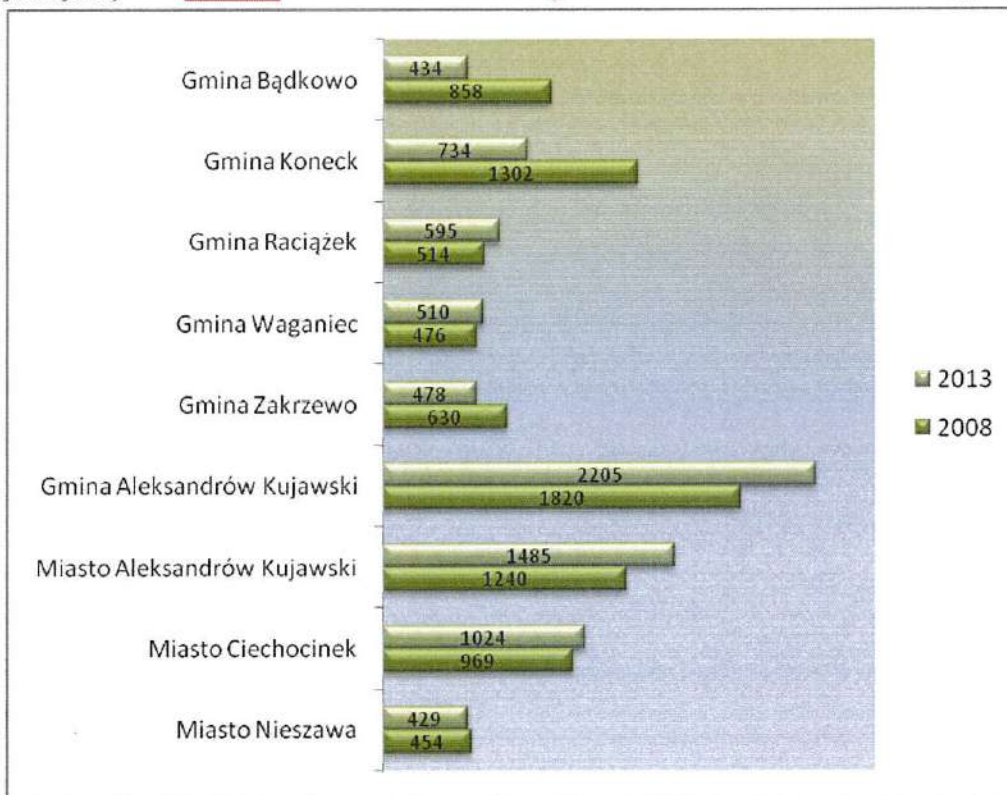
Wykres 9: Wskaźnik zatrudnienia w poszczególnych gminach tworzących obszar objęty LSR.²⁶

Pomoc społeczna

Ubóstwem określa się niemożność osiągnięcia minimalnego standardu życiowego. Pojęcie ubóstwa wiąże się z negatywnymi zjawiskami, takimi jak bezrobocie, bezdomność, niski poziom wykształcenia, nadmierne zadłużenie rodzin, alkoholizm, etc. Przyjęcie ustawowej granicy ubóstwa pozwala na wskazanie grupy osób uprawnionych do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej. Wsparcie udzielane jest gospodarstwom domowym, które samodzielnie nie potrafią poradzić sobie z ww. problemami.

Analizie poddano dane dotyczące pomocy społecznej dostępne na koniec roku 2008 oraz 2013. Nie stwierdzono istotnych różnic pomiędzy obszarami typowo wiejskimi, a terenami miejskimi. Niewielki spadek liczby osób objętych pomocą społeczną zaobserwowano na terenie gminy Nieszawa oraz Zakrzewo. Znaczną poprawę badanego parametru stwierdzono natomiast w przypadku gminy wiejskiej Koneck oraz Bądkowo. W pierwszej z nich bowiem w 2008 roku ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało aż 38,9% ludności, a w 2013 roku już tylko 22,3%. Również w gminie Bądkowo spadła liczba osób objętych pomocą społeczną z 18,9% do 9,8%. Na wykresie nr 10 przedstawiono w formie graficznej zmianę liczby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w poszczególnych gminach tworzących obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju.

²⁶opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Wykres 10: Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2008 - 2013.²⁷

Środowiskowa pomoc społeczna przyznawana jest w formie pieniężnej i niepieniężnej osobom mającym problemy z samodzielnym funkcjonowaniem. Jest ona udzielana w środowisku zamieszkania świadczeniobiorcy. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do świadczeń środowiskowej pomocy społecznej zalicza się zasiłki stałe, okresowe, celowe, zasiłki celowe na ekonomiczne usamodzielnienie się osoby lub rodziny, usługi opiekuńcze oraz zasiłki pogrzebowe.

W celu poprawnej oceny sytuacji demograficznej badanego obszaru dokonano również analizy udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem. Pozwala to bowiem na obiektywną ocenę jakości życia mieszkańców danego obszaru. Im bowiem mniejszy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej tym wymiar finansowy jakości życia jest bardziej satysfakcjonujący. Jak już wcześniej zauważono największy spadek stwierdzono w gminie Koneck, bo aż o 16,6 punktu procentowego oraz w gminie Bądkowo – o 9,1 punktu procentowego. Szczegółowe dane dla poszczególnych gmin przedstawiono w tabeli nr 7.

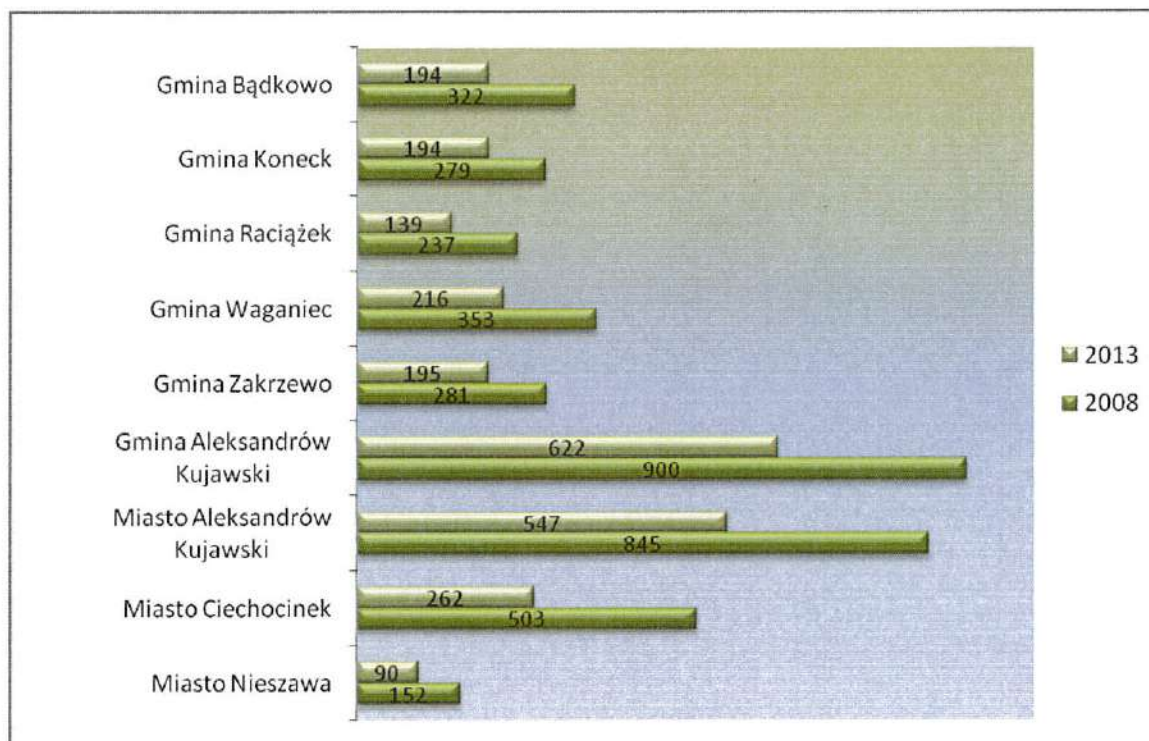
²⁷ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Nazwa gminy	2008 r. (%)	2013 r. (%)	Zmiana (punkt procentowy)
Nieszawa	22,6	21,6	-1,0
Ciechocinek	8,9	9,5	+0,6
Aleksandrów Kujawski	10,1	11,9	+1,8
Aleksandrów Kujawski	16,3	19,0	+2,7
Zakrzewo	17,4	13,2	-4,2
Waganiec	10,9	11,1	+0,2
Raciążek	16,4	18,9	+2,5
Koneck	38,9	22,3	-16,6
Bądkowo	18,9	9,8	-9,1
RAZEM	17,82	15,25	-2,57

Tabela 18: Zmiana udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2008 – 2013.²⁸

O jakości i standardzie życia społeczeństwa świadczy nie tylko potrzeba korzystania z pomocy społecznej ale również z oferowanych przez państwo świadczeń rodzinnych. Z danych statystycznych wynika, iż we wszystkich gminach miejskich i wiejskich tworzących analizowany obszar nastąpił spadek liczby rodzin, które objęte zostały wsparciem. Na zamieszczonym poniżej wykresie przedstawiono zatem zmianę liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w poszczególnych gminach w latach 2008-2013.

Wykres 11: Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w latach 2008 - 2013.²⁹

Znacznie zmniejszył się również udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku.

²⁸ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

²⁹ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

We wszystkich gminach tworzących obszar Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” znacząco spadła liczba dzieci objętych świadczeniami rodzinnymi. Szczegółowe dane dla poszczególnych gmin wyglądają w sposób przedstawiony w poniżej zamieszczonej tabeli.

Nazwa gminy	2008 r. (%)	2013 r. (%)	Zmiana (punkt procentowy)
Nieszawa	63,5	40,6	-22,9
Ciechocinek	44,2	26,0	-18,2
Aleksandrów Kujawski	54,8	38,8	-16,0
Aleksandrów Kujawski	60,8	46,4	-14,4
Zakrzewo	66,1	45,7	-20,4
Waganiec	63,4	40,2	-23,2
Raciążek	65,3	43,1	-22,2
Koneck	66,2	52,4	-13,8
Bądkowo	57,6	37,7	-19,9

Tabela 19: Zmiana udziału dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w latach 2008 – 2013.³⁰

Jak wynika z dokonanej analizy zmniejszeniu uległa zarówno liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci jak i udział dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek w ogólnej liczbie dzieci. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż spadkowi wartości tych dwóch parametrów nie zawsze towarzyszy spadek kwoty wypłaconych świadczeń rodzinnych. Kwoty wypłaconych świadczeń rodzinnych w 2008 oraz 2013 roku w poszczególnych gminach przedstawiono w tabeli nr 9.

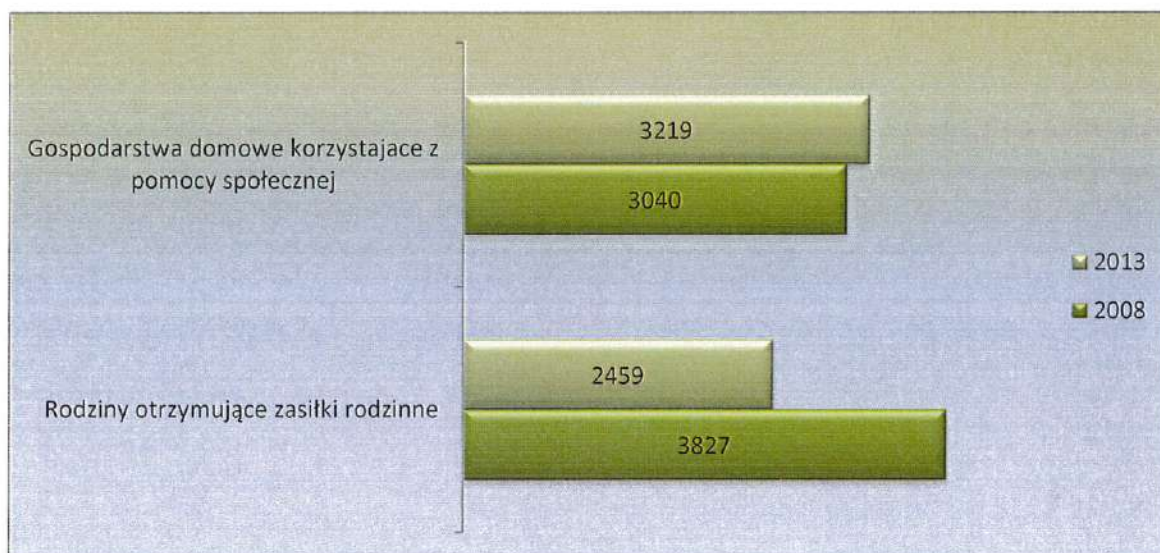
Nazwa gminy	2008 r. (tyś. zł)	2013 r. (tyś. zł)	Zmiana (tyś. zł)
Nieszawa	460	482	+22
Ciechocinek	1783	1573	-210
Aleksandrów Kujawski	3084	2996	-88
Aleksandrów Kujawski	3254	3526	+272
Zakrzewo	1074	1087	+13
Waganiec	1234	1215	-19
Raciążek	786	707	-79
Koneck	988	1057	+69
Bądkowo	1109	1146	+37

Tabela 20: Kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku 2008 oraz 2013.³¹

Analiza całego obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju wykazała, iż w latach 2008 – 2013 nastąpił spadek liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci ale jednocześnie wzrosła liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W roku 2013 bowiem w porównaniu do 2008 roku aż 1413 rodzin mniej otrzymało zasiłki rodzinne, a o 179 więcej gospodarstw domowych zostało objętych świadczeniami z pomocy społecznej, co zaprezentowano graficznie na poniższym wykresie.

³⁰ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

³¹ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Wykres 12: Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci oraz gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w latach 2008 - 2013.³²

Głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej są:

- ✓ bezrobocie,
- ✓ ubóstwo,
- ✓ niepełnosprawność,
- ✓ długotrwała choroba
- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych.

Zwalczanie ubóstwa powinno opierać się m.in. na inwestycjach w sferze edukacji, stwarzającymi możliwości wejścia na nowoczesny rynek pracy ale także na wspieraniu godzenia życia rodzinnego i zawodowego. Dlatego też istotne jest wsparcie działań mających na celu zwiększenie szans mieszkańców gmin, będących zagrożonymi ubóstwem.

Rynek edukacyjny

Kolejnym istotnym problemem występującym na obszarze działania LGD jest niski poziom edukacji oraz kwalifikacji zawodowych lokalnej społeczności. Wynika to po części z wiejskiego charakteru terenu oraz dominacji rolnictwa. Poniższa tabela obrazuje średnią strukturę wykształcenia dla obszaru LGD oraz porównanie do średniej dla całego województwa kujawsko-pomorskiego.

Ludność wg poziomu wykształcenia	Obszar LGD	Województwo Kujawsko-Pomorskie
	Udział %	Udział %
Wyższe	10,32 %	14,00 %
Średnie i policealne ogółem	35,62 %	29,50 %
Zasadnicze zawodowe	26,58 %	27,37 %
Gimnazjalne	5,05 %	6,26 %
Podstawowe ukończone	21,13 %	21,42 %
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	1,30 %	1,45 %

Tabela 21: Struktura poziomu wykształcenia mieszkańców LGD na tle województwa kujawsko-pomorskiego³³

Struktura

³² opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

³³ Opracowanie własne, na podstawie „Spis powszechny 2011”

Województwo kujawsko-pomorskie cechuje się najniższym udziałem osób z wyższym wykształceniem spośród wszystkich województw i jednocześnie o prawie 5 p. proc. niższym od średniej krajowej. Odsetek ten jest znacznie wyższy niż w roku 2007, jednak wzrost ten należy wiązać z ogólnokrajową tendencją, a nie ze zmianami dotyczącymi szkolnictwa wyższego w województwie.

Na badanym obszarze wykształcenie wyższe posiada ok. 10 % ludności i jest mniejsze o ok. 4 p. procentowe od poziomu wykształcenia w całym województwie kujawsko-pomorskim. Ponadto na obszarze LGD ponad 50 % ludności nie legitymuje się nawet wykształceniem średnim. Dane te sprawiają, że nie można myśleć o znacznym i trwałym rozwoju tego regionu bez wcześniejszego podniesienia kwalifikacji mieszkańców. Bez rozwoju kwalifikacji oraz wiedzy pozarolniczej, bardzo trudno będzie tworzyć miejsca pracy i polepszyć jakość życia mieszkańców obszaru LGD.

Na terenie Lokalnej Grupy Działania, funkcjonuje łącznie 17 przedszkoli, które dysponują łącznie 1192 miejscami. Powiat aleksandrowski jest w dobrej sytuacji pod względem liczby placówek przedszkolnych, ponieważ w każdej gminie funkcjonuje co najmniej jedna placówka wychowania przedszkolnego.

Nazwa gminy	Liczba placówek przedszkolnych	Liczba placówek prowadzonych przez JST	Liczba miejsc w przedszkolach
Nieszawa	1	1	45
Ciechocinek	2	2	227
Aleksandrów Kujawski	4	1	382
Razem gminy miejskie	7	4	654
Aleksandrów Kujawski	4	0	245
Zakrzewo	1	1	50
Waganiec	2	2	107
Raciążek	1	1	66
Koneck	1	1	67
Bądkowo	1	1	24
Razem gminy wiejskie	10	6	559
Razem obszar objęty LSR	17	10	1192

Tabela 22. Liczba placówek wychowania przedszkolnego na obszarze LGD w podziale na gminy³⁴

Poniższa tabela nr 23 obrazuje odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (stan na 2013 r.)

Liczba dzieci w wieku 3-6 lat	Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym
2 414	1 662	68,8

Tabela 23: Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (stan na 2013 r.)³⁵

Na obszarze objętym Lokalną Grupą Działania, w roku 2013 istniały łącznie 23 szkoły podstawowe i 15 gimnazjów. Do placówek oświatowych uczęszczało w sumie 4 960 uczniów.

³⁴ Opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

³⁵ Opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

W latach 2005 – 2013 obserwuje się spadek liczby uczniów na obu poziomach edukacji. Liczba uczniów szkół podstawowych zmalała o ok. 26 % w stosunku do roku 2005. W przypadku gimnazjów, zaobserwowano jeszcze wyższy spadek uczniów, bo aż ok 33 %.

Nazwa gminy	Edukacja podstawowa						Edukacja gimnazjalna					
	2005	Liczba uczniów w	2010	Liczba uczniów w	2013	Liczba uczniów w	2005	Liczba uczniów w	2010	Liczba uczniów w	2013	Liczba uczniów w
Nieszawa	1	141	1	112	1	90	1	94	1	66	1	53
Ciechocinek	2	609	2	484	2	480	2	410	2	273	2	234
Aleksandrów Kujawski – m.	3	1039	3	950	3	940	3	617	3	543	3	555
Aleksandrów Kujawski – w.	7	719	7	609	6	576	2	321	2	309	2	261
Zakrzewo	3	312	3	225	3	184	1	181	1	154	1	131
Waganiec	4	436	3	319	3	282	2	233	2	201	2	149
Raciążek	1	190	1	191	1	175	1	100	1	100	1	97
Koneck	3	307	3	248	3	226	1	150	1	142	2	111
Bądkowo	5	337	5	301	1	273	1	200	1	166	1	143
Razem obszar objęty LSR	29	4090	28	3439	23	3226	14	2306	14	1954	15	1734

Tabela 24: Edukacja podstawowa i gimnazjalna w latach 2005, 2010, 2013³⁶

W dużym stopniu spadek liczby uczniów spowodowany był niżem demograficznym. Zmiana ta pociągnęła za sobą konieczność likwidacji niektórych szkół. Łącznie, od 2005 roku na omawianym terenie zlikwidowanych zostało 6 szkół.

Edukacja na poziomie podstawowym i gimnazjalnym nie wykazuje się zróżnicowanym rozkładem przestrzennym. W każdej gminie bowiem znajdują się szkoły obu szczebli.

Istotną kwestią, na którą należy zwrócić uwagę jest przede wszystkim poziom i jakość edukacji. Weryfikacja wyników edukacyjnych dzieci i młodzieży, w postaci egzaminów szóstoklasisty i egzaminów gimnazjalnych, wskazuje na niską jakość nauczania w regionie kujawsko-pomorskim. Województwo znajduje się niestety w grupie innych regionów osiągających niższe niż przeciętne w Polsce wyniki sprawdzianów w ostatniej klasie szkoły podstawowej i gimnazjum. Analiza wyników egzaminów pokazuje również znaczne dysproporcje pomiędzy wynikami osiąganymi przez gimnazjalistów z terenów wiejskich z wynikami gimnazjalistów szkół miejskich. Dysproporcje te mają podłoże przede wszystkim w zróżnicowanym dostępie do jakości infrastruktury edukacyjnej, oferty zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych oraz poziomie kwalifikacji nauczycieli.

Na terenie powiatu aleksandrowskiego funkcjonuje również sieć szkół ponadgimnazjalnych. Wg danych na dzień 30.09.2014 r., pozyskanych ze Starostwa Powiatowego w Aleksandrowie Kujawskim na badanym obszarze funkcjonuje 11 placówek, z czego 5 stanowią licea ogólnokształcące, 2 technika oraz 4 zasadnicze szkoły zawodowe. Łączna liczba uczniów wynosi 1159 osób.

³⁶Opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Nazwa gminy	Rodzaj placówki			Liczba uczniów		
	Liceum ogólnokształcące	Technikum	Zasadnicza szkoła zawodowa	Liceum ogólnokształcące	Technikum	Zasadnicza szkoła zawodowa
Ciechocinek	1	0	0	128	0	0
Aleksandrów Kujawski – m.	4	2	4	353	417	261
Razem obszar objęty LSR	5	2	4	481	417	261

Tabela 25: Edukacja ponadgimnazjalna, wg stanu na dzień 30.09.2014 r.³⁷

Na uwagę zasługuje fakt, iż wyniki egzaminów końcowych w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie działania LGD plasują się znacznie wyżej niż w przypadku edukacji podstawowej i gimnazjalnej.

Absolwenci szkół gimnazjalnych relatywnie często decydują się na podjęcie dalszej edukacji w szkole zawodowej. Niestety absolwenci szkół zawodowych stanowią największą grupę bezrobotnych. Jedną przyczyną tego stanu rzeczy jest bardzo niski poziom współpracy potencjalnych pracodawców ze szkołami zawodowymi.

W celu uzyskania jak najwyższej jakości kształcenia zawodowego, szkoły muszą ciągle rozwijać infrastrukturę edukacyjną, w szczególności warsztatów nauki praktycznej, pracowni specjalistycznych oraz rozbudowywać ofertę zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych.

Nieustannie zmieniająca się sytuacja gospodarcza kraju i trendy światowe w gospodarce mają bezpośredni wpływ na lokalne rynki pracy. W związku z tym następuje konfrontacja zapotrzebowania pracodawców i umiejętności potencjalnych pracowników. Znajomość lokalnego rynku pracy pozwala na odpowiednie dostosowanie systemu kształcenia. Niezwykle istotne jest również stworzenie sieci podmiotów związanych z tematyką kształcenia w regionie. Podstawą sprawnego połączenia lokalnego rynku i systemu kształcenia może być platforma informacyjna, gromadząca informacje podejmowanych działaniach w zakresie kształcenia dostosowanego do rynku pracy. Znajomość lokalnego rynku pracy i edukacji oraz odpowiednie działania podjęte w celu połączenia tych dwóch sfer mogą przyczynić się do zwiększenia zatrudnienia, a także ograniczyć i będą zapobiegać bezrobociu.

Na terenie powiatu aleksandrowskiego statystyki odnośnie zawodów deficytowych i nadwyżkowych prowadzi Powiatowy Urząd Pracy w Aleksandrowie Kujawskim.

Zawodem deficytowym jest zawód, na który występuje wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy, niż liczba osób poszukujących pracy w danym zawodzie. Natomiast zawodem nadwyżkowym jest zawód, w którym więcej osób poszukuje pracę, niż jest na niego zapotrzebowanie.

Z danych, pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że istniejące zapotrzebowanie na zawody tylko w niewielkim stopniu dotyczy tych, o wysokiej specjalizacji. Analiza lokalnego rynku pracy pokazuje, że największym zainteresowaniem cieszy się zatrudnienie w branży produkcyjnej – 31,8 %, handlu hurtowym i detalicznym – 18,3 % oraz administracji publicznej – 15,4 %.

Jednym z elementów „Strategii rozwoju powiatu aleksandrowskiego na lata 2011-2020” jest zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych w szkołach powiatowych. Działania, które mają zapewnić osiągnięcie tego celu zakładają przede wszystkim ściślejszą współpracę środowisk lokalnych, tj. szkół, rodziców, dzieci, władz powiatowych, gminnych, Powiatowego Urzędu Pracy, pracodawców, władz powiatowych i gminnych. W omawianym dokumencie

³⁷Opracowanie własne, na podstawie danych udostępnionych przez Starostwo Powiatowe w Aleksandrowie Kujawskim

słusznie przyjęto, że system edukacji powinien przygotowywać młodzież do podjęcia pracy, jak i kontynuowania nauki.

Absolwenci szkół powinni posiadać zdolność do umiejętności przekwalifikowania się lub podjęcia działalności gospodarczej, dobrze znać co najmniej jeden język obcy, swobodnie posługiwać się ICT i programami komputerowymi. Poza tym charakteryzować ich powinny kreatywność, zdolność adaptacji do zmieniających się warunków społeczno – gospodarczych, umiejętnością do samokształcenia i podnoszenia kwalifikacji.³⁸

Grupy defaworyzowane na badanym obszarze – opis grupy i proponowane wsparcie

Zakres tematyczny instrumentu RLKS obejmuje m.in. działania na rzecz poprawy zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy, przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, rozwój ekonomii społecznej i usług społecznych świadczonych i interesie ogólnym, rewitalizację fizyczną, gospodarczą i społeczną ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.

Dlatego też partnerstwo musi się zmierzyć z tymi problemami i skupić się na działaniach skierowanych do grup defaworyzowanych.

Przyczyny i obszary wykluczenia są różne. Może to być pochodzenie (etniczne i geograficzne), niskie wykształcenie, status ekonomiczny, dostępność do środków komunikacji, etc. Do przyczyn wykluczenia społecznego zaliczyć należy również funkcjonujące w społeczności negatywne stereotypy i uprzedzenia, których skutkiem jest bezpośrednia lub pośrednia dyskryminacja jakiejś grupy społecznej (z uwagi na płeć, orientację seksualną, wiek, pochodzenie rasowe, wyznanie czy niepełnosprawność). Pamiętając, iż tożsamości każdego człowieka nie da się opisać za pomocą jednej cechy, należy zwrócić uwagę, że dyskryminacja bardzo często może przyjmować formę dyskryminacji wielokrotnej, obejmującej więcej niż jedną przyczynę. Jako ilustrację krzyżowania się przyczyn gorszego traktowania przywołać można np. niezwykle trudną sytuację kobiet romskich, czy kobiet niepełnosprawnych.

Zazwyczaj spotykamy się z kilkoma przyczynami wykluczenia jednocześnie. Ich prawidłowe zdiagnozowanie staje się podstawą do świadczenia efektywnej pomocy grupom dotkniętym konkretnym rodzajem wykluczenia społecznego. Dla przykładu, alkoholizm może spowodować niemożność zlikwidowania długotrwałego bezrobocia i uzależnienie od wsparcia finansowego ze środków publicznych. Podobnie jest w przypadku konieczności zapewnienia transportu dla osób wykluczonych terytorialnie lub innych usług, takich jak np. opieka nad dzieckiem świadczona dla rodziców samotnie wychowujących dzieci czy opieka nad dzieckiem dla osób dojeżdżających do pracy.

Po przeprowadzeniu analizy potrzeb możemy przejść do planowania działań najbardziej adekwatnych dla wybranej przez nas grupy osób wykluczonych, bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, pozwalających na zmianę ich sytuacji na rynku pracy.

Charakterystyka grupy osób wykluczonych terytorialnie na terenie objętym LSR.

1. Osoby wykluczone terytorialnie

Za osoby wykluczone terytorialnie uznać można osoby pochodzące z najbiedniejszych obszarów na szczeblu mikroregionów, dotkniętych problemami związanymi z ich peryferyjnym położeniem, ograniczoną dostępnością, brakiem podstawowej infrastruktury, zacofaniem społeczno-ekonomicznym, tendencją do deindustrializacji, niskim poziomem edukacji i szkoleń, brakiem zaplecza administracyjnego, wysokim poziomem bezrobocia, pogarszającymi się warunkami mieszkaniowymi i warunkami życia, trudnym dostępem do usług użyteczności publicznej, brakiem warunków postępu i rozwoju technologicznego oraz ogromną liczbą ludności należącą do mniejszości i grup najbardziej zagrożonych.

Główne problemy grupy na rynku pracy i w społeczeństwie

- ubóstwo;
- niski poziom wykształcenia i kwalifikacji;
- niski poziom dostępu do edukacji i szkoleń;
- brak dostępu do informacji dotyczących rynku pracy, edukacji, spraw administracyjnych, prawnych

³⁸ Dane na podstawie informacji z Powiatowego Urzędu Pracy w Aleksandrowie Kujawskim

i finansowych

- niski stopień mobilizacji do zmiany życia ze względu na demobilizujący wpływ otoczenia;
- brak dostępu do udogodnień cywilizacyjnych;
- napiętnowanie społeczne;
- patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przestępczość);

Silne strony grupy

- zróżnicowanie wewnętrzne (obok osób słabo wykształconych zdarzają się i jednostki z wyższym wykształceniem);
- w niektórych przypadkach – wewnętrzna integracja grupy, poczucie sąsiedztwa;
- u wielu osób – wysoki poziom „sprytu życiowego” – umiejętność radzenia sobie w trudnych warunkach.

Słabe strony grupy

- brak motywacji do zmiany sytuacji życiowej;
- tendencje depresyjne;
- tendencje patologiczne;
- mała kreatywność.

Inne cechy charakterystyczne

- wykluczenie technologiczne;
- dziedziczenie wykluczenia;
- częste długotrwałe bezrobocie;
- wysoki stopień bezrobocia po 50+.

Wsparcie potrzebne grupie

- ułatwienie dostępu do edukacji i rynku pracy;
- działania szkoleniowo-doradcze połączone z modernizacją infrastruktury;
- szkolenia zawodowe;
- ułatwienie dostępu do informacji;
- kompleksowa pomoc obejmująca całe rodziny;
- psychoterapie zorientowane na zwiększenie motywacji;
- tworzenie ośrodków, klubów, centrów powiększających wachlarz możliwości spędzania wolnego czasu;

Przyczyny braku aktywności zawodowej grupy osób wykluczonych terytorialnie

Przyglądając się grupie osób bezrobotnych zamieszkujących tereny wiejskie, możemy stwierdzić, że do podstawowych przyczyn braku aktywności zawodowej dołącza się dodatkowo brak dostępu do informacji i bardzo niska mobilność społeczna. Poza obiektywnymi utrudnieniami w dostępie do informacji (brak dostępu do internetu, brak dostępu do aktualnej prasy) zwrócić należy uwagę na brak zainteresowania i niechęć do podejmowania przez osoby zamieszkujące obszary wiejskie jakichkolwiek działań, zmierzających do pozyskania informacji o rynku pracy i możliwościach podniesienia kwalifikacji. W obszarze mobilności obiektywną przeszkodę stanowić może bardzo ograniczona liczba połączeń komunikacji podmiejskiej (zarówno PKS jak i PKP).

Planowanie działań dla osób wykluczonych terytorialnie

Szkolenia Ustalenie tematyki szkolenia może nastęrczać poważny problem ze względu na ograniczoną liczbę pracodawców, działających na terenach mało zurbanizowanych. Jednocześnie, jeżeli szkolenie nie będzie odpowiadało na potrzeby lokalnego rynku pracy istnieje niewielka szansa podjęcia zatrudnienia. Proponowanie szkoleń przygotowujących do samodzielnej działalności gospodarczej będzie zasadne, jeżeli zostanie zapewnione dodatkowe wsparcie motywacyjne, merytoryczne i finansowe.

Usługi poradnictwa zawodowego Świadcząc usługi poradnictwa doradca zawodowy musi zdawać sobie sprawę z ograniczonej (często niewielkiej ilości) pracodawców na terenie zamieszkania uczestnika projektu. Warto więc ukierunkowywać rozmowę na obszar podniesienia mobilności uczestnika projektu lub rozważenia podjęcia elastycznej formy zatrudnienia, np. samozatrudnienia.

2. Osoby długotrwale bezrobotne

Bezrobotny długotrwale to bezrobotny pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Tę ustawową definicję można rozszerzyć o osoby bierne zawodowo, niezarejestrowane w PUP, a nie posiadające pracy w ww. okresach.

Do osób długotrwale bezrobotnych należą osoby, które w okresie ostatnich 2 lat przez łącznie 12 miesięcy były zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy jako bezrobotne. Przyczyny takiego stanu rzeczy są różnorodne:

- brak ofert pracy w danym zawodzie;
- brak lub zbyt niski poziom kwalifikacji lub umiejętności uniemożliwiający podjęcie pracy;
- niechęć do podjęcia pracy;
- praca w tzw. szarej strefie.

Główne problemy grupy na rynku pracy i w społeczeństwie

- ubóstwo;
- niski poziom wykształcenia i kwalifikacji;
- przyzwyczajenie do stanu bezrobocia;
- dodatkowe przyczyny uniemożliwiające podjęcie legalnej pracy (praca w „szarej strefie”;
- stany depresyjne;
- patologie społeczne (alkoholizm, narkomania).

Silne strony grupy

- u części osób – wysoki poziom „sprytu życiowego” (radzenie sobie mimo braku legalnej pracy, zaradność w korzystaniu z systemu pomocy społecznej);
- u części osób długotrwale bezrobocie wymusza znalezienie nowych metod utrzymania.

Słabe strony grupy

- niski poziom motywacji do zmiany sytuacji życiowej;
- brak chęci do pracy;
- tendencje depresyjne;
- wyuczona bezradność.

Inne cechy charakterystyczne

- wykluczenie technologiczne;
- dziedziczenie wykluczenia;
- wykluczenie terytorialne;
- wysoki stopień bezrobocia po 50+;
- długotrwale bezrobocie częstsze jest na terenach wiejskich i wśród kobiet.
- brak ofert pracy dla osób młodych

Wsparcie potrzebne grupie

- wsparcie kompleksowe zorientowane na zmianę podejścia życiowego (terapia, opieka + działania doradczo-szkoleniowe);
- szkolenia zawodowe;
- szkolenia i doradztwo w zakresie poruszania się po rynku pracy.

Przyczyny braku aktywności zawodowej osób długotrwale bezrobotnych

Podstawowym problemem poza dezaktualizacją posiadanej wiedzy i umiejętności zawodowych jest utrata tzw. zatrudnialności tj. gotowości i nawyku pracy. Osoby te mają silnie zachwiane poczucie własnej wartości. Przyzwyczajają się do bezczynności, są bierne, brakuje im wiary w sukces, często niechętnie do podejmowania działań na rzecz zdobycia zatrudnienia. Mają trudności z planowaniem dnia, a także z nadawaniem rangi poszczególnym zadaniom.

Często wraz z długim bezrobociem pojawia się zubożenie – systematyczne ograniczanie potrzeb, a także alkoholizm, czy też uzależnienie do telewizji.

Planowanie działań dla osób długotrwale bezrobotnych

Szkolenia - Osoby z tej grupy bardzo długo nie pracowały, a więc szkolenia nie powinny być długie, i powinny kończyć się zdobyciem konkretnych kwalifikacji (zawodu) i nadaniem uprawnień.

Usługi poradnictwa zawodowego Usługi powinny skupiać na określeniu predyspozycji i przełamaniu niechęci do podjęcia zatrudnienia

TerapieEfektem długotrwałego pozostawania bez pracy mogą być zaburzenia zdrowia psychicznego (depresje, nerwice) oraz występowanie uzależnień patologii.

3. Osoby niepełnosprawne

Niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszania sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.

Osoby niepełnosprawne to grupa bardzo zróżnicowana. Głównymi czynnikami różnicującymi jest rodzaj oraz stopień niepełnosprawności. Ważną cechą jest również to czy dana osoba jest niepełnosprawna od urodzenia czy stała jej niepełnosprawność wynika z wypadku lub rozwoju choroby.

Główne problemy grupy na rynku pracy i w społeczeństwieSytuacja osób z niepełnosprawnością na rynku pracy jest bez wątpienia niekorzystna. Wyraża się to niskim poziomem aktywności zawodowej i relatywnie wysokim bezrobociem. Wysoki poziom bezrobocia w tym środowisku w efekcie rodzi wiele negatywnych zjawisk- pogłębia izolację i bezradność, utrwała postawy roszczeniowe wobec pomocy ze strony Państwa, utrwała negatywne stereotypy społeczne dotyczące pracy osób z niepełnosprawnością. Analizując sytuację zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, należy wziąć pod uwagę problem uprzedzeń wśród pracodawców odnośnie zatrudniania tych osób - tylko 5% pracodawców deklaruje chęć zatrudnienia osób z niepełnosprawnością.

Z drugiej natomiast strony pracodawcy na otwartym rynku nie są w ogóle przygotowani do zatrudniania osób niepełnosprawnych. Istnieje tutaj wiele stereotypów, pogłębianych obserwowaną sytuacją na rynku. Osoba niepełnosprawna postrzegana jest z założenia jako niepracująca.

Dodatkową barierą ograniczającą dostęp osób z niepełnosprawnością do rynku pracy są bariery architektoniczne i transportowe, uniemożliwiające samodzielne poruszanie i przemieszczanie się. Dotyczy to nie tylko osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, ale również osób, poruszających się kulach, czy też osób starszych. Bariery architektoniczne utrudniają dostęp do większości firm otwartego rynku pracy, jak również dostęp do szkół i placówek oświatowych, szczególnie w przypadku mieszkańców wsi.

Bariery architektoniczne skutkują marginalizacją tej grupy osób – znaczna część osób w wieku produkcyjnym nie uczestniczy w pełni w życiu społeczno-zawodowym, stanowiąc jednocześnie znaczne obciążenie finansowe dla instytucji publicznych.

Stopień niepełnosprawności z natury rzeczy różnicuje aktywność zawodową osób niepełnosprawnych.

Partycypacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych jest w znacznym stopniu niska również ze względu na brak samodzielności tych osób, a także potrzebę pomocy innych osób. W warunkach polskich, opiekę nad osobą niepełnosprawną sprawuje zwykle najbliższa rodzina. Skutkuje to sytuacją ograniczenia mobilności zawodowej i społecznej zarówno samej osoby niepełnosprawnej, jak i jej opiekuna/opiekunki.

Cała sytuacja życiowa osób niepełnosprawnych i ich rodzin powoduje narastanie barier mentalnych również w samych tych osobach i ich najbliższym otoczeniu, charakteryzujących się postawą wycofania z wszelkiej aktywności społecznej i zawodowej. U podłoża tej postawy leży strach przed zmianą dotychczasowej sytuacji.

Brakuje również wsparcia dla osób, które stają się niepełnosprawne w wyniku wypadków czy też chorób. Osoby te jak również i ich rodziny poza wsparciem czysto medycznym i rehabilitacyjnym wymagają bardzo dużego wsparcia psychologicznego. Wielokrotnie osoba taka, aby mogła dalej być aktywna zawodowo musi zmienić zawód lub jej stanowisko pracy musi zostać dostosowane do jej potrzeb. W przypadku tych osób ważne jest również utrzymanie lub odtworzenie a czasem nawet stworzenie warunków do integracji społecznej.

Silne strony grupy

- każda osoba niepełnosprawna zachowuje zdolności i sprawności, które mogą stanowić podstawę do kształcenia zawodowego i podjęcia pracy;
- duże możliwości kompensacyjne;
- mała mobilność;
- możliwość pozyskania środków finansowych wspierających zatrudnienie (refinansowanie części kosztów zatrudnienia lub przygotowania miejsca pracy).

Słabe strony grupy

- brak pewności siebie;
- trudności w obiektywnej ocenie własnych możliwości;
- duża zależność od otoczenia;
- mała możliwość zdobywania doświadczenia;
- ograniczony dostęp do miejsc, przedmiotów i ludzi.

Inne cechy charakterystyczne

Niepełnosprawność jest cechą, która wpływa, na jakość życia a więc pełni funkcję regulacyjną. W zależności od natężenia w mniejszym lub większym stopniu definiuje funkcjonowanie człowieka w społeczeństwie - w pewnym sensie stygmatyzuje. Poziom stygmatyzacji jest różny, natomiast zawsze wprowadza rodzaj dystansu ze strony otoczenia tzw. „normalnego”. Pojawienie się inności zaburza rytuały i codzienność w świecie "normalności". Konieczność zmagania się osób niepełnosprawnych z etykietowaniem na co dzień prowadzi między innymi do: braku pewności siebie, trudności w obiektywnej ocenie własnych możliwości, niskiej asertywności i dużej zależności od otoczenia. Należy podkreślić, że różnicę pomiędzy osobami z niepełnosprawnością a osobami pełnosprawnymi stanowi ilość i zakres barier w zaspokajaniu potrzeb.

Natomiast o sile oddziaływania niepełnosprawności na sposób życia człowieka głównie decyduje moment powstania niepełnosprawności oraz jej rodzaj, zakres i dynamika.

Wsparcie potrzebne grupie

- wyrównanie szans w dostępie do edukacji;
- likwidacja barier mentalnych służąca przełamywaniu tendencji do generalizacji i tworzenia stereotypów,
- dostosowanie wsparcia do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym oprzyrządowanie w adekwatny sprzęt techniczny oraz zapewnienie usług asystenta/asystentki osobistego, tłumacza języka migowego lub przewodnika;
- likwidacja barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych.

4. Osoby starsze w wieku 55+

Osoby starsze, w wieku 55+ to osoby będące przed emeryturą, bądź takie, które już przeszły na świadczenie emerytalne. Osoby te często nie potrafią się odnaleźć w nowej rzeczywistości, nie widzą sensu swojego życia. Pozostają same bez pomocy bliskich, którzy zajmują się własnym życiem. Nie wiedzą co zrobić z dalszym swoim życiem i jak jeszcze spożytkować siły, które jeszcze w nich drzemią.

Przyczyny takiego stanu rzeczy są różnorodne:

- zakończenie pewnego etapu w ich życiu (praca zawodowa)
- samotność
- brak form jakiegokolwiek wsparcia
- brak pomysłu na dalsze życie

Główne problemy grupy w społeczeństwie

- wykluczenie społeczne
- wykluczenie cyfrowe
- obojętność osób młodych na problemy tej grupy
- brak form wsparcia
- stany depresyjne;
- patologie społeczne

Silne strony grupy

- duże doświadczenie i potencjał
- chęć działania, cierpliwość, dużo wolnego czasu

Słabe strony grupy

- przyzwyczajenia i brak otwartości na zmiany
- wykluczenie cyfrowe
- tendencje depresyjne;
- brak motywacji

Inne cechy charakterystyczne

- wykluczenie technologiczne;
- wykluczenie terytorialne;
- brak ofert pracy dla osób 55+

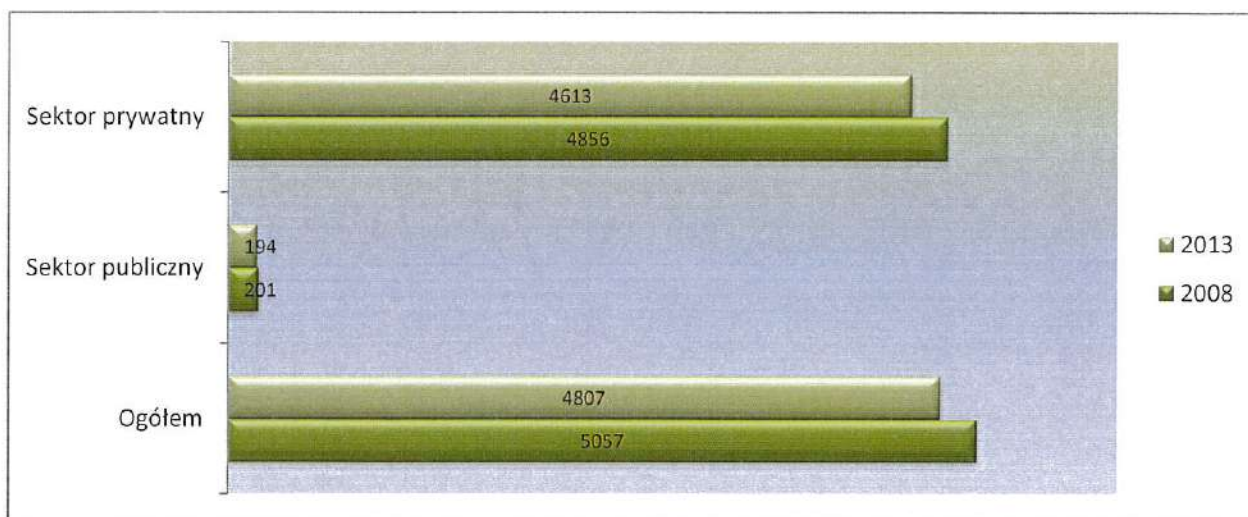
Wsparcie potrzebne grupie

- wsparcie kompleksowe zorientowane na zmianę podejścia życiowego (terapia, opieka + działania doradcze);
- warsztaty integracyjne;
- opieka w domach dziennej opieki, opieka mobilna, zajęcia, wyjazdy itp.

Podmioty gospodarcze

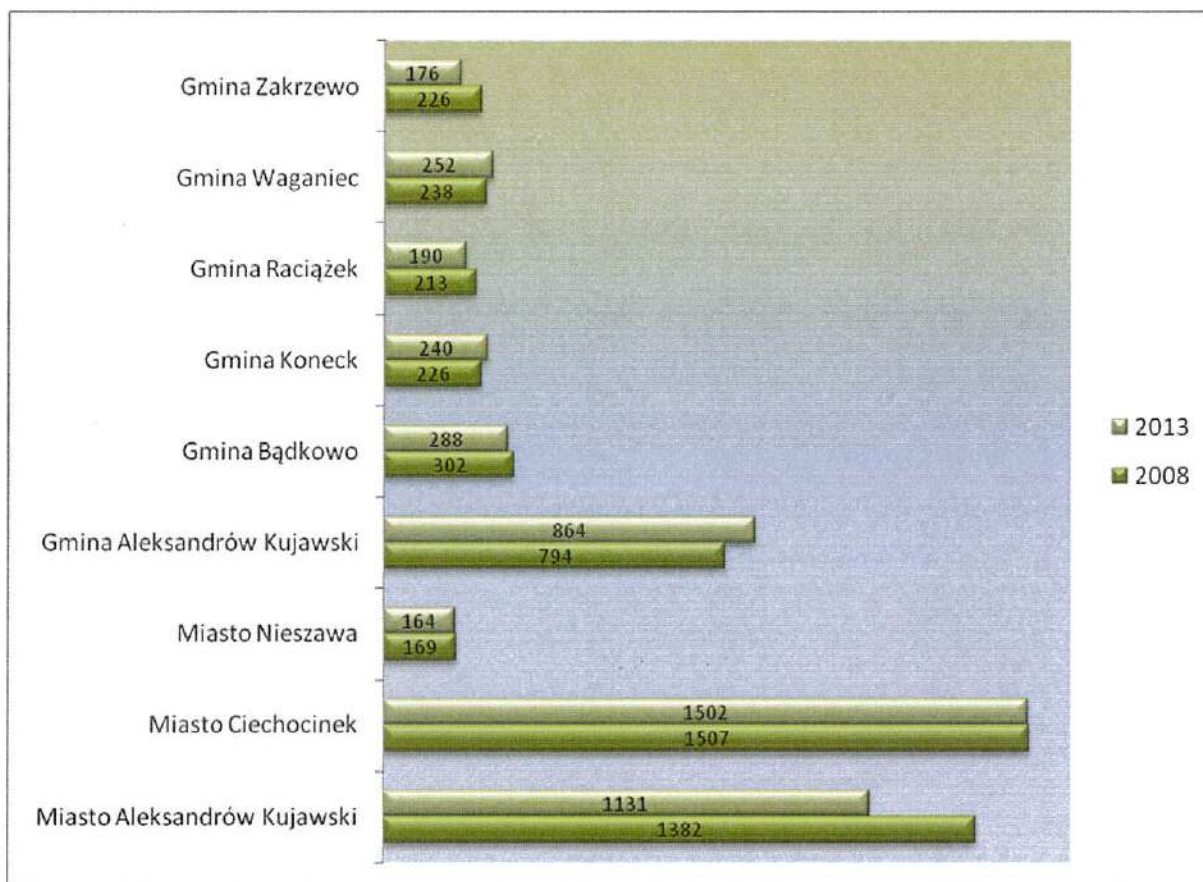
Przedsiębiorczość jest jednym z ważniejszych czynników rozwoju gospodarczego i charakteryzuje się szczególnym typem aktywności lokalnego społeczeństwa, która generuje miejsca pracy dla mieszkańców, wpływając tym samym na poziom i jakości ich życia.

Do określenia poziomu przedsiębiorczości na obszarze realizacji LSR wykorzystano wskaźnik uwzględniający liczbę firm prywatnych zarejestrowanych w systemie REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Według stanu na dzień 31.12.2013 r. na obszarze działania LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” zlokalizowanych jest 4807 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON

Wykres 13: Liczba podmiotów gospodarczych ogółem zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie objętym LSR w latach 2008 – 2013.³⁹

Zdecydowanie dominuje sektor prywatny. Stanowi on bowiem aż 95,96%. W stosunku do 2008 r. liczba podmiotów gospodarczych na analizowanym obszarze nieznacznie spadła. Na koniec 2013 roku do rejestru REGON wpisanych było bowiem 250 podmiotów mniej w stosunku do roku 2008. Nie we wszystkich gminach odnotowano jednak spadek. W gminie wiejskiej Aleksandrów Kujawski, Koneck i Waganiec stwierdzono wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Szczegółowe dane dla poszczególnych gmin tworzących obszar objęty LSR przedstawiono graficznie na poniższym wykresie.

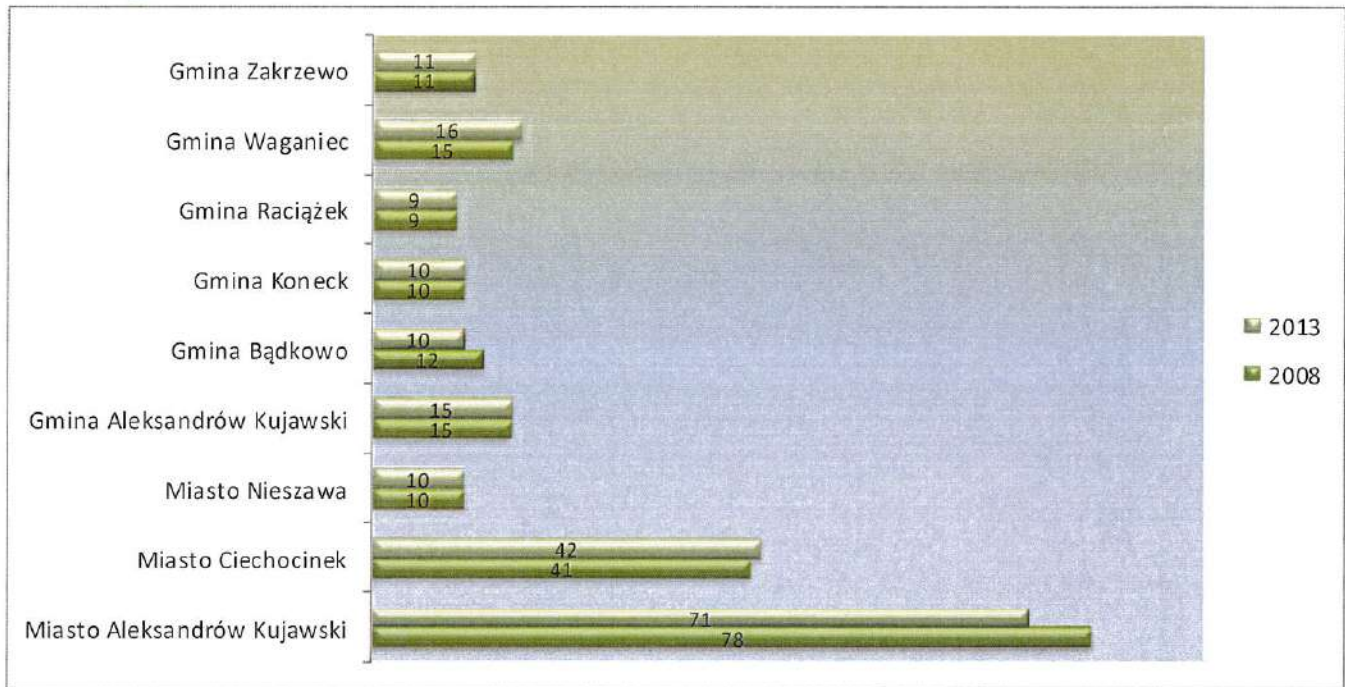

Wykres 14: Liczba podmiotów gospodarczych ogółem zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie poszczególnych gmin w latach 2008 – 2013.⁴⁰

Jak już wspomniano ilość podmiotów gospodarczych w 2013 roku uległa zmniejszeniu. Warto jednak zauważyć, że ten kierunek zmian zdecydowanie dominuje w sektorze prywatnym. Ilość podmiotów sektora publicznego zmniejszyła się bowiem tylko o 7. Największy spadek odnotowano w gminie miejskiej Aleksandrów Kujawski. Tutaj bowiem na koniec 2013 roku było o 7 podmiotów gospodarczych mniej niż w roku 2008. Drugą gminą, w której stwierdzono zmniejszenie się badanego parametru to gmina Bądkowo, gdzie z 12 przedsiębiorstw państwowych pozostało 10. Na terenie gminy Waganiec oraz Ciechocinek nastąpiła zmiana korzystna, bowiem stwierdzono wzrost liczby podmiotów gospodarczych sektora publicznego o 1 w każdej z nich. W pozostałych gminach w analizowanym przedziale czasowym nie nastąpiły zmiany. Omówione dane przedstawiono graficznie na wykresie nr 15.

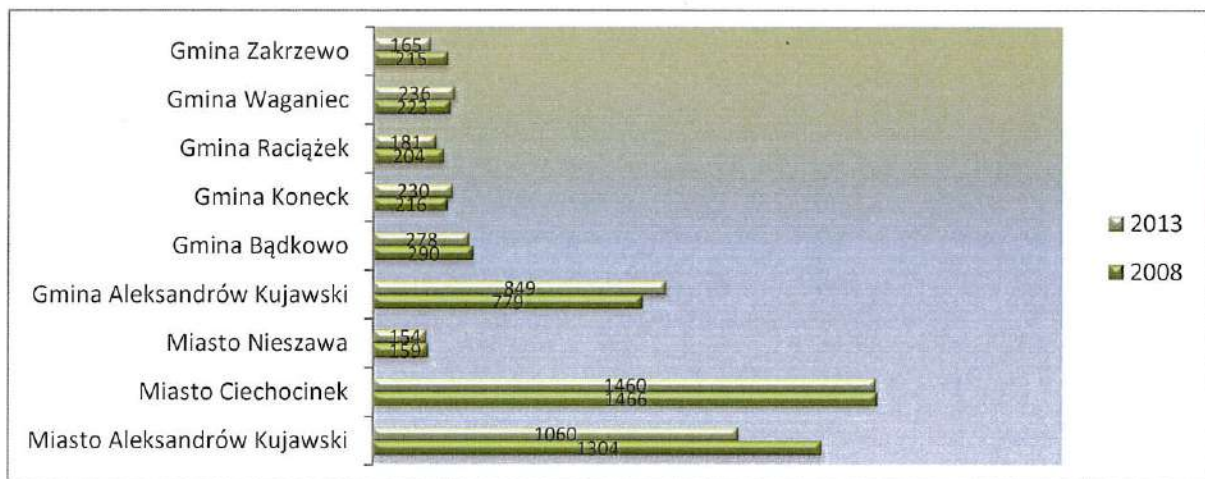
³⁹ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

⁴⁰ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Wykres 15: Liczba podmiotów gospodarczych sektora publicznego zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie poszczególnych gmin w latach 2008 – 2013.⁴¹

Aż 243 podmioty gospodarcze spośród 250, których na koniec 2013 było mniej to podmioty z sektora prywatnego. Również i w tym przypadku największy spadek odnotowano na terenie gminy miejskiej Aleksandrów Kujawski. Największy wzrost natomiast stwierdzono na terenie gminy wiejskiej Aleksandrów Kujawski. Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

Wykres 16: Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie poszczególnych gmin w latach 2008 – 2013.⁴²

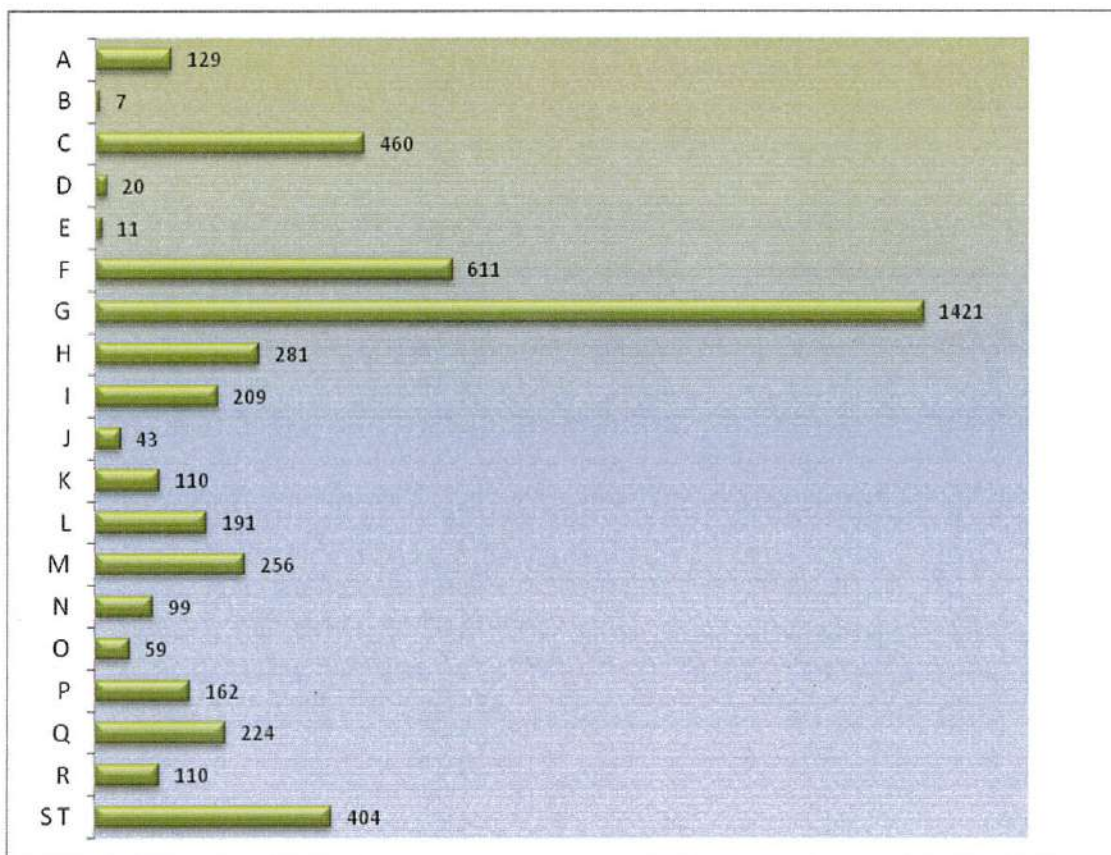
Analizując strukturę przedsiębiorstw według prowadzonej działalności zgodnie z klasyfikacją przyjętą przez Polską Klasyfikację Działalności PKD 2007 wyraźnie widać przewagę handlu hurtowego i detalicznego nad pozostałą działalnością. Na drugim miejscu uplasowało się budownictwo, a następnie przetwórstwo przemysłowe oraz tzw. pozostała działalność usługowa.

⁴¹ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

⁴² opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

Najmniej podmiotów gospodarczych, bo tylko 7 spośród 4807 podjęło działalność skalsyfikowaną jako „Górnictwo i wydobywanie”. Działalnością taką zajmują się tylko przedsiębiorstwa z sektora prywatnego – 5 z terenu gminy wiejskiej Aleksandrów Kujawski, 1 z gminy Raciążek oraz 1 z gminy Waganiec. Niewiele więcej, bo 11 podmiotów zajmuje się dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz rekultywacją (litera E). Rozkład tejsze działalności na sektor prywatny i publiczny jest równomierny. Bowiern 6 spośród 11 podmiotów zajmujących się tą dziedziną, to przedstawiciele sektora publicznego.

Poniżej przedstawiono strukturę przedsiębiorstw działających na terenie LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” zgodnie z podziałem PKD według stanu na dzień 31.12.2013 r.

Wykres 17: Struktura przedsiębiorstw według PKD 2007 według stanu na dzień 31.12.2013 r.⁴³

Na obszarze objętym LGD rolnictwo stanowi istotny sektor gospodarki. Ponad 80 % ogólnej powierzchni gruntów rolnych na całym obszarze stanowią użytki rolne. Badany obszar charakteryzuje się atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi i predyspozycjami do rozwoju funkcji rolniczej. Warunki przyrodnicze poszczególnych gmin różnią się między sobą - najkorzystniejsze występują w gminie Bądkowo, najmniej korzystne w gminie Koneck. Użytki rolne w 2010 r. zajmowały w powiecie 36 037 hektarów. Najwięcej użytków rolnych było w gminie wiejskiej Aleksandrów Kujawski – 7 945 ha (22% użytków rolnych powiatu), w gminie Bądkowo – 7 564 ha (21%) oraz w gminie Zakrzewo 6 334 ha (17,5%). Spośród gmin wiejskich, najmniej użytków rolnych było w gminie Raciążek – 2 660 ha.

Infrastruktura wodno - ściekowa

Poziom zwodociągowania gmin obszaru objętego LGD kształtuje się na poziomie podobnym do wojewódzkiego oraz krajowego. Ponad 90 % mieszkańców obszaru posiada dostęp do sieci wodociągowej. Na przestrzeni lat 2008-2013 stopień zwodociągowania wzrósł o ok. 0,5 pkt. proc.

⁴³ opracowanie własne, na podstawie danych dostępnych na www.stat.gov.pl

W przypadku stopnia skanalizowania sytuacja przedstawia się znacznie gorzej. Pomimo, iż w 2013 roku nastąpił wzrost stopnia skanalizowania obszaru w stosunku do roku 2008 o 4,1 pkt. proc., to niestety nadal wskaźnik ten utrzymuje poziom niższy niż wojewódzki i krajowy.

Poniższa tabela nr 26 przedstawia stopień zwodociągowania oraz skanalizowania obszaru w latach 2008 – 2013.

Nazwa gminy	Wskaźnik zwodociągowania obszaru (%)		Wskaźnik skanalizowania obszaru (%)	
	2008	2013	2008	2013
Nieszawa	88,1	88,5	55,5	57,4
Ciechocinek	96,4	96,4	82,9	83,3
Aleksandrów Kujawski – m.	96,6	96,6	66,6	68,1
Aleksandrów Kujawski – w.	90,0	91,0	10,2	13,1
Zakrzewo	83,1	83,3	20,6	31,6
Waganiec	81,1	81,4	26,1	33,9
Raciążek	82,6	86,1	0,00	10,9
Koneck	76,7	76,7	0,1	13,7
Bądkowo	86,7	87,0	22,0	27,6
Razem obszar objęty LSR	90,0	90,5	40,3	44,5
Województwo kujawsko-pomorskie	90,5	91,2	63,1	66,1
Polska	87,0	88,0	61,0	65,1

Tabela 26: Wskaźnik zwodociągowania i skanalizowania obszaru w latach 2008-2013.

Powyższe dane obrazują, że w przypadku stopnia zwodociągowania, na przestrzeni 5 lat nie nastąpił znaczny wzrost, a mimo to odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej można uznać za zadowalający. Największy wzrost poziomu zwodociągowania można zauważyć w gminie Raciążek. Natomiast w gminie miejskiej Aleksandrów Kujawski, Ciechocinek, Koneck stopień zwodociągowania nie uległ zwiększeniu. Wzrost wskaźnika skanalizowania nastąpił w każdej gminie analizowanego obszaru. Największy wzrost odnotowano w gminach Koneck oraz Raciążek. Niezadawalający poziom dostępu mieszkańców do kanalizacji sieciowej wynika również ze względów przestrzennych. Część terenu wykazuje duże rozproszenie gospodarstw domowych. W takim przypadku inwestycje w kanalizację sieciową są technicznie oraz finansowo nieopłacalne. Warto więc zwrócić szczególną uwagę na możliwość budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, które możliwe są również do przeprowadzenia z wykorzystaniem środków dotacyjnych. Niewątpliwie postęp w zakresie poprawy gospodarki wodno - ściekowej był możliwy dzięki możliwości korzystania przez jednostki samorządu terytorialnego ze środków unijnych, w szczególności pochodzących z Programu Rozwoju obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

W minionym okresie programowania na analizowanym obszarze dokonano wielu inwestycji, związanych właśnie z gospodarką wodno-ściekową. Zrealizowano budowę kilku sieci wodociągowych, stacje uzdatniania wody, modernizacje oczyszczalni ścieków, itp.

Zauważyć jednak należy, że inwestycje te nie były realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju, ponieważ dokument ten, ani przepisy prawa krajowego nie obejmowały takiego zakresu inwestycji.

Pomimo znacznej poprawy sytuacji w aspekcie gospodarki wodno-ściekowej należy zauważyć nadal istotny problem w poziomie skanalizowania, w szczególności gmin wiejskich.

Kultura i turystyka

Zabytki, wydarzenia kulturowe, a także aktywna turystyka, do której zaliczamy bazę noclegową, czy szlaki turystyczne, to właśnie te elementy są źródłem zainteresowań turystów danym obszarem oraz oddziałują na konkurencyjność regionu. W przypadku powiatu aleksandrowskiego nie można narzekać na brak różnorodności w tej kwestii. Miłośnicy sztuki mogą znaleźć tu obrazy, budynki, rzeźby wykonane w zupełnie odmiennych stylach. Pasjonaci wędrówek mają szansę spełnienia się, podczas spacerów wyznaczonymi szlakami turystycznymi. Z kolei ci, którzy mają potrzebę regeneracji i odnowy zdrowotnej, uzyskają ją w gminie miejskiej Ciechocinek, która nie bez powodu uzyskała miano „Perły Uzdrawisk Polskich”.

Uwarunkowania kulturowe

Powiat aleksandrowski jest nieodłączną częścią Kujaw, z którymi kojarzy się charakterystyczna dla danego regionu muzyka, działalność artystyczna, ubiór oraz wiele innych elementów, które łącznie tworzą bogactwo kulturowe regionu.

Strój Stroje kujawskie różniły się od siebie przez wygląd na czas, różnice w funduszach, jakimi dysponowało społeczeństwo, czy chociażby status małżeński.

Zdjęcie nr 1,2,3: Kujawianka w tradycyjnym stroju z 2 połowy XIX w. ⁴⁴

⁴⁴ Źródło: <http://www.nasze.kujawsko-pomorskie.pl/etnografia/kujawy/stroj.html>

Mężatki zobowiązane były do zakrywania włosów, warunek ten musiały przestrzegać również w trakcie żałoby. Charakterystycznym nakryciem głowy, który im do tego służył był biały, haftowany czepiec, wykonany z tiulu bądź bawełnianego materiału dodatkowo owinięty chustą. Jedynie kobiety niezamężne nie mogły nosić czepca a chustkę, bądź pozostawały bez okrycia głowy.

Kolejnym elementem ubioru jest długa biała koszula, której rękawy wszyte były w mankiet, a kołnierz wykańczano haftem lub miał formę okrągłego, falowanego kołnierza. Kolejną składową stroju jest aksamitny gorset bądź kabatek z peleryną, w kolorze granatu, szafiru bądź też czerni. Wygląd tej części garderoby znany jest jedynie z opisów i ikonografii. Spódnica wykonana była z wełny, zakładano pod nią haftowane halki. Hafty na odzieży miały głównie motyw kwiatowy i były one na tyle oryginalne, że rzadko zdarzały się podobne wzory. Bywało, że mieszkanki Kujaw zakładały na siebie trzy spódnice, szczególnie zimą. Na taki luksus mogły pozwolić sobie jedynie bogatsze Kujawianki. Najbardziej zewnętrzną warstwę garderoby stanowił jedwabny fartuch, przyozdobiony białym haftem, widocznym na obrazku powyżej. Mazanichy to rodzaj chust tureckich, którymi kobiety okrywały ramiona. Dopelnieniem kreacji była oczywiście biżuteria wykonana z bursztynu, koralu, z wiszącymi krzyżami i dukatami, które oddawały stopień zamożności kobiety.

Wykończenie ubioru stanowiły buty, jeszcze nawet na początku XX wieku kobiety nosiły pantofle przyozdobione pomponami, bądź sznurowane buciki, wykonane z miękkiej skóry, o niskiej cholewce. W dni świąteczne ubierano do nich pończochy w kolorze białym lub granatowym.

Zdjęcie 4: Zespół Pieśni i Tańca "Kujawy" w kujawskim stroju ludowym⁴⁵

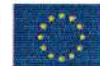
Mężczyzna żonaty zazwyczaj zakładał na głowę czarny kapelusz, bardziej zamożny natomiast cylinder zwężany ku dołowi, przyozdobiony pawimi piórami. Rogatywkę obszytą barankiem nosili kawalerowie.

Od święta mężczyźni zakładali na siebie białe koszule z kołnierzem, pod nim zawiązywali czerwoną wstążkę bądź chustkę. Koszula szyta była na wzór poncho, a rękawy wszyte były w mankiet. Na to nakładali czerwoną jakę, a następnie kaftan bez rękawów uszyty z sukna. Dolną część garderoby tworzyły wełniane, ciemne spodnie, przepasane czerwonym pasem, wsuwane w długie buty. Na ciepłe pory roku spodnie wykonywano z sukna, bądź płótna, na zimę natomiast wykorzystywano do ich uszycia owcze skóry z runem. Ubiór młodych chłopców do okresu przedślubnego pozbawiony był spodni, chodzili oni jedynie w długich koszulach. Odzież wierzchnią stanowił płaszcz z peleryną, tzw. bucha bądź dęty płaszcz.

Buty męskie były wysokie, podbijane podkówkami z cholewką, wykonane ręcznie. Zanim zaczęto nosić skarpety, pierwotnie stopy owijano onucami, zimą do butów wkładano też słomę. Nie wszystkich było stać na obuwie, najbiedniejsi chodzili boso⁴⁶.

⁴⁵ Źródło: <http://www.polskatradycja.pl/folklor-regionalny/stroje-ludowe/pomorze-kujawy-i-wielkopolska/124-stroj-kujawski.html>

⁴⁶ Źródło: www.polskatradycja.pl

Muzyka i taniec

Typowym dla składu kapeli kujawskiej była obecność w nim jednej lub pary skrzypiec, basów a rzadziej klarnetu i bębenka. To tancerz prowadzący grupę nadawał tempo i rytm muzyce. Przed rozpoczęciem tańca wychodził przed kapelę i zaczynał śpiewać wybrany przez siebie utwór, gdy muzycy go rozpoznawali wnosili opłatę i przechodził do tańca. Teksty pieśni nie odgrywały znaczącej roli, często miały formę jednej zwrotki i uzupełniane były sylabami „na dana” lub „dana, dana”.

Na terenie Kujaw górował rytm mazurkowy, dominowały w tej grupie takie rodzaje tańca jak: kujawiaki, mazurki i oberki. Zawsze tańczono po linii koła i zachowany musiał być ściśle określony porządek wyznaczany przez tancerza prowadzącego.

Najbardziej popularnym tańcem w tamtych czasach był mimo wszystko kujawiak, można tu wyróżnić kujawiaka owczarskiego – utworzony przez pasterzy. Jednym z elementów tańca było wchodzenie do okręgu chłopaka z laską, zwanego „owczarzem”. Na znak dany przez tancerza prowadzącego pary wymieniały się partnerami. Mężczyzna, który pozostawał w tamtym momencie bez partnerki, przejmował rolę owczarza. Kujawiak zyskał popularność, po licznych modyfikacjach stał się tańcem narodowym.

Bardzo podobnym i często mylonym z kujawiakiem tańcem jest mazurek, z punktu widzenia Kujawiaków postrzegany jest jako ten bardziej skoczny, nie dorównuje on jednak w skoczności oberkowi.

Produkty lokalne

Na Liście Produktów Tradycyjnych prowadzonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w województwie kujawsko – pomorskim, można wyodrębnić 55 takich produktów. Do najbardziej charakterystycznych należą :

Podpiwek kujawski Delecta

Trunek o niskiej zawartości alkoholu i lekko gorzkawym smaku. Zapachem oraz kolorem przypomina piwo, jednak jest napojem znacznie lżejszym, nadającym się do codziennego spożycia. Produkt ten daje przede wszystkim możliwość wytworzenia go własnoręcznie, w warunkach domowych.

Kujawska księżycówka

Napój alkoholowy, wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wytwarzany jest na bazie gruszek oraz bergamotek, sposobem domowym, który przekazywano sobie z pokolenia na pokolenie. Cechuje go wyrazisty smak, mocny aromat bergamotek oraz bezbarwny kolor. Przechowywany w butelkach o pojemności od 500 do 700 ml, z charakterystyczną etykietą.

Nazwa napoju powiązana jest z porą jego wytwarzania, a robiono to jedynie porą nocną. Najbardziej znany jest na terenach gminy Nieszawa, chociażby przez wzgląd na jego pojawienie się w filmie „Wiosna, penie sierżancie”, kręconego na terenie Nieszawy. Alkohol ten z pewnością jest wizytówką województwa kujawsko – pomorskiego.

Żurek kujawski

Najpopularniejszą z zup regionu jest żurek kujawski, rozslawiony na całą Polskę. Jego smak oraz sposób przygotowania znane są od pokoleń. Podstawę przepisu stanowi zakwas z mąki żytniej (niegdyś przechowywany w przeznaczonych do tego garnkach), zalany ciepłą wodą. Żurek posiada jasnożółty odcień i odrobinę kwaskowaty smak.

Gomółki

Kolejną charakterystyczną potrawą Kujaw są produkty serowe, uformowane na kształt stożka, serwowane zazwyczaj z mieszanką przypraw, takich jak kminek, papryka, mięta, zioła lub czosnek. W skład gomółki wchodzi mleko, twaróg ze śmietaną, zioła, jajka, szczypiorek oraz koper. Po połączeniu ze sobą składników, masa ta poddawana jest suszeniu w piecu lub na słońcu. Gomółki traktowane są, jako rodzaj przekąski i mają dość długi termin ważności.

Kujawskie pączki ziemniaczano – dyniowe

Produkt ten również figuruje na Liście Produktów Tradycyjnych. Nieodłączny element świąt oraz ważniejszych uroczystości. Pączki cechuje puszysta struktura i piękny aromat. Nadzieniem jest dżem z dzikiej róży, przygotowywany przez gospodynie. Wypieków tych można skosztować na terenie Kujaw, a w szczególności podczas targów folklorystycznych, dożynek i na innych tego typu imprezach.

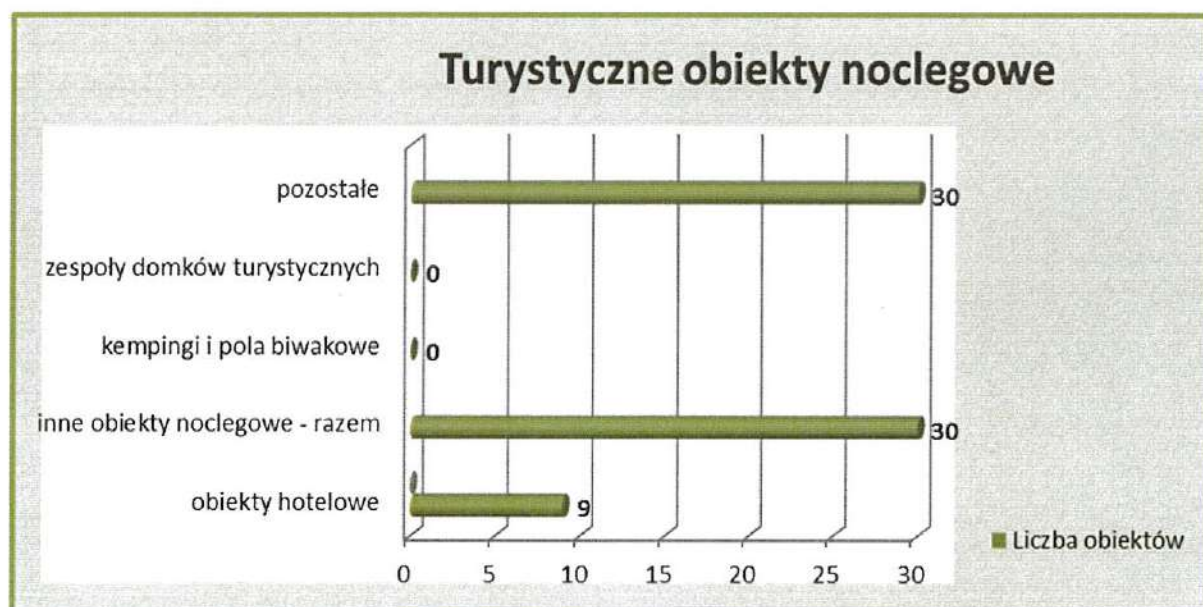
Kujawska babka drożdżowa Kujawiok

Uznana za produkt tradycyjny dla województwa kujawsko – pomorskiego, należy do jednych z najbardziej znanych wyrobów cukierniczych regionu. W skład ciasta wchodzi mleko, masło, mąka oraz jajka. Proporcje, w których są dodawane składniki, ustalane są indywidualnie. Smak babki drożdżowej dopełniają drożdże, rodzynki, szafran, czy aromat waniliowy. Ciasto to po dziś dzień gości na stołach wielu gospodyń.

Turystyka

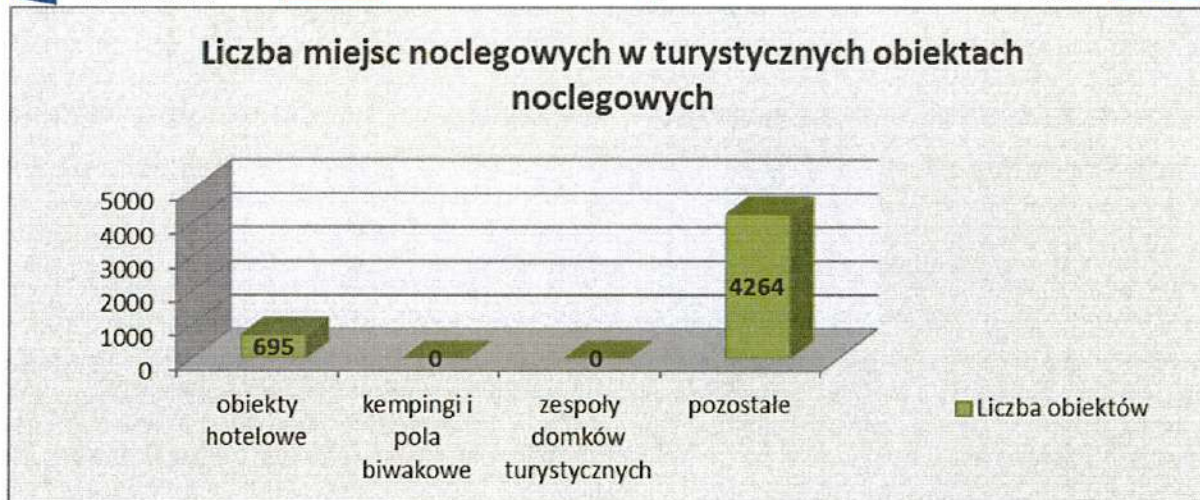
Baza noclegowa

Jedną z podstaw turystyki, bez wątpienia jest baza noclegowa oraz prestiż, jaki oferuje. Poniższe wykresy obejmują obiekty noclegowe, takie jak: hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe, domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych, pola biwakowe, kempingi, obiekty do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, zakłady uzdrowiskowe, (kwatery prywatne do 1999 r.) i inne. Mowa tu o wszystkich turystycznych obiektach noclegowych posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Również na podstawie danych za 2012 r. do turystycznych obiektów noclegowych ogółem doliczono kwatery agroturystyczne i pokoje gościnne (kwatery prywatne). Dane o wynajętych pokojach dotyczą tylko hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych.

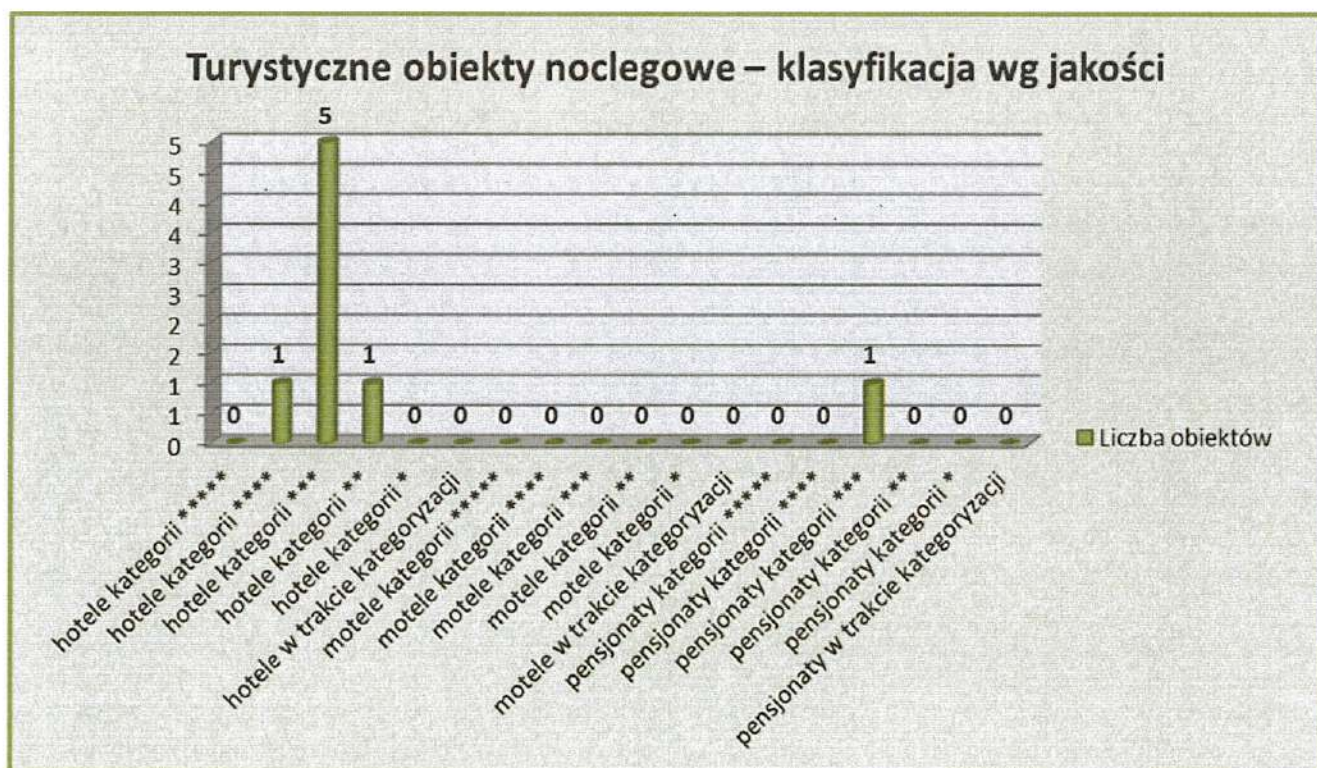
Wykres 18: Turystyczne obiekty noclegowe ⁴⁷.

⁴⁷ Opracowanie własne, na podstawie danych udostępnionych przez GUS

Wykres 19: Liczba miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych ⁴⁸.

Na terenie powiatu istnieje 9 obiektów hotelowych, w których znajduje się 695 miejsc noclegowych. Nie zanotowano natomiast występowania zespołów domków turystycznych, kempingów, czy też pól biwakowych. Pozostałych obiektów noclegowych, których klasyfikację omówiono wcześniej na terenie powiatu jest 30, a w nich łącznie 4264 miejsca noclegowe. Dynamika liczby miejsc noclegowych dla całego powiatu, wynosi 103,8 co oznacza, że mamy do czynienia z tendencją wzrostową obserwowanego zjawiska. Wszystkie powyższe punkty noclegowe zlokalizowane są w gminie miejskiej Ciechocinek, zgodnie z adnotacją wystawioną przez GUS.

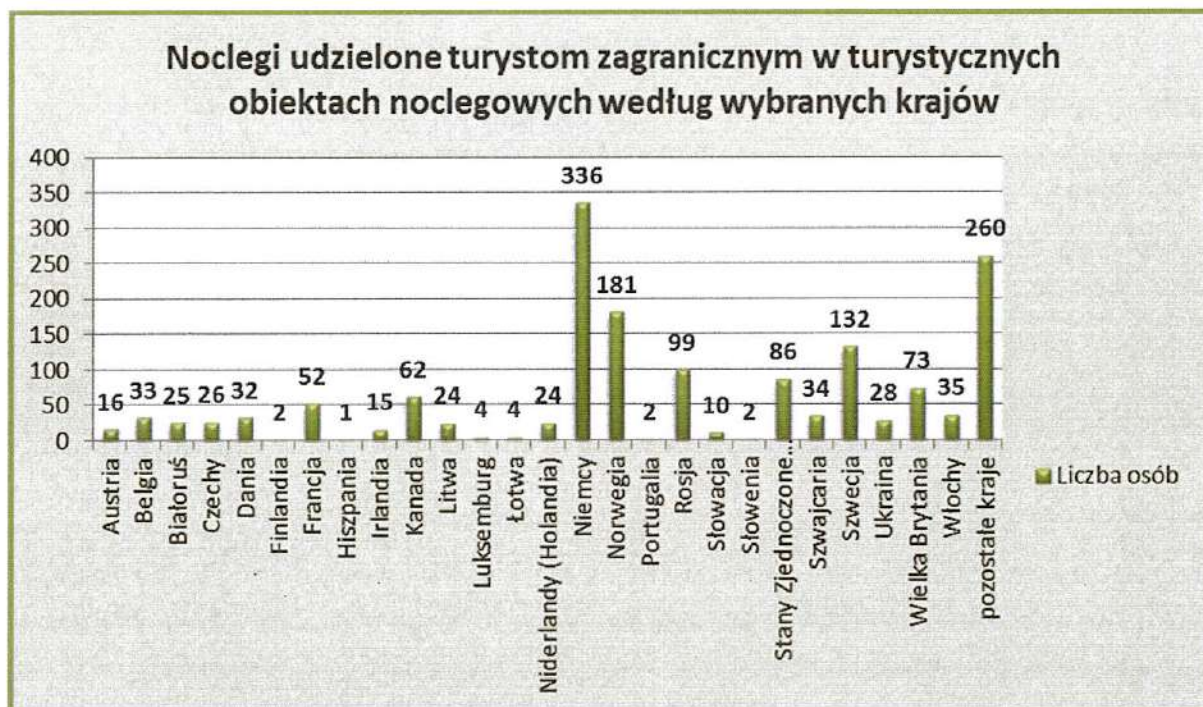
Wykres 20: Turystyczne obiekty noclegowe – klasyfikacja wg jakości ⁴⁹.

⁴⁸ Opracowanie własne, na podstawie danych udostępnionych przez GUS

⁴⁹ Opracowanie własne, na podstawie danych udostępnionych przez GUS

Wśród wszystkich wyżej wspomnianych punktów noclegowych, wyróżnić można jeden hotel zakwalifikowany do kategorii czterogwiazdkowej, oznaczającej obiekt o wysokim standardzie usług i zakwaterowania. Pięciu hotelom oraz jednemu pensjonatowi, przyporządkowano kategorię trzygwiazdkową, co świadczy o właściwym serwisie oraz zadbanych pokojach. Ta kategoria jest najczęściej spotykaną wśród hoteli na polskim rynku turystycznym. Kategorię dwugwiazdkową otrzymał jeden hotel, będący prostym obiektem średniej klasy o funkcjonalnych pokojach.

Powiat aleksandrowski posiada również spore zaplecze konferencyjne, dzięki czemu cieszy się on zainteresowaniem przedsiębiorców. Łącznie stworzono 36 sal konferencyjnych z 2088 miejscami. Pomieszczenia wyposażone zostały w odpowiednie nagłośnienie, rzutniki, zestawy wideo, komputer oraz dostęp do Internetu. Posiadanie zaplecza konferencyjnego bezwzględnie wpływa na prestiż miejsca, w którym się znajduje.

Wykres 21: Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych według wybranych krajów⁵⁰.

Dominującą grupę gości zagranicznych, korzystających z punktów noclegowych na terenie powiatu stanowią Niemcy – 336 osób. Z usług hotelowych chętnie korzystają również Norwedzy, Szwedzi, goście z Rosji czy USA.

Stopień wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych, mierzony relacją ogólnej liczby udzielonych noclegów do ilości wszystkich oferowanych miejsc noclegowych w poszczególnych dniach miesiąca, w ciągu których były one faktycznie udostępnione, wynosi 73,1%, co potwierdza wysokie zainteresowanie punktami noclegowymi na terenie powiatu aleksandrowskiego.

Ścieżki rowerowe

Stanowią część rowerowych szlaków turystycznych, zachęcając lokalnych turystów do aktywnego spędzania czasu, a łączna długość ścieżek rowerowych na terenie powiatu aleksandrowskiego wynosi 18,78 km. Celem tworzenia ścieżek rowerowych jest przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa poruszania się rowerzystów na drogach, a także usprawnienie komunikacji pomiędzy gminami.

⁵⁰ Opracowanie własne, na podstawie danych udostępnionych przez GUS

Jednostka terytorialna	Długość ścieżek rowerowych w km	Lokalizacja
Aleksandrów Kujawski (m.)	4,4	ul. Kochanowskiego, ul. Słoneczna, ul. Tęczowa, ul. Graniczna, ul. Słowackiego, ul. Przemysłowa, ul. Wojska Polskiego, ul. Al. M. Danilewicz-Zielińskiej (droga wojewódzka nr 266)
Aleksandrów Kujawski (w.)	3,80	Stawki, Odolion, Nowy Ciechocinek
Bądkowo	-	-
Ciechocinek	1,62	Droga wojewódzka nr 266, Al. 700-lecia, ul. Nieszawska
Koneck	-	-
Nieszawa	2,38	ul. Ciechocińska, ul. Starościńska, ul. Noakowskiego
Raciążek	5,57	Raciążek: Al. 700-lecia (Serpentyna), ul. Nieszawska; Podole; Siarzewo
Waganiec	1,01	Nowy Zbrachlin
Zakrzewo	-	-

Tabela 27: Długość ścieżek rowerowych na terenie powiatu aleksandrowskiego.

IV. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR; wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy

Grupa partycypacyjna w celu uporządkowania danych wyjściowych i informacji, oraz zebrania i podsumowania opinii lokalnych społeczności wykorzystwała w swojej pracy jedną z technik – Analizę SWOT. Technika ta polega na ocenie szans i zagrożeń procesu rozwoju w kontekście własnych atutów (silnych stron) i słabości. Grupa partycypacyjna pracowała w oparciu o niniejszy schemat

Schemat: Analiza SWOT

	Korzystne	Nie
Nasze cechy (mamy na to wpływ) sytuacja wewnętrzna tacy jesteśmy w relacji do innych	S Silne strony	W Słabe strony
Otoczenie zewnętrzne (na to wpływu nie mamy) sytuacja zewnętrzna to może nas spotkać	O Okazje / szanse	T Zagrożenie

Źródło Ryszard Kamiński

oraz według następujących wytycznych :

- silne i słabe strony traktując jako nasze cechy wewnętrzne, zależne od nas (mieszkańców obszaru LGD) na które możemy wpływać i je zmieniać.
- szanse i zagrożenia traktując jako opisujące otoczenie zewnętrzne, na które niema wpływu LGD, ale które ma związek z naszą obecną sytuacją i ma lub może mieć w przyszłości znaczenie dla sytuacji LGD.

Grupa pracując tą metodą starała się przewidzieć okoliczności zewnętrzne niezależne od LGD, które będzie mogła wykorzystać w przyszłości, oraz zagrożenia które mogą niekorzystnie na LGD wpłynąć, a których wystąpienie również jest od grupy niezależne.

Sporządzając analizę wzięto pod uwagę uwarunkowania charakterystyczne dla obszarów powiatu aleksandrowskiego, a także ich potencjał w postaci kapitału finansowego, ludzkiego oraz informacyjnego, oraz dotychczasowe wyniki wcześniej wykonanych analiz SWOT i raportz przeprowadzonej ankiety - Badanie mieszkańców LGD Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”.

Na początku warsztatów poświęconych analizie SWOT zadano sobie następujące pytania:

- Czy te składniki diagnozy stanu i potencjału rozwoju są nadal aktualne i opisują stan faktyczny?
- Czy mają one związek z problemami rozwoju, które trzeba rozwiązać?
- Jeżeli trzeba coś zmienić, to co, jak i dlaczego?

Wnioski z przeprowadzonej analizy SWOT wypracowane na podstawie diagnozy obszaru:

1. Struktura wiekowa mieszkańców w poszczególnych gminach obszaru jest podobna. W większości gmin zaobserwowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa i jest trendem ogólnokrajowym. Uwagę zwrócić należy także na najniższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Aleksandrów Kujawski (w.) i w gminie Waganiec. Wynika to z osiedlania się na tych terenach głównie ludzi w wieku produkcyjnym. W związku z powyższym należy podjąć działania zwiększające dostępność do usług opiekuńczych nad osobami starszymi oraz wpływające na poprawę sytuacji demograficznej obszaru.

2. Na badanym obszarze obserwuje się przyrost liczby ludności w gminach podmiejskich, co jest odzwierciedleniem ogólnokrajowego trendu wyludniania się miast. Wynika to głównie z większej dostępności na obszarach wiejskich terenów przeznaczonych pod budownictwo jednorodzinne oraz niższych kosztów nabycia tych terenów.

3. Jednym z głównych problemów rozwojowych obszaru objętego działaniem LGD jest zła sytuacja społeczna. Mieszkańców powiatu, jak również całego województwa cechuje jeden z najwyższych w kraju odsetek osób wykluczonych oraz niski poziom kapitału społecznego. Przyczyny te są w dużej mierze generowane przez złą sytuację na regionalnym rynku pracy, o której świadczy stopa bezrobocia rejestrowanego. Do szczególnie defaworyzowanych obszarów należą tereny wiejskie.

4. Obszar objęty badaniem cechuje się bardzo wysokim bezrobociem. Przewyższa ono znacznie stopę bezrobocia zarówno w województwie kujawsko-pomorskim, jaki w kraju.
5. We wszystkich gminach tworzących obszar objęty LSR nastąpił wyraźny wzrost liczby osób pozostających bez pracy w stosunku do roku 2008.
6. Obszar objęty LGD cechuje się wysokim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej. Z pomocy korzysta ok. 15 % mieszkańców. Wartość ta jest wyższa zarówno od średniej województwa kujawsko-pomorskiego, jak również od średniej krajowej.
7. Podstawową przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie.
8. Powiat aleksandrowski jest w dobrej sytuacji pod względem liczby placówek przedszkolnych, ponieważ w każdej gminie funkcjonuje co najmniej jedna placówka wychowania przedszkolnego.
9. W latach 2005 – 2013 obserwuje się spadek liczby uczniów na poziomie edukacji. Liczba uczniów szkół podstawowych zmalała o ok. 26 % w podstawowej i gimnazjalnej stosunku do roku 2005. W przypadku gimnazjów, zaobserwowano jeszcze wyższy spadek uczniów, bo aż ok 33 %.
10. Weryfikacja wyników edukacyjnych dzieci i młodzieży, wskazuje na niską jakość nauczania w regionie kujawsko-pomorskim. Województwo znajduje się niestety w grupie innych regionów osiągających niższe niż przeciętne w Polsce wyniki sprawdzianów w ostatniej klasie szkoły podstawowej i gimnazjum.
11. Największym problemem rozwojowym obszaru w sferze gospodarczej jest niska przedsiębiorczość lokalna. Większość podmiotów gospodarczych to mikroprzedsiębiorstwa, w dużej mierze firmy rodzinne. Ogółem w stosunku do roku 2008 liczba podmiotów gospodarczych uległa zmniejszeniu. W gminie wiejskiej Aleksandrów Kujawski, Koneck i Waganiec stwierdzono wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Natomiast w dwóch największych miastach obszaru odnotowano spadek liczby tych podmiotów.
12. Na obszarze LGD zauważa się znaczną przewagę handlu hurtowego i detalicznego nad pozostałą działalnością. Na drugim miejscu znajduje się budownictwo, a następnie przetwórstwo przemysłowe oraz tzw. pozostała działalność usługowa. Funkcjonujące branże gospodarki trudno zaliczyć do branż innowacyjnych, mogących wpływać na konkurencyjność obszaru.
13. Bardzo duże znaczenie gospodarcze stanowi rolnictwo. Ponad 80 % ogólnej powierzchni gruntów rolnych na całym obszarze stanowią użytki rolne. Badany obszar charakteryzuje się atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi i predyspozycjami do rozwoju funkcji rolniczej.
14. Na badanym obszarze, szczególnie gminy wiejskiej Aleksandrów Kujawski, znajdują potencjalne tereny inwestycyjne, które wymagają odpowiedniej promocji, uzbrojenia oraz zachęt dla przyszłych inwestorów.
15. W powiecie aleksandrowskim nie działają żadne ośrodki innowacji oraz instytucje prowadzące działalność badawczo-rozwojową. Najbliżej zlokalizowane uczelnie wyższe znajdują się w Toruniu, Włocławku i w Bydgoszczy. Szereg instytucji otoczenia biznesu znajduje się głównie w Toruniu i w Bydgoszczy.
16. Poziom zwodociągowania obszaru wynosi ponad 90 % i jest zbliżony do średniej wojewódzkiej i krajowej.
17. Stopień skanalizowania natomiast kształtuje się na poziomie 44,5 %, co stawia obszar objęty LGD w mało korzystnym świetle na tle województwa i kraju. Obszar, poza ośrodkami miejskimi charakteryzuje się znacznie rozproszoną zabudową, co powoduje, że budowa sieci kanalizacyjnej staje się nieopłacalna. Wydatki inwestycyjne w tym zakresie, należy zatem skupić na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków.
18. Istniejące sieci wodociągowe i kanalizacyjne wymagają bieżących napraw i konserwacji oraz modernizacji.

19. Obszar charakteryzuje się niskim poziomem emisji zanieczyszczeń, które w głównej mierze pochodzą z palenisk domowych oraz lokalnych kotłowni. Zauważa się również coraz większą emisję zanieczyszczeń organicznych, pochodzących ze zwiększonego natężenia ruchu samochodowego lokalnego i tranzytowego.

20. Obszar objęty badaniem jest jednym z najbardziej ciekawych i charakterystycznych regionów kulturowych Polski. Posiada własną gwara, stroje i obyczaje, które nadal są kultywowane, zarówno na wsi, jak i w miastach.

21. Turystyka jest kierunkiem nie do końca wykorzystywanym oraz mało docenianym przez mieszkańców oraz turystów zewnętrznych. Pomimo wielu zabytków oraz doskonałego dostępu komunikacyjnego teren nie jest wykorzystywany turystycznie. Głównym kierunkiem turystów jest miasto Ciechocinek, który słynie z uzdrowskiego charakteru. Na badanym obszarze funkcjonuje zatem przede wszystkim „turystyka uzdrowska”, skierowana do krajowych, jak i zagranicznych kuracjuszy.

Tabela nr 28: Wersja tabelaryczna Analizy SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. wzrost liczby ludności w gminach podmiejskich 2. dobrze rozwinięta baza edukacyjna- przedszkola, szkoły 3. dużo terenów inwestycyjnych na terenie gminy Aleksandrów Kujawski 4. obszar dobrze zwodociągowany 5. bardzo ciekawy i charakterystyczny region kulturowy 6. duża liczba zabytków, bogata historia 7. dobry dostęp komunikacyjny – autostrada, kolej, przeprawa promowa 8. duża liczba produktów lokalnych 9. prężnie działające Koła Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicze Straże Pożarne 10. duża liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych 11. występowanie szlaków turystycznych 12. duże zasoby przyrodnicze 13. miasto uzdrowiskowe 	<ol style="list-style-type: none"> 1. wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, starzenie się społeczeństwa 2. wyludnianie się miast 3. duży odsetek osób wykluczonych oraz niski poziom kapitału społecznego 4. duże bezrobocie na obszarach wiejskich – wzrost w stosunku do roku 2008 5. niska jakość nauczania w regionie 6. wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej 7. niska przedsiębiorczość lokalna – zmniejszenie liczby mikroprzedsiębiorstw w porównaniu z latami ubiegłymi 8. brak branż innowacyjnych 9. brak działalności badawczo-rozwojowej – brak instytucji otoczenia biznesu 10. niski stopień skanalizowania obszaru 11. słaby stan dróg lokalnych 12. słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i rekreacyjna 13. obszar niedoceniony turystycznie przez mieszkańców i turystów 14. niewystarczająca liczba świetlic wiejskich na terenie niektórych gmin 15. słabo zagospodarowanie zbiorniki wodne występujące na badanym obszarze 16. słabo rozwinięta infrastruktura kulturalna 17. brak inkubatorów przedsiębiorczości 18. brak domów opieki dla osób starszych 19. brak miejsc aktywizacji osób młodych 20. brak profilaktyki dla osób wykluczonych społecznie

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. nowa perspektywa finansowa 2014 - 2020 2. dobre praktyki, nabywanie doświadczeń 3. zainteresowanie inwestorów z zewnątrz obszarem , możliwość zwiększenia zatrudnienia, budowa infrastruktury towarzyszącej 4. budowa II stopnia wodnego na rzece Wiśle 5. zmiana prawa zamówień publicznych 6. migracja ludności-nowe pomysły 7. wymiana międzynarodowa/międzyregionalna 8.nowe technologie 9. bezpłatne media, internet, portale społecznościowe 10. współpraca uczelni wyższych ze szkołami lokalnymi 11. wzrost zainteresowania obszarem turystów krajowych i zagranicznych 12. trend na zdrowe i ekologiczne odżywianie 13. zainteresowanie agroturystyką – trend 14.moda na wypożyczenie sprzętu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. zmienność prawa, jego różna interpretacja, brak bezpośredniego wpływu 2. długotrwałe procedury/biurokratyzacja 3. niestabilność polityczna 4.zmiana priorytetów polityki unijnej 5.zły system podatkowy i ubezpieczeniowy 6. częste zmiany prawa, reformy w edukacji i pomocy społecznej 8. niż demograficzny – likwidacja szkół 9. częste zmiany programów nauczania 10. wydłużenie wieku emerytalnego 11. zmiany klimatyczne, klęski żywiołowe 12. zagrożenie wybuchem wojny 13. napływ imigrantów 14.emigracja młodych 15. sezonowość turystyki 16. brak zainteresowania turystów obszarem 17. brak ciągłości w finansowaniu projektów

V. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć służących osiągnięciu poszczególnych celów szczegółowych, w ramach których będą realizowane operacje, zwanych dalej „przedsięwzięciami”, określenie wskaźników.

Zespół liderów odpowiedzialny za przeprowadzenie warsztatów :

- poświęconych weryfikacji celów posiadanych strategii,
- wytyczenie wspólnych kierunków i celów LSR,
- poświęconych wyłonieniu i strategii promocji lokalnego produktu,

oraz po zapoznaniu się z: materiałami pochodzącymi z cyklicznych spotkań „informacyjno – konsultacyjnych” wraz z analizą SWOT; badaniami ewaluacyjnymi mieszkańców gmin obszaru oraz analizą uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru objętego projektem, a także analizą przyszłych trendów środowiskowych, gospodarczych, społecznych i ekonomicznych wewnętrznych i zewnętrznych dotyczących LGD, wspólnie z grupą warsztatową zdecydował, iż LSR będzie skupiać się wokół następujących tematów wiodących (zgodnych z wytycznymi):

Cel ogólny:

Stworzenie miejsca dostatniego życia wspólnoty ludzi przedsiębiorczych, skupionych wokół partnerskiej współpracy, posiadających wizję własnego rozwoju w oparciu o zasoby lokalne.

Wyznaczone cele strategiczne LSR wraz z zespołem celów szczegółowych mają charakter długofalowy oraz są zasadne z punktu widzenia rozwoju obszarów wiejskich. Wszelkie działania w dziedzinie rozwoju aktywności społecznej, poprawy stanu infrastruktury, oraz rozpropagowywanie nowoczesnych technologii jak i wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych, a także rozwój turystyki generują, bowiem liczne możliwości dywersyfikacji źródeł dochodów mieszkańców zamieszkujących tereny wiejskie objęte programem Leader z tytułu bezpośredniego realizowania działań, jak również pośredniego zatrudnienia w turystyce – pośredni, udziału w świadczeniu usług np. zaopatrzenie, transport, usługi dodatkowe, takie jak: opracowanie i druk materiałów reklamowych itp. Nie bez znaczenia jest także, zatrudnienie wynikające z uzyskania wyższych dochodów przez społeczność wiejską z tytułu rozwoju aktywności społecznej, turystyki na danym terenie. Działania strategiczne zapisane powyżej mają na celu wdrożenie takich rozwiązań, które będą bardzo silnie wpływały na zapewnienie jak najwyższej skuteczności efektu mnożnikowego. Postawione cele strategiczne zapewniają ciągłość i trwałość rozwoju dzięki realizacji zaplanowanych celów strategicznych i zadań w okresie programowania.

Cel szczegółowy nr 1

Poprawa sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez zwiększenie aktywności społecznej lub społeczno-zawodowej.

W strukturze wiekowej mieszkańców w poszczególnych gminach obszaru wzrasta udział ludności w wieku poprodukcyjnym, kosztem spadku udziału osób w wieku przed produkcyjnym. Zjawisko to świadczy o starzeniu się społeczeństwa i jest trendem ogólnokrajowym. Według prognoz GUS, trend ten utrzyma się co najmniej do 2035 roku.

Uwagę zwrócić należy na najniższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Aleksandrów Kujawski (w.) i w gminie Waganiec. Wynika to z osiedlania się na tych terenach głównie ludzi w wieku produkcyjnym.

Na badanym obszarze obserwuje się przyrost liczby ludności w gminach podmiejskich, co jest odzwierciedleniem ogólnokrajowego trendu wyludniania się miast. Wynika to głównie z większej dostępności na obszarach wiejskich terenów przeznaczonych pod budownictwo jednorodzinne oraz niższych kosztów nabycia tych terenów.

Obszar objęty badaniem cechuje się bardzo wysokim bezrobociem. Przewyższa ono znacznie stopę bezrobocia zarówno w województwie kujawsko-pomorskim, jak i w kraju.

We wszystkich gminach tworzących obszar objęty LSR nastąpił wyraźny wzrost liczby osób pozostających bez pracy w stosunku do roku 2008.

Jednym z głównych problemów rozwojowych obszaru objętego działaniem LGD jest zła sytuacja społeczna. Mieszkańców powiatu, jak również całego województwa cechuje jeden z najwyższych w kraju odsetek osób wykluczonych oraz niski poziom kapitału społecznego. Przyczyny te są w dużej mierze generowane przez złą sytuację na regionalnym rynku pracy, o której świadczy stopa bezrobocia rejestrowanego. Do szczególnie defaworyzowanych obszarów należą tereny wiejskie. Wykluczenie zawodowe wiąże się z nierównymi szansami na rynku pracy określonych grup ludności, które potencjalnie napotykają na większe bariery przy znajdowaniu zatrudnienia i utrzymaniu go.

Wykluczenie zawodowe dotyka przede wszystkim osób w określonych grupach wieku (młodych, bez doświadczenia zawodowego lub po 50 roku życia, mniej skłonnych do zmiany kwalifikacji), osób, które przez dłuższy czas pozostają bez pracy (np. kobiety po urloпах macierzyńskich i wychowawczych), niepełnosprawnych, czy też o niskim poziomie wykształcenia.

W roku 2013 długotrwale bezrobotni stanowili ponad 42 % , a bezrobotni do 34 roku życia aż 48 % ogółu osób bezrobotnych. Nie stwierdzono również znaczących różnic ze względu na płeć.

Poziom ubóstwa mierzony odsetkiem korzystających z pomocy społecznej na badanym obszarze jest wysoki. Z pomocy społecznej korzysta bowiem prawie 15 % mieszkańców. Wartość ta jest wyższa zarówno od średniej województwa kujawsko-pomorskiego, jak również od średniej krajowej. Podstawową przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie.

Wśród negatywnych zjawisk, jakie powiązane są z problemem ubóstwa, jest niski poziom wykształcenia mieszkańców.

Zalecane przedsięwzięcia:

1. Aktywna integracja społeczna lub społeczno-zawodowa.

Cel szczegółowy nr 2

Wspieranie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej.

Obszar Lokalnej Grupy działania nie jest terenem dynamicznie rozwijającym się gospodarczo. Pomimo wielu możliwości rozwoju przedsiębiorczości w latach 2007 – 2013, poprzez dofinansowanie tworzenia działalności gospodarczej ze środków europejskich, nie nastąpił wyraźny wzrost nowo utworzonych działalności. Świadczy to o zachowawczym podejściu przedsiębiorców do możliwości rozwoju z wykorzystaniem środków zewnętrznych.

Największym problemem rozwojowym obszaru w sferze gospodarczej jest niska przedsiębiorczość lokalna. Większość podmiotów gospodarczych to mikroprzedsiębiorstwa, w dużej mierze firmy rodzinne. Ogółem w stosunku do roku 2008 liczba podmiotów gospodarczych uległa zmniejszeniu. Na obszarze LGD zauważa się znaczną przewagę handlu hurtowego i detalicznego nad pozostałą działalnością. Na drugim miejscu znajduje się budownictwo, a następnie przetwórstwo przemysłowe oraz tzw. pozostała działalność usługowa. Funkcjonujące branże gospodarki trudno zaliczyć do branż innowacyjnych, mogących wpływać na konkurencyjność obszaru.

Bardzo duże znaczenie gospodarcze stanowi rolnictwo. Ponad 80 % ogólnej powierzchni gruntów rolnych na całym obszarze stanowią użytki rolne. Badany obszar charakteryzuje się atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi i predyspozycjami do rozwoju funkcji rolniczej.

Na badanym obszarze, szczególnie gminy wiejskiej Aleksandrów Kujawski, znajdują potencjalne tereny inwestycyjne, które wymagają odpowiedniej promocji, uzbrojenia oraz zachęt dla przyszłych inwestorów.

W powiecie aleksandrowskim nie działają ośrodki innowacji oraz instytucje prowadzące działalność badawczo-rozwojową. Najbliżej zlokalizowane uczelnie wyższe znajdują się w Toruniu, Włocławku i w Bydgoszczy. Szereg instytucji otoczenia biznesu znajduje się głównie w Toruniu i w Bydgoszczy.

Zalecane przedsięwzięcia:

1. Wspieranie tworzenia i rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw.
2. Wykorzystanie potencjału rozwoju gospodarczego, jaki stanowi rolnictwo i przetwórstwo lokalnych produktów rolnych (klastrer rolno-spożywczy, inkubator przetwórstwa spożywczego, itp.) oraz wspieranie i rozwój rynków zbytu.

Cel szczegółowy nr 3

Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa poprzez intensyfikację działań służących poprawie infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej.

Poziom zwodociągowania obszaru wynosi ponad 90 % i jest zbliżony do średniej wojewódzkiej i krajowej. Stopień skanalizowania natomiast kształtuje się na poziomie 44,5 %, co stawia obszar objęty LGD w mało korzystnym świetle na tle województwa i kraju.

Obszar, poza ośrodkami miejskimi charakteryzuje się znacznie rozproszoną zabudową, co powoduje, że budowa sieci kanalizacyjnej staje się nieopłacalna. Wydatki inwestycyjne w tym zakresie, należy zatem skupić na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Istniejące sieci wodociągowe i kanalizacyjne wymagają bieżących napraw i konserwacji oraz modernizacji.

Obszar charakteryzuje się niskim poziomem emisji zanieczyszczeń, które w głównej mierze pochodzą z palenisk domowych oraz lokalnych kotłowni. Zauważa się również coraz większą emisję zanieczyszczeń organicznych, pochodzących ze zwiększonego natężenia ruchu samochodowego lokalnego i tranzytowego.

Teren działania LGD jest bardzo dobrze skomunikowany. Przebiegają tu ważne szlaki komunikacyjne. Stan dróg lokalnych wymaga jednak dużego nakładu środków finansowych na ich przebudowę lub modernizację.

Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna wymaga znacznego rozwoju i innowacyjnych rozwiązań.

Zalecane przedsięwzięcia:

1. Wspieranie inwestycji w zakresie budowy lub przebudowy publicznych dróg gminnych lub powiatowych.
2. Poprawa infrastruktury kulturalnej, turystycznej oraz rekreacyjnej.
3. Wspieranie inwestycji w zakresie rewitalizacji obszaru.

Cel szczegółowy nr 4

Wzmocnienie funkcji turystycznej obszaru poprzez wspieranie lokalnego produktu, zachowanie dziedzictwa kulturowego i promocję obszaru LGD.

Obszar objęty badaniem jest jednym z najbardziej ciekawych i charakterystycznych regionów kulturowych Polski. Posiada własną gwara, stroje i obyczaje, które nadal są kultywowane, zarówno na wsi, jak i w miastach. Na badanym terenie dużą popularnością cieszy się produkcja lokalnych produktów, opartych na tradycyjnych recepturach.

Turystyka jest kierunkiem nie do końca wykorzystywanym oraz mało docenianym przez mieszkańców oraz turystów zewnętrznych. Pomimo wielu zabytków oraz doskonałego dostępu komunikacyjnego teren nie jest wykorzystywany turystycznie. Głównym kierunkiem turystów jest miasto Ciechocinek, który słynie z uzdrowskiego charakteru. Na badanym obszarze funkcjonuje zatem przede wszystkim „turystyka uzdrowska”, skierowana do krajowych, jak i zagranicznych kuracjuszy.

Obszar bogaty jest w walory przyrodnicze, które skupiają się wokół solanek i wód mineralnych Ciechocinka oraz malowniczej doliny Wisły i rzeki Tażyny.

Zalecane przedsięwzięcia:

1. Promocja obszaru objętego LSR, w tym produktów i usług lokalnych.
2. Wspieranie działań zmierzających do zachowania dziedzictwa kulturowego.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Wizja 2016 – 2020

Stworzenie miejsca dostatniego życia wspólnoty ludzi przedsiębiorczych, skupionych wokół partnerskiej współpracy, posiadających wizję własnego rozwoju w oparciu o zasoby lokalne.

Poprawa sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez zwiększenie aktywności społecznej lub społeczno-zawodowej	Wspieranie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej	Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa poprzez intensyfikację działań służących poprawie infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej	Wspieranie lokalnego produktu, zachowanie dziedzictwa kulturowego i promocję obszaru LGD
PRZEDSIĘWZIĘCIA			
Aktywna integracja społeczna lub społeczno-zawodowa	Wspieranie tworzenia i rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw	Wspieranie inwestycji w zakresie budowy lub przebudowy dróg gminnych lub powiatowych	Promocja obszaru objętego LSR, w tym produktów i usług lokalnych
	Wykorzystanie potencjału rozwoju gospodarczego, jaki stanowią rolnictwo - i przetwórstwo lokalnych produktów rolnych (klaster rolno-spożywczy, inkubator przetwórstwa spożywczego, itp.) oraz wspieranie i rozwój rynków zbytu	Poprawa infrastruktury kulturalnej, turystycznej oraz rekreacyjnej Wspieranie inwestycji w zakresie rewitalizacji obszaru	Wspieranie działań zmierzających do zachowania dziedzictwa kulturowego

Plan realizacji wskaźników: oddziaływania, rezultatu i produktu

1.0	Cel ogólny	Stworzenie miejsc dostatniego życia wspólnoty ludzi przedsiębiorczych, skupionych wokół partnerskiej współpracy, posiadających wizję własnego rozwoju w oparciu o zasoby lokalne.				
1.1	Cele szczegółowe	Poprawa sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez zwiększenie aktywności społecznej lub społeczno-zawodowej				
1.2		Wspieranie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej				
1.3		Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa poprzez intensyfikację działań służących poprawie infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej				
1.4		Wspieranie lokalnego produktu, zachowanie dziedzictwa kulturowego i promocję obszaru LGD.				
		Wskaźnik oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początko wy 2015 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych, sposób pomiaru
W.1.0	<i>Wzrost liczby mieszkańców obszaru objętego LSR oceniających, iż znacznie poprawiły się warunki pozwalające na dostanie życie</i>	osoby	15 %	50 %	Badania własne LGD.	
Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych						
W.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	osoby	0	300	Badania własne LGD. Dane od realizatorów operacji objętych wsparciem.	
W.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby	0	36	Badania własne LGD. Dane od realizatorów operacji objętych wsparciem.	
W.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoby	0	20	Badania własne LGD. Dane od realizatorów operacji objętych wsparciem.	
W.1.2	Liczba utworzonych miejsc pracy	sztuk	0	37	Badania własne LGD. Dane zebrane z firm objętych wsparciem.	
W.1.3	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów.	osoba	0	5 000	Badania własne LGD. Dane z JST.	
W.1.3	<i>Liczba osób korzystających z rozwiniętych (nowych, przebudowanych, wyposażonych) obiektów infrastruktury</i>	osoba	0	5 000	Badania własne LGD. Dane od realizatorów operacji objętych wsparciem.	
W.1.4	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie	sztuk	0	5	Badania własne LGD. Dane od	

w ramach realizacji LSR						realizatorów operacji objętych wsparciem.
W.1.4	Liczba uczestników i odbiorców działań promujących walory obszaru, w tym produktów i usług lokalnych		osoba	0	1 000	Badania własne LGD. Dane z punktów informacji turystycznej.
Wskaźniki produktu						
	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Nazwa	Jednostka a miary	Wartość początkowa 2015 rok	Wartość końcowa 2023 rok
W.1.1.1	Aktywna integracja społeczna lub zawodowa	Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym z grup defaworyzowanych	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	0	500
W.1.2.1	Wsparanie tworzenia i rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw	- podmioty planujące podjęcie działalności gosp. - podmioty prowadzące działalność gosp. - organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń i fundacje, etc.) wpisane jako przedsiębiorcy do KRS	Liczba nowoutworzonych działalności gospodarczych	sztuk	0	21
			Liczba operacji polegających na rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw	sztuk	0	10
						Dane z CEIDG. Badania własne LGD.
						Badania własne LGD.

W.1.2.2	Wykorzystanie potencjału rozwoju gospodarczego, jaki stanowi rolnictwo i przetwórstwo lokalnych produktów rolnych (klaster rolno-spożywczy, inkubator przetwórstwa spożywczego, itp.) oraz wspieranie i rozwój rynków zbytu	Osoby prawne	Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	sztuk	0	1	Dane własne LGD
W.1.3.1	Wspieranie inwestycji w zakresie budowy lub przebudowy publicznych dróg gminnych lub powiatowych	- jednostki samorządu terytorialnego	Konkurs	Liczba nowych lub przebudowanych kilometrów dróg gminnych lub powiatowych.	km	0	3	Dane z JST. Badania własne LGD.
W.1.3.2	Poprawa infrastruktury kulturalnej, turystycznej oraz rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> - osoby fizyczne - jednostki samorządu terytorialnego - instytucje kultury - kościoły i inne związki wyznaniowe - organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń i fundacje, etc.) - podmioty zajmujące się rozwojem oferty turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej 	Konkurs	Liczba rozwiniętych (nowych, nowych i wyposażonych, przebudowanych, przebudowanych i wyposażonych) obiektów pełniących funkcję kulturalną	sztuk	0	9	Dane z JST. Badania własne LGD.
			Konkurs	Liczba rozwiniętych (wyposażonych) obiektów pełniących funkcję kulturalną	sztuk	0	2	Dane z JST. Badania własne LGD.

			Konkurs	Liczba rozwiniętych (nowych, przebudowanych) obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej	sztuk	0	15	Dane z JST. Badania własne LGD.
			Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	sztuk	0	1	Dane własne LGD
W.1.3.3	Wspieranie inwestycji w zakresie rewitalizacji obszaru	<ul style="list-style-type: none"> - osoby fizyczne - jednostki samorządu terytorialnego - instytucje kultury - kościoły i inne związki wyznaniowe - organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń i fundacje, etc.) podmioty zajmujące się rozwojem oferty turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej 	Konkurs	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuk	0	9	Dane z JST. Badania własne LGD.
W.1.4.1	Promocja obszaru objętego LSR, w tym produktów i usług lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> - osoby fizyczne - jednostki samorządu terytorialnego - instytucje kultury - kościoły i inne związki wyznaniowe - organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, 	Konkurs	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć promujących walory przyrodnicze, kulturowe i tradycyjne regionu	sztuk	0	12	Deklaracje realizatorów operacji. Badania własne LGD.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

W.1.4.2	Wspieranie zmierzających zachowani kulturowego działań do dziedzictwa	związki stowarzyszeń i fundacje, etc.) - osoby fizyczne - jednostki samorządu terytorialnego - instytucje kultury - kościoły i inne związki wyznaniowe - organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń i fundacje, etc.)	Konkurs	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne	sztuk	0	3	Deklaracje realizatorów operacji. Badania własne LGD.
----------------	---	---	---------	--	-------	---	---	--

Tabela nr 29: Matrycy logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie
W większości gmin zaobserwowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa i jest trendem ogólnokrajowym	1.0	1.1	W.1.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	Wzrost mieszkańców objętego LSR oceniających, iż znacznie poprawiły się warunki pozwalające na dostatanie życia
Jednym z głównych problemów rozwojowych obszaru objętego działaniem LGD jest zła sytuacja społeczna.	1.0	1.1	W.1.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	
					Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	
Obszar objęty LGD cechuje się wysokim bardzo wysokim odsetkiem bezrobocia.	1.0	1.1	W.1.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	

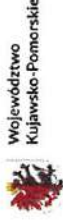
				Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	
Największym problemem rozwojowym obszaru w sferze gospodarczej jest niska przedsiębiorczość lokalna.	1.0	1.2	W.1.2.1 W.1.2.2	Liczba utworzonych miejsc pracy	
				Liczba nowoutworzonych działalności gospodarczych; Liczba operacji polegających na rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw; Liczba zrealizowanych projektów współpracy	
Turystyka jest kierunkiem nie do końca wykorzystywanym oraz mało docenianym przez mieszkańców oraz turystów zewnętrznych.	1.0	1.4	W.1.4.1 W.1.4.2	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR Liczba uczestników i odbiorców działań promujących walory obszaru, w tym produktów i usług lokalnych	

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

<p>Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna wymaga znacznego rozwoju i innowacyjnych rozwiązań.</p>	<p>1.0</p>	<p>1.3</p>	<p>W.1.3.1 W.1.3.2 W.1.3.3</p>	<p>Liczba nowych lub przebudowanych kilometrów dróg gminnych lub powiatowych.</p> <p>Liczba rozwiniętych (nowych, nowych i wyposażonych, przebudowanych, przebudowanych i wyposażonych) obiektów pełniących funkcję kulturalną</p> <p>Liczba rozwiniętych (wyposażonych) obiektów pełniących funkcję kulturalną</p> <p>Liczba rozwiniętych (nowych, przebudowanych) obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej</p> <p>Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach</p> <p>Liczba zrealizowanych projektów współpracy</p>	<p>Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów</p> <p>Liczba osób korzystających z rozwiniętych (nowych, przebudowanych, wyposażonych lub doposażonych) obiektów infrastruktury</p>	
---	------------	------------	--	---	--	--

Po przeprowadzeniu analizy potrzeb możemy przejść do planowania działań najbardziej adekwatnych dla Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom postanowiliśmy skierować swoje działania do grup defaworyzowanych, które zostały wyłonione na etapie diagnozy obszaru i wskazane w rozdziale III. Diagnoza – opis obszaru i ludności.

Cel szczegółowy 1 będzie realizowany poprzez wdrażanie projektów grantowych.

I PROJEKT GRANTOWY

„Aktywizacja – kwalifikacje - praca” - zmniejszenie skali ubóstwa, bezrobocia i wykluczenia społecznego poprzez aktywizację społeczną lub społeczno zawodową

Integracja i aktywizacja społeczna lub społeczno- zawodowa osób podlegających wykluczeniu społecznemu wymaga zarówno pracy z osobami wykluczonymi, jak i z ich otoczeniem – walka ze stereotypami.

Typy projektów:

- kluby samopomocy (w tym z programem rówieśniczym obejmujące m.in. rówieśnicze doradztwo, edukację, liderowanie, coaching rówieśniczy),
- świetlice środowiskowe (w tym z programem socjoterapeutycznym, programem rówieśniczym obejmujące min. rówieśnicze doradztwo, edukację, liderowanie, coaching rówieśniczy)
- kluby młodzieżowe (w tym z programem rówieśniczym obejmujące m.in. rówieśnicze doradztwo, edukację, liderowanie, coaching rówieśniczy),
- kluby pracy,
- aktywizacja społeczno – zawodowa (w tym szkolenia i podnoszące kompetencje i/lub dające nowe umiejętności zawodowe i społeczne),
- inne z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym,
- usługi wzajemnościowe i samopomocowe,
- lider lub animator aktywności lokalnej i animacji społecznej,
- inne rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej
- działania wspierające rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej, w tym: działania animacyjne, budowa i rozwój lokalnych partnerstw publiczno-społecznych na rzecz tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw społecznych i inne wspierające rozwój gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej.

Tematy wiodące oraz zakresy projektów grantowych wynikają ściśle z diagnozy ludności i spraw społecznych. Realizowane one będą w ramach Europejskiego funduszu Społecznego.

Ilość ogłaszanych konkursów w ramach grantu, terminy i kwoty zostały określone w rozdziale VII Plan działania oraz w załączniku do LSR – w Planie działania.

Projekty współpracy

Lokalna Grupa Działania zakłada realizację dwóch projektów współpracy:

Projekt nr 1

„Nordic Walking - turystyka piesza jako forma spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i turystów”

- projekt o zasięgu wojewódzkim, ale także międzynarodowym
- realizowany razem z LGD „Trzy Doliny” oraz z przedstawicielami organizacji z Włoch, które prężnie działają w temacie turystyki pieszej

- Cel ogólny projektu współpracy: *Rozwój szlaków pieszych dla mieszkańców i turystów*

- Cele szczegółowe projektu współpracy:

1. *Rozwój infrastruktury turystycznej poprzez utworzenie szlaków pieszych,*
2. *Promocja zdrowego i aktywnego trybu życia*

- *Produkty projektu:*

3 szlaki piesze (5,10,15 km razem 30 km)

4 duże tablice informacyjne,

3 małe tablice na trasach

2 przeszkolonych instruktorów

1 wyjazd studyjny do Włoch

Realizacja powyższego projektu wpłynie na osiągnięcie wskaźnika rezultatu: *Liczba osób korzystających z nowych, przebudowanych obiektów infrastruktury.*

Projekt nr 2

Wizyta studyjna w gospodarstwach ekologicznych na terenie Bretanii

- Celem głównym wizyty byłoby poznanie oraz transfer wiedzy w zakresie technologii produkcji produktów lokalnych w gospodarstwach rolnych, w tym również produktów rolnictwa ekologicznego, a także zapoznanie się z przykładami i zasadami ich dystrybucji i promocji.

- obserwacja dobrych praktyk, rozwiązań technologicznych dotyczących wytwarzania, powstawania, sprzedaży i promocji produktów spożywczych i rękodzielniczych będzie dobrym przyczynkiem do tego, aby na terenie naszej rolniczej gminy zastosować podobne rozwiązania i wykreować lokalną markę ECO.

- Beneficjentami wizyty byłiby rolnicy z terenu powiatu aleksandrowskiego prowadzący działalność rolniczą oraz drobni przedsiębiorcy, mający własne doświadczenia w produkcji rolniczej i wytwórczej.

- Partnerem organizacyjnym wizyty będzie Centrum Polsko-Francuskie w Bretanii, Departamentem Cotesd'Amorez siedzibą w Ploufragan oraz Izba Rzemieślnicza w Ploufragan

- produkty projektu:

1 wizyta studyjna w gospodarstwach ekologicznych na terenie Francji

1 album z wizyty studyjnej

Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia wskaźnika rezultatu: *Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu lokalnych produktów rolnych*

Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia wskaźnika: **Wykorzystanie potencjału rozwoju gospodarczego, jaki stanowi rolnictwo i przetwórstwo lokalnych produktów rolnych (klaster rolno-spożywczy, inkubator przetwórstwa spożywczego, itp.) oraz wspieranie i rozwój rynków zbytu.**

VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru.

Procedura realizacji operacji finansowanych w ramach poddziałania 19.2 Wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność PROW 2014-2020 w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej” została określona na podstawie wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i zaopiniowana pozytywnie przez Zarząd wraz z całą strategią, a następnie zatwierdzona uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej”.

Procedury stanowiące załącznik do Lokalnej Strategii Rozwoju mają zastosowanie do:

- wyboru i oceny operacji złożonych przez **podmioty inne niż LGD** w ramach poddziałania 19.2. „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020i

- wyboru i oceny grantobiorców

- sposobu ustanawiania kryteriów wyboru

Celem ustanowienia procedur jest zapewnienie niedyskryminującego, przejrzystego i pozwalającego uniknąć ryzyka konfliktu interesów procesu decyzyjnego. Opracowane procedury przewidują regulacje zapewniające zachowanie parytetu sektorowego oraz regulują sytuacje wyjątkowe, a także zapewniają spójność w ramach LSR i gwarantują wyselekcjonowanie takich operacji, które przyczynią się do najlepszej realizacji strategii.

Niniejsza procedura udostępniona będzie do publicznej wiadomości na stronie internetowej Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” – www.ziemiakujawska.pl

Innowacyjność LSR Stowarzyszenia „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej” polega na zrealizowaniu nowych celów, identyfikacji nowych i obiecujących podejść, otwarciu nowych dróg do zatrudnienia (innowacyjność ukierunkowana na cel) dążących do rozwoju naszego obszaru działania poprzez współpracę i zaangażowanie lokalnych partnerów oraz wykorzystanie lokalnych zasobów kulturowych, historycznych i turystycznych w przedsięwzięciach o charakterze gospodarczym.

W tym celu nasze LGD określiło dodatkowo punktowane kryteria wyboru operacji/przedsięwzięć:

- tworzących nowe miejsca pracy,
- działań skierowanych do grup defaworyzowanych
- kontynuacja zadań realizowanych przez Stowarzyszenie w ramach Programu Rozwoju Obszaró3. Wiejskich na lata 2007-2013
- ukierunkowanych na rozwój turystyki i rekreacji
- wykorzystujących lokalne zasoby kulturowe, historyczne i turystyczne,

Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów:

- 1) Kryteria wyboru przyjmowane są uchwałą Zarządu Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej” na wniosek:
 - 1) członków Rady,
 - 2) członka Zarządu,
 - 3) Kierownika biura LGD Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”
- 2) Do wniosku, o którym mowa powyżej, wnioskodawca załącza:
 - a) propozycje kryteriów, które:
 - posiadają metodologię wyliczania,
 - są mierzalne albo zawierają szczegółowy opis wyjaśniający sposób oceny wskazujący wymagania konieczne do spełnienia danego kryterium, niebudzące wątpliwości interpretacyjnych,
 - posiadają dodatkowe opisy, definicje oraz sposób przyznawania wag nie budzi wątpliwości;
 - b) uzasadnienie każdego proponowanego kryterium
- 3) Kryteria wyboru operacji zaproponowane we wniosku, o którym mowa w pkt. 2, przed posiedzeniem, na którym są przyjmowane, poddawane są konsultacjom z:
 - a) Zarządem, w przypadku złożenia wniosku przez Kierownika biura lub członków Rady,
 - b) społecznością lokalną.
- 4) Konsultacje, o których mowa powyżej, ogłaszane są na stronie internetowej prowadzonej przez Stowarzyszenie co najmniej na 14 dni przed Zarządem Stowarzyszenia, na którym podejmowana jest uchwała w sprawie przyjęcia kryteriów.
- 5) Przed podjęciem uchwały w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru na Zarządzie Stowarzyszenia przedstawiane są wyniki przeprowadzonych konsultacji zawierające w szczególności:
 - sposób i termin ogłoszenia konsultacji,
 - zestawienie uwag do proponowanych kryteriów ze wskazaniem imienia i nazwiska lub nazwy zgłaszającego.

- 6) Podmiotom uczestniczącym w konsultacjach, o których mowa powyżej, wysyłana jest informacja o przyjętych kryteriach wyboru.
- 7) Informacja o przyjętych kryteriach wyboru publikowana jest na stronie Internetowej LGD Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”.
- 8) Niniejsza procedura jest stosowana w odniesieniu do wyboru i oceny operacji złożonych przez podmioty inne niż LGD w ramach poddziałania 19.2. „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz projektów grantowych.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

WYKAZ KWOT WSPARCIA I INTENSYWNOŚCI POMOCY

	Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych		Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych				Pozostałe podmioty		
	Sposób finansowania	Maksymalna wysokość intensywności wsparcia (%)	Sposób finansowania	Kwota wsparcia (zł)	Maksymalna wysokość intensywności wsparcia (%)	Sposób finansowania	Kwota wsparcia (zł)	Maksymalna wysokość intensywności wsparcia (%)	
Mechanizm wdrożeniowy									
Konkurs	refundacja	63,63	refundacja	50 000,00 – 300 000,00	70	refundacja	50 000,00	100	
Wsparcie na rozpoczęcie działalności gospodarczej	-----	-----	premia	75 000,00	100	-----	300 000,00	-----	
Wsparcie na rozwój przedsiębiorstwa	-----	-----	refundacja	50 000,00- 200 000,00	70	-----	-----	-----	

VII. Plan działania.

Plan działania powinien być ściśle powiązany z logiką realizacji LSR opisaną w rozdziale dotyczącym celów i wskaźników w LSR.

Dla zachowania przejrzystego układu, plan działania dotyczy każdego celu szczegółowego z osobna (aby zapewnić spójność z logiką), jednak ten cel jest podawany informacyjnie, zaś realizacja w czasie dotyczy poziomu przedsięwzięć, mając na uwadze, że cel ogólny i cele szczegółowe osiągnąć będą dłuższym okresie, zaś wskaźniki produktu mogą być mierzone bezpośrednio po zrealizowaniu operacji. W planie działania przedstawiono budżet celów szczegółowych w poszczególnych przedziałach czasowych.

Plan działania zawiera szczegółowe wskazanie harmonogramu osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu (w przedziałach czasowych) dla określonych w strategii przedsięwzięć, co w konsekwencji przełoży się na osiągnięcie celów. Dany wskaźnik nie musi być osiągnięty w całości w jednym przedziale czasowym. Wskaźniki mogą być realizowane etapowo, dlatego w danym przedziale czasowym wskazano poziom jaki zostanie osiągnięty w danych latach oraz wskazano narastający poziom realizacji całego wskaźnika oraz budżetu, jaki zostanie przeznaczony na realizację tej części wskaźnika.

Plan działania stanowi załącznik nr 3 do Lokalnej Strategii Rozwoju.

VIII. Budżet LSR.

W celu prawidłowego zaplanowania środków z poszczególnych funduszy stworzone zostały odpowiednie tabele finansowe.

Tabela nr 30: Budżet

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)				Razem EFSI
	PROW	RPO		Fundusz wiodący	
		EFS	EFRR		
Realizacja LSR	7 000 000,00	3 569 893,84	8 796 130,28		19 366 024,12
Współpraca	140 000,00				140 000,00
Koszty bieżące				1 320 000,00	1 320 000,00
Aktywizacja				1 330 000,00	1 330 000,00
Razem	7140 000,00	3 569 893,84	8 796 130,28	2 650 000,00	22 156 024,12

Środki zaplanowane w budżecie odpowiadają realizacji pięciu celów strategicznych. Źródła finansowania poszczególnych przedsięwzięć zostały wskazane w tabeli *Plan realizacji wskaźników: oddziaływania, rezultatu i produktu*.

Cel szczegółowy 1 będzie realizowany przy wsparciu środków w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Na realizację celów szczegółowych nr 2, 3, 4 zostaną przeznaczone środki w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Środki z Regionalnego Programu Operacyjnego wykorzystane zostaną na realizację celu 3.

IX. Plan komunikacji.

Komunikacja w procesie tworzenia i wdrażania lokalnej strategii rozwoju jest warunkiem nieodzownym w osiąganiu założonych efektów. Podstawowym warunkiem w planowaniu skutecznej komunikacji jest jej obustronność, a więc komunikacja na linii LGD –społeczności lokalne –LGD. Takie podejście pozwala na pozyskiwanie informacji zwrotnej i służy transparentności działań LGD, co jest niezwykle ważne w budowaniu zaufania do LGD, która w swej działalności korzysta ze środków publicznych.

Rozważając zagadnienie komunikacji należy rozróżnić dwa podstawowe pojęcia: strategia komunikacji i plan komunikacji. Strategia jest czymś nadrzędnym w stosunku do planu komunikacji.

Strategia komunikacji jest generalnym planem działań komunikacyjnych dla LGD jako partnerstwa trójsektorowego. Służy ona przede wszystkim tworzeniu optymalnych warunków działania LGD poprzez systematyczne informowanie społeczności lokalnej o priorytetach działania LGD, a także angażowaniu mieszkańców w realizowane projekty.

Natomiast **plan komunikacji** dotyczy konkretnych działań i projektów i jest ściśle powiązany z planem działania LGD w procesie wdrażania LSR. Plan komunikacji w swej konstrukcji zawiera opis celów, działań komunikacyjnych podporządkowanych tym celom, a także środków i narzędzi przekazu informacji na linii LGD –społeczności lokalne, jakich LGD zamierza używać w komunikowaniu się na poszczególnych etapach wdrażania LSR. Służy także identyfikacji występujących problemów komunikacyjnych (poprzez monitoring i ewaluację), dzięki czemu jest narzędziem kształtującym poziom współpracy i zaangażowania partnerów i interesariuszy LGD.

Szczegółowy Plan komunikacji jest załącznikiem nr 5 do Lokalnej Strategii Rozwoju.

X. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w LSR

Przyjęty w LSR temat wiodący tworzy spójną całość dla realizacji pięciu celów strategicznych jakie zostały określone w strategii.

Zaproponowane cele szczegółowe LSR wynikają z przekonania, iż tak zaprogramowane działania najlepiej odpowiadają potrzebom zdiagnozowanym podczas konsultacji społecznych z mieszkańcami poszczególnych gmin, badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców, oraz opracowanej diagnozy regionu wraz z opracowaną specjalnie dla tego celu analizą SWOT. Powyższe cele zakładają maksymalne i dynamiczne wykorzystanie predyspozycji tkwiących w regionie objętym projektem. Kompleksowe działania uwzględniające rozwój obszaru LGD spowodują:

Stworzenie miejsca dostatniego życia wspólnoty ludzi przedsiębiorczych, skupionych wokół partnerskiej współpracy, posiadających wizję własnego rozwoju w oparciu o zasoby lokalne.

Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem LGD.

Obrane i przedstawione w dokumencie cele strategiczne są spójne z:

1. Strategią Rozwoju Powiatu Aleksandrowskiego:

W realizowaniu misji powiatu służyć będą następujące cele strategiczne:

- a. Rozwój nowoczesnej, ekologicznej produkcji rolniczej wraz z jej przetwórstwem
- b. Wykorzystanie warunków przyrodniczych i kulturowych na potrzeby turystyki, rekreacji lecznictwa uzdrowiskowego
- c. Aktywizacja społeczności na rzecz ograniczania bezrobocia i sfery ubóstwa
- d. Rozwój i tworzenie nowych rolniczych grup producenckich i przygotowanie do udziału w rynku hurtowym
- e. Poprawa stanu technicznego i wyposażenia placówek oświatowych i kulturalnych
- f. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej i turystycznej
- g. Dynamiczny rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw
- h. Intensyfikacja hodowli, w szczególności drobiu i królików
- i. Rozwój współpracy z Toruniem, Bydgoszczą i Włocławkiem w zakresie oświaty, kultury i szkolnictwa wyższego, które są zbieżne z celami LSR.

2. Strategią Rozwoju Gminy Wiejskiej Aleksandrów Kujawski, której cel główny:

- a. otwarta i przyjazna gmina
 - oraz następujące cele cząstkowe:
 - b. prężne, ekspansywne małe i średnie przedsiębiorstwa
 - c. rozwinięta turystyka
 - d. aktywne społeczeństwo
 - e. nowoczesne rolnictwo.
- również w całości wpisują się w zidentyfikowane cele LSR.

3. Strategią Rozwoju Gminy Zakrzewo w rozdziale 3.3 wskazującym następujące cele
 - a. Rozwój nowoczesnej, ekologicznej produkcji rolniczej wraz z jej przetwórstwem
 - b. Wykorzystanie warunków przyrodniczych i kulturowych
 - c. Aktywizacja społeczności na rzecz ograniczenia bezrobocia i sfery ubóstwa
 - d. Rozwój i tworzenie nowych rolniczych grup producenckich i przygotowanie do udziału w rynku hurtowym
 - e. Poprawa stanu technicznego i wyposażenia placówek oświatowych i kulturalnych
 - f. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej
 - g. Dynamiczny rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw
 - h. Intensyfikacja hodowli, szczególnie drobiu i królików

Cele LSR także wpisują się w niniejszy dokument.

Ponadto cele strategiczne LSR wpisują się w inne dokumenty planistyczne posiadane przez Gminy: Nieszawa, Waganiec, Raciażek, Bądkowo i Koneck. Wszystkie cele LSR znajdują odzwierciedlenie w Planach Odnowy Miejscowości posiadanych przez wiele miejscowości ww. Gmin. Są to podstawowe dokumenty oddolnie wskazujące potrzeby i działania.

Zespół partycypacyjny biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania w konfrontacji z wynikami badań i analiz obszaru objętego programem RLKS zdecydował, iż najbardziej odpowiednie jest skoncentrowanie działań, proponowanych w niniejszym dokumencie, na poprawie sytuacji społecznej i ekonomicznej mieszkańców obszaru objętym LSR w oparciu o dwa pierwsze cele strategiczne:

1. Poprawa sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w kwestii dostępu do usług o charakterze aktywnej integracji społecznej.

2. Zmniejszenie skali ubóstwa, bezrobocia i wykluczenia społecznego poprzez aktywizację zawodową.

Ankietowani wskazali, iż w celu zwiększenia aktywności społecznej i integracji oraz poprawy jakości życia, konieczne jest podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców LGD oraz podjęcie działań mających na celu zapewnienie animacji i zajęć w świetlicach, remizach itp.

Trzeci temat wiodący: **Wspieranie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej.** Mieszkańcy chcą postrzegać otoczenie jako bezpieczne, przyjazne i szybko rozwijające się zarówno gospodarczo jak i społecznie.

Czwarty przyjęty w niniejszej strategii temat wiodący: **Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa poprzez intensyfikację działań służących poprawie infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej,** wynika bezpośrednio z wykonanego badania obszaru, a mianowicie analizy przyszłych trendów środowiskowych, gospodarczych, społecznych i ekonomicznych wewnętrznych i zewnętrznych dotyczących LGD, unaocznia również potrzebę efektywniejszego wykorzystania posiadanego przez poszczególne gminy potencjału przyrodniczego i kulturowego, a co się z tym wiąże wzrost atrakcyjności rekreacyjnej obszaru LSR.

Z zebranych informacji jednoznacznie wynika, iż mieszkańcy całego regionu LSR pokładają duże nadzieje w rozwoju turystyki jako produktu lokalnego ściśle związanego z wykorzystaniem posiadanych walorów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego i historycznego. Mówi o tym piąty ostatni cel strategiczny: **Wzmocnienie funkcji turystycznej obszaru poprzez wspieranie lokalnego produktu, zachowanie dziedzictwa kulturowego i promocję obszaru LGD.**

XI. Monitoring i ewaluacja

Strategia Rozwoju Lokalnego określa kierunki rozwoju obszaru objętego działaniem Lokalnej Grupy Działania w długoterminowym horyzoncie czasowym. Osiągnięcie założonych w Strategii celów, stanowi podstawowy warunek pełnej jej realizacji, dlatego ważnym i niezbędnym procesem towarzyszącym jej wdrażaniu jest systematyczna ewaluacja. Głównym celem ewaluacji jest sprawdzenie skuteczności prowadzonych działań, zapobieganie niepowodzeniom, ich naprawa, oraz wyciąganie wniosków przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Promowanie osiągniętych sukcesów. Ewaluacja realizacji Strategii będzie więc polegać, na okresowej ocenie wskaźników:

- a) stopnia realizacji celu głównego i celów szczegółowych,
- b) osiągnięcia poziomu efektów rzeczowych poszczególnych przedsięwzięć,
- c) poziomu wkładu finansowego i organizacyjnego poszczególnych partnerów w stosunku do wkładu założonego w Strategii,
- d) oceny barier finansowych i poza-finansowych,
- e) oceny pomocy zewnętrznej (wysokość, terminowość, trudności z pozyskiwaniem środków finansowych),
- f) prawidłowości przyjętych na wstępie założeń,
- g) uwarunkowań zewnętrznych oraz ich zmiany.

Dodatkowo wprowadzenie procesu ewaluacji Strategii zapewnia rozwiązanie problemu dezaktualizacji założeń dokumentu wynikających ze zmieniających się warunków funkcjonowania otoczenia LGD, prawodawstwa i innych czynników mogących deformować zasadność podejmowanych działań w ramach dokumentu.

Szczegółowy proces monitoringu i ewaluacji stanowi załącznik do Lokalnej Strategii Rozwoju.

XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

Projekty strategii, jako dokumentów, których realizacja może potencjalnie znacząco wpływać na środowisko, mogą wymagać poddania ich treści przed zatwierdzeniem, strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Przepisy *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.)* uzależniają konieczność przeprowadzenia takiej oceny, w odniesieniu do tej kategorii dokumentów planistycznych, od ich indywidualnej zawartości oraz zewnętrznych uwarunkowań ich realizacji. Przesłanką obowiązkowo kwalifikującą projekt LSR do takiej oceny jest stwierdzone ryzyko wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 w związku z realizacją przedsięwzięć i działań nim objętych. Zarząd Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej” przeanalizował zapisy LSR pod kątem ewentualnego spełnienia kryteriów, o których mowa powyżej. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że działania i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Stowarzyszenie „Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej” na lata 2014-2020 **nie spowodują znaczącego oddziaływania na środowisko i nie wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy. Ponadto opracowana LSR na lata 2014-2020 jest zgodna z innymi dokumentami strategicznymi, które zostały już poddane procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.**

Zadania wdrażane zarówno przez beneficjentów jak i samą LGD będą realizowane w sposób taki by nie zagrażały zdrowiu i życiu ludzi oraz środowisku naturalnemu. Nie przewiduje się oddziaływań skumulowanych i transgranicznych. Działania takie jak np. inwestycje infrastrukturalne, modernizacyjne, rewitalizacyjne ze względu na swój charakter, będą obowiązkowo poddane niezbędnym wymaganiom prawem procedurom, np. uzyskanie niezbędnych pozwoleń (na budowę, na wykonanie prac konserwatorskich), w związku z czym inwestycje te będą podlegały procesom uzgadniania z organami uprawnionymi do wydawania takich decyzji/ opinii, co wyeliminuje

wystąpienie negatywnego wpływu np. na zachowanie dziedzictwa kulturowego czy na środowisko przyrodnicze. Realizacja niektórych przedsięwzięć (części kierunków wsparcia projektów) wyznaczonych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju wymagała będzie przeprowadzenia procedury administracyjnej (oos) zakończonej uzyskaniem decyzji określającej środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia. Wobec powyższego można prognozować, iż realizacja projektów w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju, będzie zgodna z obowiązującymi wymogami dotyczącymi ochrony środowiska. Każdy projekt starający się o dofinansowanie musi zgodnie z prawem przejść osobną, indywidualną procedurę badania jego wpływu na środowisko w ramach m.in. opracowania raportów oddziaływania na środowisko, które badają wpływ konkretnego przedsięwzięcia na zdrowie, życie ludzi i na środowisko.